

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön kaupungin sähkölaitokselle suoritettava korvaus raitiotiekäyttöön annetusta sähkövirrasta saatiin yhdenmukaisemmaksi vallitsevan hintatason kanssa.

Seitsemännen osaston, Yleiset työt, kohdalla otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös¹⁾ kaupunginpuutarhan kukkakasvien y. m. myynnistä, minkä arvioitiin tuottavan 200,000 markkaa. Uutena eränä merkittiin 15,000 markkaa vuokria lainaksi annetuista työkaluista y. m., minkä ohessa merkittiin 30,000 markan valtioapu Sockenbackan-Otalammen rautatielinjan tutkimiseen. Koko tulomäärä arvioitiin 284,900 markaksi 1921 vuoden tulosäännön 39,900 markan sijasta.

Uuden kahdeksannen osaston, Puhtaanapitolaitos, kohdalla arvioitiin tulot 3,043,230 markaksi.

Yhdeksännen osaston, Halkokonttorin, kohdalla vahvistettiin arvioidut tulot 24,092,000 markaksi, mikä määrä oli 14,208,000 markkaa vastaavia 1921 vuoden budjetin tuloja pienempi.

Kymmenennen osaston, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, kohdalle merkittiin toripaikkain vuokrat 550,000 markkaan korotetuin määrin. Uutena eränä merkittiin 7,500 markkaa maksuja rattaiden säilytyksestä ent. kalapihalla ja kaupunginvaltuuston siitä aikaisemmin tekemän päätöksen²⁾ mukaan kaupungin keskuskeittolan tulot, mitkä arvioitiin 6,300,000 markaksi. Tämän osaston tulojen kokonaismäärä vahvistettiin 8,077,500 markan arvioiduksi määräksi 1,360,000 markan sijasta vuonna 1921.

Yhdennessätoista osastossa, Kaupungin kiinteä omaisuus, arvioitiin tontinlunastusten tuottavan 1,200,000 markkaa. Kaupunkikiinteistöt niminen luku osoitti melkoista lisäännystä johtuen vuokrien korotuksesta. Ainoastaan tulot ent. seurahuoneesta vähenivät, sen johdosta että elintarvelautakunnalle vuokratut huoneistot käytettäisiin kaupungin omain laitosten tarpeisiin. Sekalaista nimiseen lukuun merkittiin, maksujen korotuksen johdosta, enemmän tuloja verkkopallokentistä sekä kadun erilleen aitaamisesta rakennustarkoituksiin. Tästä luvusta poistuivat laituripaikkain vuokrat, mitkä tulot oli merkitty toisen osaston, Tuloa tuottavat oikeudet, kohdalle. Tämän osaston tulot arvioitiin kaikkiaan 9,610,200 markaksi.

Tulot kahdentoista osaston, Sekalaiset tulot, kohdalla lisääntyivät 42,000:stä 682,000 markkaan, niistä 80,000 valtion myöntämää korvausta tulo- ja omaisuusveron kannannasta.

Kolmannentoista osaston, Verotus, kohdalle merkittiin se määrä, mikä oli kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotettava, 127,420,077: 20 markan määräisenä 1921 vuoden rahasäännön 100,186,933: 86 markan sijasta, ollen lisäännys siis 27,233,143: 34 markkaa.

C. Muut asiat.

Muistopatsaan paljastus. Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ilmoitti³⁾, että valtuuston päätöksen⁴⁾ mukaisesti Liisanpuistikkoon pystytetty muistopatsas paljastettaisiin toukokuun 16 p:nä klo 11 a. p.

Niiden henkilöjen kohtelu, jotka olivat ottaneet osaa 1918 vuoden kapinaan ja erotettu kaupungin palveluksesta. Kirjelmässä kesäkuun 20 p:ltä 1920 oli

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 73. — ²⁾ S:n siv. 85 ja 195. — ³⁾ Valt. pöytäk. 11. 5. 25 §. — ⁴⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 146.

Tehdas- ja sekatyöväenliiton osasto n:o 169 tehnyt kantelun sen johdosta, että lukuisia työntekijöitä, jotka kapinan aikana olivat olleet kaupungin töissä, kapinan kukistamisen jälkeen ei ollut uudestaan otettu entisiin työpaikkoihinsa sekä että ne, jotka oli otettu takaisin, vaikkakin toiseen työhön, olivat menettäneet aikaisemmin nauttimansa edut eläkkeeseen ja kesälomaan nähden.

Kaupungin yleisten töiden hallitus, jolta oli vaadittu lausunto asiasta, huomautti, että työnhakijoita oli otettu kaupungin töihin sikäli kuin sopivaa työtä oli voitu järjestää sekä että kaikille rakennuskonttorin työntekijöille, jotka kahden kuukauden kuluttua kapinan kukistamisesta olivat palanneet näihin töihin, myönnettiin vuonna 1918 kesälomaa voimassa olevain perusteiden mukaan. Myöhemmin ilmoittautuneita pidettiin uusina työntekijöinä, mutta näistäkin saivat ne, jotka pitemmän aikaa olivat olleet kaupungin töissä ja muutoin olivat kunnollisia, 2 viikon kesäloman vuosina 1919 ja 1920. Eläkkeeseen nähden luettiin hyväksi koko se aika, minkä työntekijä työllistain mukaan oli ollut kaupungin töissä; kahta kuukautta lyhyempää keskeytystä ei otettu lukuun. Kaikille eläkkeenhakijoille oli luettu hyväksi koko työaika sekä ennen että jälkeen kapinan; kapinanajalta ei ollut olemassa työlistoja.

Esitys ei aiheuttanut¹⁾ toimenpidettä.

Sittemmin anoivat herra O. Järvinen y. m., että kaupunginvaltuusto asettaisi komitean tutkimaan kutakin eri tapausta, milloin henkilöjä suhtautumisensa vuoksi 1918 vuoden kapinaan oli erotettu kaupungin palveluksesta, sekä palauttaisi syyttömiksi havaitut oikeuksiinsa ja myöntäisi heille hyvityksen kaikesta erottamisen johdosta kärsimästään vahingosta. Koska asianomaisilla kunnan laitoksilla kuitenkin oli oikeus harkintansa mukaan palvelukseensa ottaa aikaisemmin erotettuja henkilöjä, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, ettei tämäkään esitys aiheuttanut toimenpidettä.

Kunnan kuulutusten ja ilmoitusten julkaiseminen. Vttn Väisäsen ja K. J. Aallon esitysehdotuksen kunnan kuulutusten ja ilmoitusten julkaisemisesta Suomen Työmieslehdessä kaupunginvaltuusto epäsi³⁾. Samoin epäsi⁴⁾ valtuusto Iltalehden toimituksen anomuksen yllämainittujen tietojen julkaisemisesta viimemainitussa lehdessä.

Sitävastoin myöntyi valtuusto⁵⁾ vttn Lydmanin ja Långholmin esitysehdotukseen kunnan kuulutusten julkaisemisesta Arbetar-bladet lehdessä, kuitenkin sillä rajoituksella, että ainoastaan kaupunginvaltuuston kuulutukset ja ilmoitukset julkaistaisiin lehdessä.

Kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen ratkaisemattomien asiain luettelo. Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen, joulukuun 31 p:nä 1920 ratkaisematta olevain asiain luettelo⁶⁾ päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto poistaa seuraavat asiat:

rahatoimikamarin esityksen⁸⁾ aatekilpailun toimeenpanemisesta n. s. laivaveistämöalueen järjestämiseksi, koska alue oli annettu vuokralle;

erinaisten henkilöjen tekemäin esityksen⁹⁾ komitean asettamisesta toteuttamaan suunniteltua n. s. Kuninkaankatua. Komitean tehtävä peruutettiin; johtaja K. A. Wideniukselle annetun tehtävän¹⁰⁾ laatia ja valtuustolle

tehdä ehdotus sellaiseksi kaupungin taloudellisen hallinnon uudestijärjestämiseksi, että kaupungin tuloja voitaisiin melkoisesti lisätä ja sen menoja mikäli mahdollista vähentää;

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 41 §. — ²⁾ S:n 30. 11. 14 §. — ³⁾ S:n 23. 2. 34 §. — ⁴⁾ S:n 15. 6. 34 §. — ⁵⁾ S:n 15. 6. 33 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 18 § ja 5. 10. 5 §. — ⁸⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 40. — ⁹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 43. — ¹⁰⁾ S:n siv. 187.

vtn Salovaaran y. m. esitysehdotuksen ¹⁾ toimenpiteisiin ryhtymisestä satamatyöläislakon sovittamiseksi;

ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksen ²⁾ lukukausimaksujen poistamisesta, hallitusmuodon 80 §:n määräyksen johdosta, jonka mukaan kaiken opetuksen kansakouluissa tulee olla maksuton;

sairaalaylihallitukselle annetun tehtävän laatia ehdotus ³⁾ kaupungin sairaalain yleisissä saleissa olevain sairassijain lisäämiseksi sekä ohjeiksi, joiden mukaan vapautusta sairasmaksuista olisi myönnettävä samoin kuin toispaikkaisten henkilöiden maksujen korottamiseksi, eritoten yksityishuoneissa, koska sairaalamaksuja sittemmin edelleen oli korotettu;

rahatoimikamarille annetun tehtävän ⁴⁾ valtuustolle laatia selvitys, eikö kaupungin tuloja voitaisi lisätä;

odotettavana olevaa yleistä palkanjärjestelyä ²⁾ silmällä pitäen: terveydenhoitolautakunnan esitykset korotetun pohjapalkan myöntämisestä ensimmäiselle kaupunginlääkärille, terveydenhoidontarkastajalle, asunnontarkastajalle sekä kunnan ammattientarkastuksen, terveystoimikunnan ja asuntotarkastuksen viranpitäjille samoin kuin palkankorotuksen myöntämisestä kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin laboraattorille, vahtimestarille ja näyttötoimikunnan johtajalle, kaupungin lihan tarkastusaseman kassanhoitajalle sekä maitonäytteiden ottajalle A. Luodolle; köyhäinhuoltohallituksen esitykset erinäisten hallituksen toimihenkilöiden palkkain järjestämisestä sekä köyhäinhoidon palveluksessa olevain diakonissain palkkain korottamisesta, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksen näiden koulujen kansliahenkilökunnan palkkain korottamisesta; kasvatuslautakunnan esityksen kasvatuslaitosten opettajain ja opettajatarten palkkain parantamisesta; tyttöjen ammattikoulun johtokunnan esityksen mainitun koulun opettajatarten palkanparannusanomuksen johdosta; satamakonttorin esityksen vanhempain ja nuorempain vahtimestarien sekä tarkastus- ja satamakonstaapelien palkkatujen parantamisesta;

1920 vuoden budjetinkäsittelyssä tehdyn ehdotuksen sen kaupunginvaltuuston päätöksen ⁵⁾ kumoamisesta, että kaupungin töissä maksettujen palkkain tuli vastata yksityisissä töissä maksettuja palkkoja, koska kysymys työntekijäin palkkausperusteiden muuttamisesta oli erikseen valmisteltavana;

rahatoimikamarille 1920 vuoden budjetinkäsittelyssä annetun tehtävän aikanaan tehdä esitys tilapäislainan ottamisesta, jos se osoittautui tarpeelliseksi;

lihan tarkastusaseman nuoremman tarkastuseläinlääkärin O. Fraserin palkankorotusanomuksen ⁶⁾;

neiti L. Hagmanin esityksen ⁶⁾ korttelin n:o 442 tonttien n:ojen 12 ja 14 luovuttamisesta maksutta tai huoksin ehdoin hakijan johtamaa Yksityisluokat nimisen koulun talon paikaksi; koska hakemus oli peruutettu.

Samassa tilaisuudessa ⁶⁾ sai rahatoimikamari toimeksi jouduttaa kysymyksen käsittelyä, miten tarvikkeita olisi hankittava kaupungin eri virastoille ⁷⁾.

Vahvistettu rakennusjärjestyksen 123 §:n muutos. Kaupunginvaltuuston vuonna 1920 hyväksymät ⁸⁾ muutetut rakennusjärjestyksen määräykset seisotuskaivojen teettämisestä valtioneuvosto vahvisti ⁹⁾ huhtikuun 25 p:nä.

XIV kaupunginosan korttelien n:ojen 503, 510 ja 517 rakennusjärjestys. Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä ¹⁰⁾ erinäiset lisäykset voimassa olevaan

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 195. — ²⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 5 §. — ³⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 79. — ⁴⁾ S:n siv. 51. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 96. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 5 §. — ⁷⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 241. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 150. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 3 §. — ¹⁰⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 144.

rakennusjärjestykseen, jotka tarkoittivat erillisten huvilain paikoiksi varattujen korttelien n:o:jen 503, 510 ja 517 tonttien rakennuttamista, ja sittenkun tämä päätös oli alistettu valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi, oli yleisten rakennusten hallitus, jolta oli pyydetty lausunto, tehnyt erinäisiä muistutuksia lisämääräyksiä vastaan. Sen johdosta palautettiin asia kaupunginvaltuustoon, joka kumoten aikaisemman päätöksensä päätti¹⁾ hyväksyä kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman tarkistetun ehdotuksen puheenalaisten tonttien rakennusjärjestykseksi sekä alistaa päätöksen valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi. Ehdotus oli seuraava:

Helsingin kaupungin XIV kaupunginosassa olevissa kortteleissa n:oissa 503, 510 ja 517 erillisten huvilain paikoiksi varattujen tonttien rakennusjärjestys.

Helsingin kaupungin XIV kaupunginosan huvilakorttelit n:ot 503, 510 ja 517 rakennetaan mainituille kortteleille vahvistetun kaupunginasemakaavan ja toukokuun 8 päivänä 1917 annetun kaupungin yleisen rakennusjärjestyksen määräysten mukaisesti alempana mainituin poikkeuksin mikäli rakennusjärjestystä koskee:

1 §. Erillisen huvilarakennuksen paikaksi tarkoitettulle tontille erittäin vahvistetussa kartassa keltaisella osoitetulla alueella saa rakentaa asuintalon ainoastaan kaupunginasemakaavaan merkityn rakennusrajan sisäpuolelle; kuitenkin älköön rakennuksen pinta-ala missään tapauksessa ylittääkö tontin pinta-alan kolmannesta.

Enintään 4 metriä korkea talousrakennus saatakoon sen lisäksi rakentaa koko tätä varten tarkoitettulle, erityisen rajaviivan osoittamalle alueelle. Semmoisessa rakennuksessa saakoon myös olla enintään kaksi huonetta ja keittiön käsittävä talonmiehen asuinhuoneisto.

2 §. Asuinrakennuksen suurin luvallinen korkeus on 10 metriä julkisivupinnan ylireunaan luettuna, ja saa sellaisen rakennuksen teettää enintään kaksikerroksisen, kellarikerrosta lukuun ottamatta.

Asuinrakennuksessa saakoon olla enintään kaksi asuinhuoneistoa; kuitenkin saakoon, jos pintamuodostuma sallii, enintään kaksi huonetta ja keittiön käsittävän talonmiehenasunnon laittaa kellarikerrokseen, jossa tapauksessa älköön talousrakennusta käytettävä semmoiseen tarkoitukseen.

Toisen kerroksen päällä olevaa ullakkoa älköön sisustettako asuinkerrokseksi.

Yleiseen tarkoitukseen varattuun, korttelissa N:o 510 sijaitsevaan Tavaststjernakadun tonttiin N:o 4 nähden saakoon maistraatti harkinnan mukaan myöntää poikkeuksia mitä sekä kerros- että huoneistolukuun tulee.

3 §. Kaikilla tonteilla on oleva siistejä ja hyvin hoidettuja istutuksia.

4 §. Kaupunginasemakaavaan merkityt, korttelissa sijaitsevat leikkikentät sekä kujat, joiden tarkoituksena on varata pääsy tonttien takaosiin, laittaa kaupunki, mutta niiden kunnossapidon kustantavat rajakkaisten tonttien omistajat suhteellisesti tonttiensa pinta-alaan.»

Maistraatin ilmoituksen²⁾ mukaan vahvasti sisäasiainministeriö yllämainitun rakennusjärjestysehdotuksen toukokuun 21 p:nä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 23. 3. 3 §. — ²⁾ S:n 24. 8. 5 §.

Maistraatin rakennustarkastajan tekemän ehdotuksen, että yllämainitun rakennusjärjestyksen 2 §:n 1 ja 2 momentissa olevan kellarikerros sanan sijaan pantaisiin sana kellari, kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾.

Yksityisiä viemärijohtoja y. m. koskevan ohjesäännön 4 §:n muutos. Vuonna 1920 antoi kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan ja vesijohtolaitoksen toimeksi²⁾ tehdä ehdotuksen niiksi muutoksiksi yksityisiä viemärijohtoja sekä taloihin ja tonteille tehtäviä johtoja koskevaan ohjesääntöön, jotka rakennusjärjestyksen 123 §:n muuttaminen teki välttämättömiksi.

Sen johdosta teki vesijohtolaitos ehdotuksen mainitun ohjesäännön 4 §:n 2 momentin muutokseksi.

Sittenkun ehdotus lausunnon antamista varten oli lähetetty³⁾ kaupungin yleisten töiden hallitukseen, joka huomautti, että sana seisotuskaivo oli korvattava sanalla yksinkertainen selkeytyskaivo sekä että terveydenhoitolautakunnan lupa rakentaa tuollainen kaivo olisi annettava vasta sittenkun rakennuskonttoria oli kuultu, sekä että niissä tapauksissa, jolloin liiketalo täyttää koko tontin, saisi seisotuskaivon tyhjentää kadulle, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto, hyljäten hallituksen ehdotuksen muilta kohdin paitsi mikäli koski seisotuskaivon tyhjentämistä hyväksyä ehdotuksen näin kuuluvaksi:

»4 §. Laskujohto on tehtävä kaupungin rakennusjärjestyksen säännösten mukaisesti ja saman rakennusjärjestyksen 98 §:n mukaan; sitä paitsi tarkoin vesijohtolaitoksen hyväksymäin määräysten mukaisesti. Työn teettämistavasta ja tarkastamisesta sekä mitä muutoin on noudatettava tuollaisen johdon rakennus- ja korjaustöissä säädetään määräyksissä, joiden tulee olla Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen hyväksymät.

Vesiklosetteja laitettaessa on noudatettava, että kaikki klosetista tuleva vesi on johdettava rakennusjärjestyksen 123 §:ssä mainittuun säiliöön eli seisotuskaivoon, ellei terveydenhoitolautakunta eri anomuksesta ja rakennuskonttoria kuultuaan ole oikeuttanut teettämään samassa pykälässä mainittua tarkastuskaivoa.

Seisotuskaivo on sijoitettava semmoiseen paikkaan, että sen voi tyhjentää välittömästi pihamaalle tai, ellei pihamaata ole, kadulle, tarvitsematta sitä varten kulkea kellarin, korridorin tai muun semmoisen huoneen kautta, ja on kaivo rakennettava riittävän luja, vettä läpäisemättömästä aineesta sekä perustettava niin hyvin, että painuminen ja siitä johtuvat halkeamat ehkäistään. Siihen on sijoitettava tuuletuslaite ja on se rakennettava niin tilava, että kuutiosisällys vedenpinnasta lukien vastaa vähintään 50 litraa kutakin rakennuksessa asuvaa henkilöä kohti, minkä ohessa syvyyden, laskuputken pohjasta lukien, tulee olla vähintään 1,2 metriä. Laskuputki on laitettava niin, että yleistä laskujohtoa voidaan tuulettaa talon laskuverkon kautta. Suuaukkoihin on sijoitettava kaksinkertaiset, tiiviisti sulkeutuvat ratalaukut. Jos kaivoon johdetaan vettä ainoastaan vesikloseteista, voi kuutiosisällys olla 10 litraa kutakin klosetteja käyttävää henkilöä kohti.

Pohjaveden maanalaisia johtoja sekä päivävesikaivoista, teollisuuslaitoksista, yleisistä saunoista ynnä muista paljon vettä kuluttavista paikoista lähteviä laskujohtoja ei saa sijoittaa niin, että vesi kulkee seisotuskaivon kautta.»

Marraskuun 26 p:nä vahvisti⁵⁾ maaherra kaupunginvaltuuston yllämainitun päätöksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 18 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 150. — ³⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 21 §. — ⁴⁾ S:n 7. 9. 7 §. — ⁵⁾ S:n 21. 12. 1 §.

Lausunto anomuksesta saada poiketa rakennusjärjestyksestä. Talonomistaja J. W. Währdströmin anottua lupaa toimeenpanna muutosrakennus sekä rakennus- ja tulisijanmuutoksia VI kaupunginosan korttelissa n:o 112 olevalla Albertinkadun tontilla n:o 6 esittämänsä piirustusten mukaisesti, joita vastaan katselmusmiehet olivat tehneet erinäisiä muistutuksia, varsinkin paloturvallisuuden kannalta, oli maistraatti, ehdottaen anomuksen evättäväksi, lähettänyt sen maaherralle. Kun suunniteltu muutosrakennus oli vastoin rakennusjärjestyksen määräyksiä, oli maaherra hyljännyt anomuksen.

Myöntäen piirustusten olevan vastoin rakennusjärjestyksen määräyksiä oli hakija sittemmin valtioneuvostolta anonut vapautusta mainittujen määräysten noudattamisesta huomauttaen että muutosrakennustyön johdosta saataisiin lisäksi 25 uutta asuinhuonetta.

Vaadituksi lausunnoksi asiasta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuustokin ehdottaa puheenalaisen anomuksen evättäväksi.

Kiinteistöosakeyhtiö Hermes oli II kaupunginosan korttelissa n:o 96 olevalla Aleksanterinkadun tontilla n:o 24 sijaitsevaan kivitaloonsa teettänyt lisärakennuksen. Tällöin ei kuitenkaan vahvistettuja piirustuksia ollut noudatettu, minkä vuoksi ja kun puheenalaisen lisärakennuksen havaittiin olevan senlaatuinen, että tulipalon sattuessa hengenvaaraa syntyisi ylemmässä ullakokerroksessa oleskeleville henkilöille, maistraatti kaupunginviskaalin ja palomestarin vaatimuksesta oli velvoittanut yhtiön saattamaan rakennuksen voimassa olevan rakennusjärjestyksen ja vahvistettujen muutospiirustusten mukaiseen kuntoon. Tämän johdosta aikoi yhtiö valtioneuvostolta anoa vapautusta eräiden rakennusjärjestyksen määräysten noudattamisesta, niin että rakennus voitaisiin hyväksyä, sittenkun erinäiset paloteknilliseltä kannalta välttämättömät työt oli tehty, ja anoi yhtiö kaupunginvaltuuston lausuntoa asiasta. Valtuusto, jonka mielestä yhtiö ei anomuksensa tueksi ollut esittänyt muita kuin omia taloudellisia etuja ja yleisiä hyödyllisyysnäkökohtia, päätti ²⁾ ehdottaa esityksen evättäväksi äskenmainittuihin seikkoihin nähden ja kun anomukseen myöntyminen tietäisi ikäänkuin rakennusjärjestyksen rikkomisen palkitsemista ja lisäksi voisi olla arveluttava ennakkopäätös, josta talonomistajat saisivat sen käsityksen, että voimassa olevaa rakennusjärjestystä saa rankaisematta rikkoa.

Keskusteltaessa edellä mainitusta asiasta ilmoitti kunnallispormestari, että muutokset vastoin vahvistettuja piirustuksia oli tehty vasta toimitetun loppukatselmuksen jälkeen sekä huolimatta siitä että rakennuttajille oli ilmoitettu, miten puheenalaisen lisärakennuksen eri osia sai käyttää. Viimeksi mainitun väitteen katsoivat kiinteistöosakeyhtiö Hermeksen johtokunnan jäsenet sisältävän epäsuoran syytöksen heitä kohtaan tahallisesta rakennusjärjestyksen määräysten rikkomisesta, minkä vuoksi nämä herrat kirjelmässä kaupunginvaltuustolle huomauttivat, ettei kukaan johtokunnan jäsenistä ollut loppukatselmusta toimitettaessa ollut läsnä, vaan oli yllämainittu huomautus tehty rakennuttajien puolesta katselmuksessa saapuvilla olevalle johtavalle arkkitehdille. Että niin oli ollut laita, todisti kunnallispormestariin. Ilmoitus merkittiin ³⁾ pöytäkirjaan.

Sittenkun kiinteistöosakeyhtiö Hermes tämän jälkeen oli valtioneuvostolle jättänyt puheenalaisen erivapautusanomuksen, pyysi sisäasiainministeriö kaupunginvaltuustolta lausuntoa asiasta, ja päätti ⁴⁾ valtuusto aikaisemman päätöksensä mukaisesti ehdottaa yhtiön anomuksen evättäväksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 8 §. — ²⁾ S:n 24. 8. 46 §. — ³⁾ S:n 19. 10. 31 §. — ⁴⁾ S:n 14. 12. 13 §.

Hakasalmenkadun katukorkeus. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä vahvistaa hallituksen laatiman ja asianomaisten tontinomistajain hyväksymän ehdotuksen Hakasalmenkadun eteläosan katukorkeuksiksi.

Korttelien n:o:jen 366 ja 367 korkeusaseman vahvistaminen. Rahatoimikamarin lähetettyä kaupunginvaltuustolle kaupungingeodeetin laatiman ehdotuksen semmoisiksi muutoksiksi korttelien n:o:jen 366 ja 367 korkeusmääräyksiin kuin vaadittiin rautatieraitteen johtamiseen ensinmainittuun, ruumisaseman paikaksi luovutettuun²⁾ kortteliin, päätti³⁾ valtuusto, jolla puolestaan ei ollut mitään muistuttamista ehdotusta vastaan, anoa maistraatilta sen vahvistamista.

Erinäisten tontinrajain korkeusmääräykset. Samoin päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto anoa maistraatilta vahvistusta rakennuskonttorin laatimalle ehdotukselle seuraavien korttelien korkeusrajoiksi:

	I kaupunginosassa n:ot	43 ja 45.
III	»	» 98, 195 ja 196.
IV	»	» 66 ja 170.
V	»	» 61, 83 (osa), 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94 ja 113.
VI	»	» 112, 114, 115, 116, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231 ja 232.
VII	»	» 60, 100 a, 100 b, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 107 a, 108, 109, 110, 126, 127, 128, 130, 134, 135, 136, 180, 182, 183 ja 185.
VIII	»	» 137, 138, 139, 142, 143, 146, 147, 148, 149, 151, 152, 159, 160, 161, 184, 186, 187, 188, 189 ja 191.
IX	»	» 199 (kolmessa osassa), 201, 202, 203 ja 204.
X	»	» 250, 272, 273, 280, 281, 282, 283, 285, 286, 288, 289, 291, 293, 294, 295, 296, 298 ja 300.
XI	»	» 301, 301 a, 301 b, 302, 305, 307, 308, 309, 310, 311, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 322, 323, 324, 328, 329, 332, 334 b, 337, 341, 342 ja 343.
XII	»	» 350, 354, 355, 356, 360, 365, 367, 368, 370, 372, 374, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 389 ja 392.
XIII	»	» 401, 405, 406, 407, 408, 410, 412 b, 416, 417, 418, 419 a, 419 b, 423, 425, 427, 428, 429, 431, 432, 437, 438, 439, 443, 446, 448 ja 449.
XIV	»	» 473, 477, 478, 498, 513 ja 521 a.

Rakennusvelvollisuuden täytläminen erinäisillä tonteilla. Kun sodan aiheuttamat taloudelliset olot pitkäksi ajaksi olivat tehneet rakennustoiminnan mahdottomaksi, oli seuraus ollut, että lukuisat ennen sotaa tai ensimmäisinä sotavuosina ostetut tontit olivat jääneet rakentamatta ja olivat useat tontinomistajat anoneet rakennusajan pitennystä. Sen johdosta ja kun kaupunginvaltuusto 1917 vuoden rakennusjärjestyksen⁵⁾ perusteella oli antanut uudet määräykset⁶⁾ tontinomistajan rakennusvelvollisuudesta, oli rahatoimikamari lähettänyt hakijoille seuraavan sisältöisen kirjelmän:

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 23 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 37. — ³⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 13 §. — ⁴⁾ S:n 5. 10. 9 §. — ⁵⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 184. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 144.

»Käsitellessään tänään anomustanne ... kadun tontin n:o ... rakennusajan pitentämisestä on rahatoimikamari katsonut kohtuulliseksi asettaa ennen uuden rakennusjärjestyksen voimaan astumista ostetut rakentamattomat tontit myöhemmin ostettujen tonttien vertaisiksi, ja sen vuoksi pannut ehdoksi rakennusajan pitentämiselle, esimerkiksi kesäkuun 1 p:ään 1921, että tontinomistaja sitoutuu, siinä tapauksessa että tontti silloin edelleen on rakentamatta eikä kaupunginvaltuustolta ole hankittu rakennusajan pitennystä edelleen, kaupunginkassaan maksamaan 20 % tontin kauppahinnasta sekä edelleen kolmen vuoden kuluttua eli kesäkuun 1 p:nä 1924, ellei tontti sitä ennen ole rakennettu voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräämässä laajuudessa, lisäksi 20 % mainitusta hinnasta. Rahatoimikamari on kuitenkin ennen kuin asiasta annetaan lausunto kaupunginvaltuustolle katsonut olevan tiedusteleminen, haluatteko kamarin mainitsemanlaisen sitoumuksen antaa.»

Sittenkun suurin osa tontinomistajista, joiden tontit vielä olivat rakentamatta, oli vastannut yllämainittuun kirjelmään, useimmat hyväksyen rahatoimikamarin ehdotuksen, jätti kamari kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, miten rakennusjärjestyksen määräyksiä rakennusvelvollisuudesta oli sovellettava ennen mainitun rakennusjärjestyksen voimaan astumista myytyihin tontteihin nähden.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ valtuusto, että niille tontinomistajille, jotka kesäkuun 1 p:stä 1921 lukien suorittavat lisämaksua 20 % tontin kauppahinnasta, on myönnettävä kesäkuun 1 p:ään 1924 asti pitennetty rakennusaika, saaden rahatoimikamari maksuehtoihin nähden myöntää taloudellisten olojen vaatiman huojennuksen, sekä että ne tontit, joiden omistajat eivät määräaikana ole vastanneet rahatoimikamarin tiedusteluun ja jotka kaupunki on myynyt ennen voimassa olevan rakennusjärjestyksen voimaan astumista, uudelleen tarjotaan myytäväksi julkisella huutokaupalla.

Rakennusajan pitennys. Kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ filosofiantohtori J. Jännekselle korttelissa n:o 561 Bölenkadun tontin n:o 1 rakennusajan pitennystä joulukuun 31 p:ään 1922.

Rahatoimikamari oli Aktiebolaget City osakeyhtiölle myynyt³⁾ XIV kaupunginosan korttelissa n:o 523 olevat Länt. viertotien tontit n:o 31, 33 ja 35 vuonna 1918 laaditulla kauppakirjalla, minkä mukaan yhtiö m. m. oli velvollinen kolmen vuoden kuluessa rakennuttamaan tontit, uhalla, että yhtiön muutoin täytyi suorittaa lisämaksua kaikkiaan 85,096 markkaa. Yhtiö anoi kuitenkin sellaista eri vapautusta yllämainittujen maksuehtojen täyttämisestä, että rakennusaika, joka kaikkiin tontteihin nähden päättyi lokakuun 3 p:nä 1921, pitennettäisiin vuoden päähän siitä kuin niiden viereiset katukorkeudet oli voitu lopullisesti määrätä. Rahatoimikamari, jonka mielestä kaupunki oli velvollinen antamaan mittauskirjan ja määräämään tontinrajain korkeuden tai myös korvaamaan tontinomistajalle vahingon, minkä hän ehkä joutuu kärsimään sen johdosta, ettei mittauskirjaa ole annettu, oli, kun mittauskirjaa ei tällöin voitu antaa, hankkinut hakijalta sitoumuksen, että, jos kaupunki myönsi kolme vuotta rakennusajan pitennystä, ei yhtiö tämän ajan kuluessa vaadi mittauskirjaa. Yllä esitettyyn nähden päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto myöntää Aktiebolaget City osakeyhtiölle tonttien n:ojen 31, 33 ja 35 rakennusajan pitennystä lokakuun 3 p:ään 1925 asti.

1) Valt. pöytäk. 8. 6. 17 §. — 2) S:n 9. 3. 12 §; vrt. 1918 vuod. kert. siv. 190. — 3) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 265. — 4) Valt. pöytäk. 19. 10. 10 §.

Samoin myönnettiin ¹⁾ suomalaiselle lääkäriseuralle Duodecimille seuran omistamain ²⁾ X kaupunginosan korttelissa n:o 297 olevain Pitkäsillanrannan tonttien n:ojen 5, 7 ja 9 rakennusajan pitennystä 3 vuotta, toukokuun 27 p:stä lukien.

Vahvistettu uusi palojärjestys. Maistraatin ilmoituksen ³⁾ mukaan vahvisti sisäasiainministeriö toukokuun 6 p:nä kaupunginvaltuuston vuonna 1920 hyväksymän ⁴⁾ ehdotuksen kaupungin uudeksi palojärjestykseksi.

Kaupungin ja Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön välisen sopimuksen muutos. Rahatoimikamarin esityksestä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto myöntyä sellaiseen kaupungin ja Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön välisen vuonna 1920 tehdyn ehdollisen virranhankintasopimuksen ⁶⁾ 12 §:n muutokseen, että sopimus, mikäli yhtiötä koski, oli oleva ehdollinen 1922 vuoden loppuun.

Sähkövirran antaminen. Sittenkun erinäiset kaupungin läheisillä alueilla olevat sähkövoimankuluttajat kaupungin sähkölaitokselta olivat tiedustelleet oliko mahdollista mainitusta laitoksesta saada sähkövoimaa, esitti kaupungin teknillisten laitosten hallitus, että kaupunginvaltuusto valtuuttaisi sähkölaitoksen Pakinkylän sähköosakeyhtiön, Keskusosuusliike Hankkijan ja Äggelby elektriska belyningsaktiebolag yhtiön kanssa tekemään sähkövirranantosopimukset. Myöntyen esitykseen kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ hyväksyä seuraavan:

»Ehdotuksen virranhankintasopimukseksi.

Helsingin kaupungin sähkölaitoksen ja kesken, joista edellistä kutsutaan tässä sopimuksessa sähkölaitokseksi ja jälkimäistä kuluttajaksi, on tehty seuraava sähkövirran hankintasopimus:

1 §. Sähkölaitos sitoutuu antamaan ja kuluttaja ottamaan kaiken sähkövoiman enintään kwt tehoon asti, minkä kuluttaja käyttää voimaan, valaistukseen ja muihin tarkoituksiin ja mikä jaellaan kuluttajan alueella

2 §. Sähkövoima annetaan korkeaajännitteisenä kiertovirtana, ollen nimellinen jännitys $3 \times 5,000$ voltia, 50 jaksoin, ja mitataan virta korkeaajännityspuolella muuntaja-aseamalla sähkölaitoksen harkinnan mukaan.

Sähkölaitos sitoutuu säännöllisesti antamaan virtaa vuorokauden umpeen, mutta ei kuitenkaan vastaa virranannon keskeytyksen aikaansaamasta vahingosta, jos tämä keskeytys on johtunut jonkin osan tarpeellisesta korjauksesta, käyttöhäiriöstä, työnseisauksesta tai muusta esteestä.

3 §. Sähkölaitos hankkii, kustantaa ja kunnossa pitää korkeaajännitysjohdon Kottbyn kylän Krämert- eli Väli Taipaleen alueelle saakka. Korkeaajännitysjohdon lähtien Kottbyn kylästä sekä tarpeelliset laitteet haaraantumiskohdassa siellä hankkii, kustantaa ja kunnossa pitää sähkölaitoksen valvonnan alaisena kuluttaja. Muut tarvittavat laitteet hankkii kuluttaja sähkölaitoksen valvonnan alaisena.

4 §. Sähkölaitos hankkii, asettaa ja pitää kunnossa maksutta tarpeellisen sähkömittarin. Kuluttajalla on valta omalla kustannuksellaan sähkölaitoksen silmälläpidon alaisena asettaa tarkastusmittari.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 21 §. — ²⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 17. — ³⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 3 §. — ⁴⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 150. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 30 §. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 151. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 11. §.

Maksu määrätään yleensä sähkölaitoksen mittarin osoituksen mukaan. Jos kuluttajan ja sähkölaitoksen mittarit näyttävät erotusta enemmän kuin 5 %, tarkistetaan mittarit ja maksu pannaan siten määrättyjen tehon ja kulutuksen todellisten arvojen mukaan.

Se, jonka mittari näyttää väärin, maksaa tarkistuskustannukset.

5 §. Kulutetusta sähkövoimasta maksaa kuluttaja kuukausittain Sähkölaitoksen antaman laskun mukaan:

osaksi Smk 200: — suuruisen tehomaksun vuodessa otetulta korkeimmalta kilowattiluvulta,

osaksi kulutusmaksun, jonka suuruus määrätään sähkölaitoksen puheenalaisena kuukautena polttoaineistaan maksaman keskihinnan mukaan, ollen se 25 penniä kilowattitunnilta (kwt), jos halkojen hinta on Smk 30: — syleltä (4 m³) taikka hiilien hinta Smk 25: — tonnilta, mutta kohoaa 1 pennillä kwh:lta jokaiselta 3: 50 markalta tai sen osalta, millä halkojen, ja jokaiselta 5: — markalta tai sen osalta, millä hiilien hinta ylittää edellä mainitun hinnan.

6 §. Kuluttaja sitoutuu olemaan itse tai jakelijainsa välityksellä vähintään myymättä sähkövoimaa huokeammasta hinnasta kuin minkä sähkölaitos kulloinkin veloittaa kaupungissa olevilta tilaajilta.

7 §. Kuluttaja sitoutuu valvomaan, että voiman jakeluun käytettävä johtoverkko ynnä muuntaja-asemat ja kojeet laitetaan voimassa olevain määräysten ja sähkölaitoksen antamain ohjeiden mukaan, jotta haitallinen vaikutus sähkölaitoksen johtoihin ja voimalaitokseen mikäli mahdollista vältetään. Niikikään sitoutuu kuluttaja johtotöitä teettäessään ja moottoreja johtoverkkoon yhdistettäessä alueellaan noudattamaan kulloinkin voimassa olevia sähkölaitoksen antamia turvallisuusmääräyksiä ja ohjeita.

8 §. Sähkölaitoksella on oikeus lunastaa kuluttajan korkeajännitysjohto ja muut sähkölaitteet tai niiden osia, siinä tapauksessa että sähkölaitos katsoo voivansa näitä käyttää vastedes sekä antaessaan virtaa ulkopuolella sijaitseville alueille taikka siinä tapauksessa, että kuluttajalle kuuluvaa aluetta välikirjan voimassaoloaikana yhdistetään Helsingin kaupunkiin. Lunastushintaa määrättäessä on pohjaksi pantava lunastusaikana käyvät yleiset yksikköhinnat ja erimielisyyden sattuessa on arviointi 10 §:n mukaan asetetun sovintolautakunnan toimitettava.

9 §. Tämä välikirja on voimassa 1923 vuoden loppuun sekä edelleen, ellei jompikumpi sopimuskumppani ole sitä irtisanonut viimeistään 6 kuukautta ennen sopimusajan umpeenkulumista, kolmivuotiskausin, kunnes jompikumpi sopimuskumppani sen irtisanoo vähintään 6 kuukautta ennen sopimuskauden päättymistä.

Jos kaupungin asukasten sähkövoiman tarve jonakin sovittuna hankintakautena nousee niin suureksi, että virran antaminen kuluttajalle käy sähkölaitokselle ylivoimaiseksi, on tämä luettava esteeksi, ja on sähkölaitoksella siinä tapauksessa oikeus kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta keskeyttää virrananto.

Sitäpaitsi varaa sähkölaitos itselleen oikeuden tarpeen mukaan rajoittaa kuluttajan virrankulutusta sähkölaitoksen huippukuormitusten vallitessa.

10 §. Jos tämän välikirjan tulkinnaasta syntyy erimielisyyttä taikka jos esiintyy kysymyksiä tai seikkoja, joita ei ole otettu huomioon tai voitu edellyttää tätä välikirjaa laadittaessa ja jotka vaativat tätä välikirjaa muuttamaan, ratkaisee nämä kysymykset molempia asianomaisia velvoittavalla voimalla sovintolautakunta, johon kumpikin sopimuskumppani valitsee puolueettoman sähkötekniikon jäseniksi ja nämä yhteisesti puheenjohtajan, jonka tulee olla liike-

asioihin perehtynyt lakimies. Jos jompikumpi sopimuskumppani laiminlyö 14 päivän kuluessa siitä, kun on toiselta sopimuskumppanilta saanut kehoituksen valita edustajansa, taikka jos asianomaisten edustajat eivät sovi puhejohtajan vaalista, valitsee nämä Helsingin Raastuvanoikeuden ensimmäinen osasto tai sitä lähinnä vastaava viranomainen.

Sovintolautakunnan on pikimmiten annettava lausunto, ja on tämä asianomaisia velvoittava. Jos sovintolautakunnassa syntyy erimielisyyttä, on enemmistön mielipide ratkaiseva.

Sovintolautakunnan on niimikään ratkaistava, onko lautakunnan kustannukset jaettava tasan asianomaisten kesken vai pantava jommankumman yksinään maksettavaksi.

Ylläolevaan sopimukseen, joka on laadittu kaksin samanlaisin kappalein, yksi kumpaisellekin asianomaiselle, tyydymme.

Helsingissä, 1921.»

Sähkövirran antaminen Brändön huvilakaupungille. Koska sähkölaitoksen ja Aktiebolaget Brändö Villastad yhtiön kesken vuonna 1911 tehty sopimus 1) irtisanomisen johdosta oli lakannut olemasta voimassa joulukuun 1 p:stä lukien, päätti 2) kaupunginvaltuusto valtuuttaa sähkölaitoksen tekemään uuden sopimuksen Brändö telefon- och elektricitetsaktiebolag yhtiön kanssa, jolle Aktiebolaget Brändö Villastad yhtiön aikaisemman sopimuksen edellyttämät oikeudet ja velvollisuudet olivat siirtyneet, ja oli sopimus tehtävä pääasiassa aikaisemman hankintasopimuksen mukaisesti paitsi mikäli koski virranmaksua, johon nähden oli säädettävä seuraavat määräykset:

»Kulutetusta sähkövoimasta kuluttaja kuukausittain maksaa sähkölaitoksen antaman laskun mukaan:

tehomaksua 200 markkaa vuodessa vuoden varrelta käytetyn korkeimman tehomäärän kultakin kwt:lta,

kulutusmaksua, jonka määrä perustuu sähkölaitoksen kunakin kuukautena polttoaineista maksamaan keskihintaan ja joka on 20 penniä kwt:lta halonhinnan ollessa 30 markkaa syleltä (= 4 m³) tai 15 penniä kwt:lta hiilenhinnan ollessa 25 markkaa tonnilta, mutta kohoaa 1 penniltä kwt kohti jokaiselta 4 markalta tai sen osalta, millä halonhinta, tai jokaiselta 6 markalta, millä hiilenhinta ylittää edellä mainitun hinnan.»

Erinäisten johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjen uudistaminen. Sittenkun kaupunginvaltuuston erinäisten johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjen uudistamista varten asetettu komitea ensimmäisessä mietinnössä 3) oli käsitellyt yleisiä johto- ja lautakuntain kokoonpanoa y. m. koskevia periaatteita sekä näiden periaatteiden soveltamista niihin seitsemääntoista johto- ja lautakuntaan nähden, joitten johto- ja ohjesäännöistä valtuusto viipymättä voi ja joista sen tulisi tehdä päätös, oli valtuusto pääasiassa hyväksynyt 4) puheenalaiset periaatteet, minkä jälkeen valiokunta oli tehnyt päätöksen ja kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön aiheuttamat muutokset ehdotukseensa 5) allamainitun yhdentoista johto- ja lautakunnan johto- ja ohjesäännön muutoksiksi, nim.: kaupunginkirjaston, työväenopiston ruotsin- ja suomenkielisen osaston, kaupungin teknillisten laitosten, sosialilautakunnan, työnvälitystoimiston, palkkalautakunnan, oikeusaputoimiston, kaupungin museon ja musiikki-lautakunnan. Yhdenmukaisuuden aikaansaamiseksi oli puheenalaisiin johto- ja ohjesääntöihin sitäpaitsi tehty erinäisiä asiallisia muutoksia ja lisäyksiä sekä poistoja niistä, minkä ohessa niitä muodollisestikin oli muutettu.

1) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 150. — 2) Valt. pöytäk. 14. 12. 23 §. — 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 47 vuodelta 1919. — 4) Ks. 1919 vuod. kert. siv. 146. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 28.

Kuuden muun valiokunnan ensimmäisessä mietinnössä mainitun johto- ja lautakunnan johto- ja ohjesääntöjä ei valiokunta eri syistä vielä ollut laatinut. Kun oli olemassa komitean mietintö koko kunnallisen lastensuojelulautakunnan uudelleen järjestämisestä, katsoi valiokunta, että mietinnön käsiteltävä kaupunginvaltuustossa oli odotettava, ennenkuin laadittiin muutosehdotuksia kasvatuslautakunnan ja lastentarhain johtokunnan johtosääntöihin. Kysymys valmistavan poikain ammattikoulun ja tyttöjen ammattikoulun ohjesääntöjen muutoksesta oli valiokunnan mielestä sopivimmin otettava käsiteltäväksi toisessa yhteydessä, kun oli ilmestynyt uusia asetuksia, joiden mukaan näiden koulujen hallintoon oli tehtävä olennaisia muutoksia ja niiden ohjesääntöjen vahvistaminen kuului kauppa- ja teollisuushallitukselle. Alempiin käsityöläiskouluihin ja urheilulautakuntaan nähden, joilla ei ennestään ollut ohje- tai johtosääntöä ollut, oli valiokunnan mielestä ehdotus alempain käsityöläiskoulujen ohjesäännöksi ja urheilulautakunnan johtosäännöksi asianomaisten ammattiviranomaisten laadittava eikä missään tapauksessa jätettävä valiokunnan tehtäväksi.

Mitä tulee valittujen kunnallisten elinten sekä kutakin hallintoelintä tai laitosta koskevain määräysten ja ohjeiden yleisnimitykseen, oli kunnallishallinnossa epäjohtomukaisuuksia esiintynyt. Valiokunta oli käyttänyt kunnallisia laitoksia ynnä niitä hoitavaa elintä tai myös ainoastaan viimeksi mainittua koskevain määräysten yhteisenä nimenä sanaa ohjesääntö ja mainitun elimen nimenä johtokunta tai hallitus, kuitenkin siten että kouluihin nähden oli käytetty tavaksi tullutta nimitystä johtokunta. Vähemmän tärkeistä hallintoelimistä tai myös niistä, jotka eivät hoida laitoksia tai joita ei ainakaan nimitetä minkään laitoksen mukaan, käytettiin sanoja lautakunta ja johtosääntö, joka viimeksi mainittu nimitys valiokunnan mielestä oli sopiva osoittamaan myöskin yksityistä kunnallista viranpitäjää koskevain määräysten kokonaisuutta. Nimitys säännöt oli kokonaan poistettu, koska sitä nykyaikaisen kielenkäytön mukaan näytti olevan käytettävä pääasiassa yhdistyksistä, yhtiöistä, kassoista, rahastoista y. m. s.

Paitsi jo mainitun kuuden johto- ja lautakunnan johto- ja ohjesääntöjä, joitten kokoonpanoa oli kosketeltu valiokunnan ensimmäisessä mietinnössä, oli valiokunta jättänyt käsittelemättä niiden useiden johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesäännöt, joitten järjestysmuoto pääasiassa oli määrätty yleisissä asetuksissa tai joiden voimassaolevat johto- tai ohjesäännöt muu viranomaisen kuin kaupunginvaltuusto oli vahvistanut, valiokuntaan lähetetyt vastaperustettujen kassa- ja tilivirastojen johtosääntöehdotukset, valiokuntaan lähetetyt liikennekonttorin ja tilastokonttorin johtosääntöihin näiden konttorien omasta toimesta laaditut muutosehdotukset sekä terveydenhoitolautakunnan ehdottamat muutokset lihantarkastusaseman, terveystoimiston veneeristen tautien vastustamiseksi, asuntotarkastuskonttorin, terveydellisten tutkimusten laboratorioin sekä erinäisten mainitun lautakunnan alaisten toimihenkilöjen johto- ja ohjesääntöihin, ja esitti valiokunta työssä saavuttamansa kokemuksen perusteella, joka osoitti, että sen laajuinen työ kuin puheena oleva, vaati liian paljon aikaa, jotta sen sopivasti voisi panna kaupunginvaltuustovaliakunnan tehtäväksi, että sen tehtävä peruutettaisiin ja suorittamaton osa sen työstä annettaisiin kolmelle valtuuston valmisteluvaliakunnan valitsemalle asiantuntevalle henkilölle sekä että valmisteluvaliakunnalle myönnettäisiin tähän tarkoitukseen 15,000 markan määräraha valtuuston käyttövaroista.

Asiaa kaupunginvaltuustossa esiteltäessä päätti¹⁾ valtuusto kehoittaa urheilulautakuntaa antamaan ehdotuksen johtosäännökseen, jotavastoin kysymys ehdotuksen laatimisesta alempain käsityöläiskoulujen ohjesäännöksi jätettiin ratkaisematta, kunnes kysymys työväenopetuslaitosten hallinnon keskittämisestä oli ratkaistu. Edelleen päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto peruuttaa johtosääntövaliokunnan tehtävän ja antaa sen suorittamatta olevan tehtävän valtuuston valmisteluvaliokunnan valitsemille asiantunteville henkilöille sekä osoitti¹⁾ tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan 15,000 markkaa.

Sittenkun asianomaisten johto- ja lautakuntain lausunnot oli hankittu sekä sittenkun oli tehty erinäisiä muutoksia ja lisäyksiä johtosääntövaliokunnan ehdotukseen, vahvasti²⁾ kaupunginvaltuusto kaupunginkirjaston, työväenopiston, kaupungin teknillisten laitosten, oikeusaputoimiston, työnvälitystoimiston ja kaupunginmuseon ohjesäännöt sekä sosialilautakunnan, palkkalautakunnan ja musiikkilautakunnan³⁾ johtosäännöt.

Rahatoimikamarin ohje- ja johtosääntö. Maistraatin ilmoituksen⁴⁾ mukaan oli valtioneuvosto rahatoimikamarin ohjesääntöehdotusta⁵⁾ esiteltäessä päättänyt olla hyväksymättä sitä, sen johdosta että kaupunginvaltuusto puheenalaisen ohjesääntöehdotuksen käsittelyn yhteydessä oli hyväksynyt erityisen rahatoimikamarin johtosäännön, johon oli otettu erinäisiä määräyksiä, jotka oikeastaan kuuluivat valtioneuvoston harkittavaksi annettuun ohjesääntöön.

Tämän johdosta antoi valmisteluvaliokunta kaupunginvaltuuston kehoituksesta uuden ehdotuksen rahatoimikamarin ohje- ja johtosäännöksi⁶⁾. Ohjesääntöön oli otettu sekä säännökset rahatoimikamarin jaoston ja kamarin oikeudesta kaupunginvaltuustolle alistusta tekemättä ratkaista eräät asiat että myös rahatoimikamarin virkamiesten asettamista, rahatoimikamarin päätösten toimeenpanoa ja asiain toimitusta koskevat määräykset samoinkuin säännökset kaupunginjohtajan ja avustavain kaupunginjohtajain erottamismahdollisuudesta sekä heille tulevista palkkioista. Johtosäännöstä oli poistettu määräykset kaupunginvaltuuston oikeudesta jättää asioita rahatoimikamarin ratkaistaviksi, sekä tehty vähäisiä muodollisia muutoksia. Rahatoimikamarin eri osastoille aikaisemmin hyväksytyt johtosäännöt sekä rahatoimikamarin johtosäännön jäljellä olevat pykälät oli yhdistetty yhdeksi ainoaksi »Helsingin kaupungin rahatoimikamarin johtosäännöksi.»

Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ anoa valtioneuvostolta vahvistusta yllämainitulle ohjesääntöehdotukselle, joka oli seuraava:

»Helsingin kaupungin rahatoimikamarin ohjesääntö.

1 §. Rahatoimikamarin, jonka yleinen tehtävä on määrätty marraskuun 27 päivänä 1917 annetun kaupunkien kunnallislain 4 §:ssä ja kunnallishallituksesta kaupungissa joulukuun 8 päivänä 1873 annetun asetuksen 51 §:ssä, tulee harjoittaa toimintaansa mainittujen asetusten, tämän ohjesäännön sekä kaupunginvaltuuston määräysten mukaisesti.

Rahatoimikamaria pitää ylinnä silmällä maistraatti.

2 §. Rahatoimikamarissa on kuusi jäsentä ynnä kaupunginjohtaja puheenjohtajana.

Jäsenet valitsee kaupunginvaltuusto yhdeksi, kaupunginjohtajan kuudeksi vuodeksi. Lisäksi asettaa kaupunginvaltuusto kuudeksi vuodeksi kaksi

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 30 § ja 21. 9. 15, 16 ja 17 §§. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 170—178 ja 183—194. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 1 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 179. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 33 § ja 11. 5. 22 §.

avustavaa kaupunginjohtajaa, joista toista sanotaan kanslianjohtajaksi ja toista rahatoimenjohtajaksi ja jotka, siinä järjestyksessä kuin heidät tässä on mainittu, kaupunginjohtajan estyneenä ollessa toimivat hänen sijassaan sekä sen ohessa ovat kaupunginjohtajan sijaisina rahatoimikamarin puheenjohtajana. Kaupunginjohtaja ja avustavat kaupunginjohtajat valitaan yhdellä vaalilla. Se, joka vaalissa on saanut useimmat äänet, tulee kaupunginjohtajaksi. Huomioon ottamalla muiden valittujen asiantuntemus ja sopivaisuus tulee kaupunginvaltuuston määrätä, kumpi heistä on oleva kanslianjohtaja ja kumpi rahatoimenjohtaja.

Vaalikelpoisuudesta säädetään edellä mainitun, kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen 52 §:ssä. Älköön kuitenkaan ketään vastoin tahtonsa valittako kaupunginjohtajaksi eikä avustavaksi kaupunginjohtajaksi.

Vuodeksi valittu jäsen voi kieltäytyä tehtävästä, jollei hän asu kaupungissa tai sen alueella, jos hän on kolmena viime vuonna toiminut rahatoimikamarin jäsenenä tai kaupunginvaltuutettuna, jos hän on saavuttanut kuudenkymmenen vuoden iän taikka ilmoittaa muun esteen, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyy. Kaupunginjohtajalla on sen ohessa oikeus kuuden kuukauden kuluttua ilmoituksen tekemisestä luopua toimestaan. Samanlainen kieltäytymisoikeus on kanslianjohtajalla ja rahatoimenjohtajalla.

Jos kaupunginjohtaja, avustava kaupunginjohtaja tai jäsen eroaa hänelle määrätyn toimikauden kuluessa, valitaan viipymättä toinen siksi ajaksi, mikä eronneella olisi ollut jäljellä.

Se seikka ettei aika, joksi kaupunginjohtaja tai avustava kaupunginjohtaja on valittu, ole umpeenkulunut, älköön olko este sellaiseen rahatoimikamarin uudestaan järjestämiseen tai sen työjärjestyksen, muuttamiseen jonka kautta johtajan virka lakkautetaan tai hänen tehtävänsä muutetaan.

3 §. Rahatoimikamari kokoontuu yleiseksi kokoukseksi säännöllisesti sinä viikonpäivänä, jonka se määrää. Niin usein kuin tarpeelliseksi harkitaan, kokoontuu rahatoimikamari muunakin aikana.

4 §. Rahatoimikamarin toimivaltaan kuuluvat asiat käsitellään joko kamarin jäsenten yleisessä tai kamarin jaoston kokouksessa.

Rahatoimikamari on yleisessä kokouksessaan päätösvaltainen, kun, paitsi puhetta johtavaa, vähintään neljä jäsentä ottaa osaa päätöksiin. Päätös tehdään yksinkertaisella äänenenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Rahatoimikamarin jäsenestä on soveltuvilta kohdin voimassa mitä tuomarinjäävistä on säädetty.

5 §. Rahatoimikamarin kokoukset eivät ole julkisia, mutta niissä saavat olla saapuvilla kaupunginvaltuuston ja maistraatin puheenjohtaja tai heidän sijaisensa; ja saakoon semmoinen henkilö ottaa osaa keskusteluihin, mutta ei päätöksiin. Kokouksissa tulee kanslianjohtajan ja rahatoimenjohtajan olla saapuvilla oikeutettuina ottamaan osaa keskusteluihin, mutta ei päätöksiin. Jos joku kaupungin johto- tai lautakunta on, rahatoimikamarin kehoituksesta tai muutoin, määrännyt selostajan olemaan saapuvilla kamariin lähetetyn asian käsittelyssä, saakoon hän myös olla kokouksessa saapuvilla. Tarpeen vaatiessa saakoon rahatoimikamari kutsua saapuville muita asiantuntijoita sekä järjestää yhteisiä kokouksia ja neuvotteluja lauta-, johto- ja valiokuntain kanssa.

Rahatoimikamarin kokouksissa tehdään pöytäkirja, joka tarkistetaan kamarin määräämällä tavalla.

6 §. Kaikki sopimukset ja sitoumukset on kaupungin puolesta rahatoimikamarin tehtävä, ellei tämä, voimassa olevan määräyksen tai kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaan, ole erityisen lautakunnan tai henkilön asia.

7 §. Rahatoimikamarin tulee asiamiehensä tai, hänen ollessa estyneenä, muun määräämänsä henkilön kautta kaikissa niissä tapauksissa, joista muuta ei ole säädetty, kaupungin puolesta kantaa ja vastata sekä valvoa sen oikeutta.

8 §. Rahatoimikamarin velvollisuutena on kaikilla kunnallisen toiminnan aloilla, erittäin asetetuista johto- tai lautakunnista riippumatta, tehdä aloitteita toimenpiteisiin, joita se pitää tarpeen vaatimina, sekä antaa kaupunginvaltuuston ja maistraatin tai muun viranomaisen vaatimat lausunnot ja tiedot.

Rahatoimikamari pitää silmällä kaupungin tilastokonttoria.

Rahatoimikamarissa ilmaantunut erimielisyys on, oheen panemalla äänestyspöytäkirjan ote tai muulla tavoin, saatettava kaupunginvaltuuston tiedoksi. Kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin välinen kirjelmäin vaihto on välitön kaikissa niissä tapauksissa, joissa maistraatin virka-apua kaupunginvaltuuston päätöksen toimeenpanemiseksi kaupunkien kunnallislain 31 §:n mukaan ei vaadita.

9 §. 1 §:ssä mainitun tehtävänsä ja asiasta annettujen erikoismääräysten mukaisesti kuuluu rahatoimikamarille toimeenpano ja hallinto kaikissa kaupungin yhteisissä asioissa, joita ei ole annettu muun kaupunginviranomaisen hoitoon; ja on siis rahatoimikamarin velvollisuutena

a) hoitaa kaupungin tarkoituksiin osoitettuja rahavaroja sekä pitää silmällä kaupungille kuuluvaa omaisuutta, niin irtainta kuin kiinteääkin;

b) valvoa ja järjestää kaupungin tulojen kannanta;

c) valvoa kaupungin varoista suoritettavain tarpeellisten maksujen toimittamista;

d) hoitaa kaupungin lahjoitusvaroja; sekä

e) katsoa, että kaupungin oikeus edellä mainituissa kohdin asianmukaisesti otetaan huomioon.

Rahatoimikamarin tulee niinkään maistraatin silmälläpidon alaisena säädetyssä järjestyksessä valvoa semmoisten valtion verojen ja varain veloitusta, kannantaa ja tilitystä, jotka kaupunki suorittaa tai joiden kannanta erityisten säännösten mukaan on sen asiana.

10 §. Niitten asiain lisäksi, jotka voimassa olevien asetusten mukaan ovat rahatoimikamarin ratkaistavia, saakoon rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle alistusta tekemättä tutkia ja ratkaista asiat, jotka koskevat:

1) järjestetyllä kaupunginalueella, vahvistetun kaupunginaseman ulkopuolella sijaitsevien tonttien vuokralle antoa, kuitenkin noudattamalla sitä varten vahvistettuja vuokraehtoja;

2) vuokraajalle vuokrakirjassa varatun vuokranpitennyksen myöntämistä;

3) kaupungille kuuluvain, kaupunginasemaan otettujen käyttämättömäin tonttien myyntiä kaupunginvaltuuston kaupungintonttien myyntiin nähden vahvistamain periaatteiden mukaan;

4) hakemuksia, jotka tarkoittavat lupaa saada arvioinnin tapahduttua mutta ilman huutokauppaa, lunastaa kaupunginasemaan otettu vuokrattu rakennustontti;

5) vuokran siirtoa ja vuokraajan oikeuttamista kaupunkia kuulematta toiselle siirtämään vuokraoikeutensa;

6) rakennusten ja muiden laitosten lunastamista ja poistamista uutta kaupunginasemakaavaa tai asianmukaisessa järjestyksessä hyväksyttyä kaupunginaseman ulkopuolisen alueen jaoituskaavaa toimeenpantaessa;

7) kaupungin irtaimen omaisuuden käyttämistä, sikäli kuin sitä ei tarvita aikaisempaan tarkoitukseensa;

8) irtaimen omaisuuden hankintaa ja myyntiä, sikäli kuin se ei ole erikoisviranomaisen asia;

9) huoneistojen vuokraamista kaupungin virastoille ja laitoksille;

10) kaupungille kuuluvan omaisuuden vakuuttamista, kuitenkin niin, että ratkaisuväliltä tähän kuuluvissa, periaatteellista laatua olevissa kysymyksissä varataan kaupunginvaltuustolle;

11) määrärahojen myöntämistä vahvistetun menosäännön puitteissa korjaustöihin, vähäisiin lisä- ja muutostyöihin, rakennusten teettämiseksi, satunnaisiin tarpeisiin, aitaamiseen y. m. s.;

12) varain tileistä poistoa ja palautusta;

13) kaupungin kiinnitettyjen saamisten myöhemmäksi siirtämistä;

14) kaupungin työntekijäin tapaturmavakuutusta, kuitenkin siten, että ratkaisuväliltä tähän kuuluvissa, periaatteellista laatua olevissa kysymyksissä varataan kaupunginvaltuustolle;

15) oikeuden myöntämistä, ei kuitenkaan viittä vuotta pitemmäksi ajaksi, raiteiden, johtojen y. m. s. sijoittamiseen kaupungin kaduille ja avonaisille paikoille;

16) lisäyksen myöntämistä rahatoimikamarin käyttövaroista menosääntöön vakinaisia tarpeita varten merkittyihin määrärahoihin;

17) palkkion myöntämistä menosääntöön tarkoitusta varten merkitystä määrärahasta viranpitäjän voimassa olevain palvelusehtojen mukaista virkavapautta nauttivan kunnallisen viranpitäjän viransijaiselle;

18) eläkkeen myöntämistä, palkkalautakunnan mieltä kuultua, kunnalliselle viranpitäjälle ja työntekijälle kaupunginvaltuuston siinä kohden vahvistamain perusteiden mukaan; sekä

19) kunnallisen viranpitäjän oikeuttamista asumaan kaupungin ulkopuolella.

11 §. rahatoimikamarin tulee yleisessä kokouksessa tutkittavaksi ottaa ja käsitellä:

1) asiat, jotka voimassa olevain määräysten mukaan ovat kaupunginvaltuuston ratkaistavia;

2) maistraatille tai maistraattia ylemmille viranomaisille annettavat esitykset ja lausunnot;

3) rahatoimikamarin alaisten viranpitäjien asettamista ja virasta erottamista sekä heidän virkavirheitään koskevat asiat;

4) palkkakysymyksiä koskevat asiat;

5) asiat, jotka koskevat poikkeamista kunnallishallinnossa aikaisemmin noudatetusta käytännöstä;

6) asiat, joiden käsittelyssä jaostossa ei voida yksimielisyyteen päästä tai jotka jaosto jättää rahatoimikamarin ratkaistaviksi.

12 §. Käsittelemään kysymyksiä, joita edellisen pykälän määräyksen tahi maistraatin, kaupunginvaltuuston tahi rahatoimikamarin määräysten mukaan ei ole käsiteltävä yleisessä kokouksessa, kokoontuu rahatoimikamarin jaosto.

Rahatoimikamarin jaostoon kuuluu rahatoimikamarin puheenjohtaja ja kaksi rahatoimikamarin määrääjäksi valitsemaa jäsentä, ja jaosto on päätösvaltainen kun kaikki nämä ovat saapuvilla ja päätöksestä yhtä mieltä. Jäsenille valitsee rahatoimikamari tarpeellisen määrän varamiehiä.

Puheenjohtajan estyneenä ollessa toimii kanslianjohtaja tai rahatoimenjohtaja hänen sijassaan.

Jos jaoston jäsenet ovat päätöksestä yhtä mieltä, olkoon se voimassa rahatoimikamarin päätöksenä.

13 §. Rahatoimikamarin tulee siihen kunakin kertana valitsemallaan jäsenellä ottaa osaa kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen 71 ja 72 §:ssä mainittuihin katsastuksiin.

Vähintään kahdesti vuodessa ja muutoin niin usein kuin syytä siihen on tulee rahatoimikamarin läpikäydä ja tarkastaa kaikki hoidossaan olevat vakuusasiakirjat toimenpiteisiin ryhtymiseksi kaupungin oikeuden ja edun säilyttämiseksi.

14 §. Rahatoimikamarin päätökset toimeenpanevat sen kanslia ja konttori. Rahatoimikamarin antamain määräysten mukaisesti voidaan vähemmän tärkeät väli- ja täytäntöönpanotoimet jättää kamarin kanslian tehtäväksi.

Kanslian silmälläpito on kanslianjohtajan velvollisuutena.

Rahatoimikamarin konttoria, joka käsittää kamreeri- ja kassaosaston, pitää silmällä rahatoimenjohtaja.

15 §. Kaupunginjohtajalla, joka ei saa antautua muuhun toimintaan, on velvollisuutena johtaa rahatoimikamarin keskusteluja; valvoa asiain asianmukaista käsittelyä; pitää silmällä rahatoimikamarin päätösten toimeenpanoa; maistraatin ja rahatoimikamarin ylivalvonnan alaisena pitää silmällä toimintaa muilla kunnallisilla hallintoaloilla sekä valvoa ja edistää kaupunginviranomaisen keskinäistä työtä; panna tarkkaa huomiota kaupungin kehitykseen ja tarpeisiin sekä tehdä aloitteita näiden edistämistä tarkoitaviin toimenpiteisiin; samoin kuin olla saapuvilla kaupunginvaltuuston kokouksissa sitä tarkoitusta varten kuin voimassa olevassa kunnallislaissa säädetään.

Kaupungin kaikki virkamiehet ovat velvolliset vaadittaessa antamaan kaupunginjohtajalle ne tiedot ja ilmoitukset, jotka hän katsoo toiminnalleen tarpeellisiksi.

16 §. Kanslianjohtajan, joka ei saa antautua muuhun toimintaan, tulee avustaa kaupunginjohtajaa hänen yleisissä tehtävissään, ja on hänen velvollisuutenaan erittäin johtaa ja valvoa kanslian tehtäviä; rahatoimikamarin sihteerien kesken jakaa kanslian valmisteltavat asiat; esiteltäviksi valmistella tärkeämmät asiat sekä sihteeireille neuvoja ja ohjeita antamalla ottaa osaa muiden asiain valmisteluun; katsoa, että tarkistetut kirjelmät ja lausunnot viivyttlemättä lähetetään ja että muut päätökset asianmukaisesti toimeenpannaan ja saatetaan asianomaisten tiedoksi; sekä muutoin suorittaa rahatoimikamarin tai kaupunginjohtajan hänelle antamat tehtävät.

17 §. Rahatoimenjohtajalla, joka ei saa antautua muuhun toimintaan, on velvollisuutena johtaa ja valvoa rahatoimikonttorin eri osastojen tehtäviä; saapuneiden tietojen johdolla laatia meno- ja tulosääntöehdotus; rahatoimikamarin virkamiesten avulla esiteltäviksi valmistella raha-asioita koskevat kysymykset sekä rahatoimikonttoria ja muuta tililaitosta koskevat asiat; kaupungin menoja ja tuloja osoittavain rahatoimikonttorin neljännesvuositaulujen perusteella antaa selonteko rahallisen aseman valaisemiseksi tarpeellisine selvityksineen ja tietoineen sekä tehdä toimialaansa kuuluvia esityksiä ja ehdotuksia.

18 §. Kaupunginjohtajan ja avustavain kaupunginjohtajain virasta erotamisesta olkoon voimassa mitä rikoslaissa virkamiehistä säädetään.

19 §. Rahatoimikamarin sihteerit, kaupunginkamreerin, kaupunginkassanhoitajan ja asiamiehen valitsee kaupunginvaltuusto.

Muut alaisensa viranpitäjät ottaa rahatoimikamari. Tarpeen vaatiessa ottaa kamari pitemmäksi tai lyhyemmäksi ajaksi ylimääräisiä apulaisia.

20 §. Rahatoimikamarin päätöksestä ei saa valittaa. Jos joku katsoo päätöksen loukanneen hänen yksityistä oikeuttaan, ajakoon kannetta sitä vastaan laillisessa järjestyksessä.

21 §. Jos rahatoimikamarin alainen tai kamarille tilivelvollinen virkamies tavataan vähäpätöisestä virheestä, antakoon rahatoimikamari hänelle varoituksen. Jos virhe on törkeämpää laatua ja syyllinen rahatoimikamarin valitsema virkaansa, ilmoittakoon kamari asian asianomaiselle syyttäjälle syytteeseen saatettavaksi taikka myös päättäköön syyllisen erotettavaksi virasta määrääjäksi tai ainiaaksi. Muussa tapauksessa jätetään asia kaupunginvaltuustolle, ollen rahatoimikamarilla kuitenkin valta pidättää syyllinen toistaiseksi virantoimituksesta.

22 §. Kaikesta siitä tappiosta ja vahingosta, minkä rahatoimikamari tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella tai ilmeisellä laiminlyönnillä tuottaa kaupungille, vastatkooot ne jäsenet, jotka ovat siinä olleet osallisia.

23 §. Vuodeksi valitut rahatoimikamarin jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän kultakin kokoukselta.

Kaupunginjohtaja ja avustavat kaupunginjohtajat nauttivat kaupunginvaltuuston määräämää vuosipalkkaa.

24 §. Rahatoimikamarista tai sen jaostosta lähtevät kirjelmät on asianomaisen esittelijän varmentamina kamarin puolesta sen allekirjoitettava, joka asiaa käsiteltäessä on johtanut puhetta. Kirjalliset sopimukset ja välikirjat allekirjoittaa rahatoimikamarin puheenjohtaja ja varmentaa asiamies. Kansliasta lähtevät, asiain valmistelua koskevat kirjelmät allekirjoittaa kanslianjohtaja tai asianomainen virkamies.

Pöytäkirjan allekirjoittaa se, joka on johtanut puhetta, ynnä notaari.

25 §. Kaupunginvaltuuston asiana on antaa ne muut määräykset, jotka voivat olla tarpeellisia rahatoimikamarin ja sen alaisten virkamiesten toimintaan ja tehtäviin nähden.»

Samalla kun kaupunginvaltuusto hyväksyi rahatoimikamarin ohjesääntöehdotuksen päätti valtuusto, edellyttäen että maaherra vahvistaisi mainitun ohjesäännön, hyväksyä seuraavan:

»Helsingin kaupungin rahatoimikamarin johtosäännön.

I LUKU.

Yleisiä määräyksiä.

1 §. Kunnan yhteisiä asioita hoitaessaan tulee rahatoimikamarin noudattaa mitä sekä kunnallishallituksesta kaupungissa voimassa olevat asetukset, rahatoimikamarin vahvistettu ohjesääntö ja kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosääntö sisältävät että myös mitä tässä johtosäännössä lisäksi säädetään.

2 §. Rahatoimikamarin velvollisuutena on hoitaa ja pitää kunnossa hallintonsa alaista kaupungin kiinteää ja irtainta omaisuutta sekä johtaa ja pitää silmällä kaupungin raha-asioita.

3 §. Rahatoimikamari on velvollinen pitämään täydellisiä kirjoja kaupungin menoista ja tuloista sekä tarkkoja ja täydellisiä luetteloja sen kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta samoin kuin hoidossaan olevista kaupungin arvopapereista.

4 §. Rahatoimikamarin tehtävänä on myös järjestää ja ylinnä valvoa kaupungin katujen ja yleisten paikkain valaistusta.

5 §. Rahatoimikamari kokoontuu, paitsi määrättynä viikonpäivänä, puheenjohtajan kutsusta milloin tarpeelliseksi harkitaan; kokouskutsu on niinkään annettava, kun vähintään kolme kamarin jäsentä, syyn ilmoittaen, sitä puheenjohtajalta kirjallisesti pyytää.

Rahatoimikamarin jaosto kokoontuu osin jonakin rahatoimikamarin määrämänä viikonpäivänä, osin aikana, jonka puheenjohtaja määrää tai jaosto tehtäviin nähden on edeltäpäin määrännyt.

6 §. Selostaja, jonka toinen viranomainen on määrännyt olemaan saapuvilla käsiteltäessä rahatoimikamariin lähetettyä asiaa, on oikeutettu esittämään asiaan vaikuttavia perusteluja ja näkökohtia sekä vastaamaan hänelle tehtyihin kysymyksiin.

7 §. Jos virka rahatoimikamarissa on avonaisena, määrää rahatoimikamari sen hoitamisesta sekä kuuluttaa ja julistaa viran haettavaksi rahatoimikamarilta panemansa määrääjän kuluessa. Rahatoimikamarin ohjesäännön 19 §:n 1 momentissa mainittuja virkoja täytettäessä on hakukirjat rahatoimikamarin lausunnon keralla lähetettävä kaupunginvaltuustolle.

8 §. Rahatoimikamarin asiana on määrätä kaupunginjohtajan, kanslianjohtajan ja rahatoimenjohtajan sekä virkamiestensä virka-aika, samoin kuin antaa ne tarkemmat määräykset, joita virkamiesten on virkainsa hoidossa noudatettava. Jollakin rahatoimikamarin osastolla palveleva virkamies on velvollinen tarpeen vaatiessa suorittamaan toiselle osastolle kuuluvia tehtäviä.

II LUKU.

Rahatoimikamarin kansliasta.

9 §. Sihteereillä, joista yhden tulee omata lainopillinen ja yhden teknillinen sivistys, on velvollisuutena:

1) kaupunginjohtajain määräyksestä valmistella ja rahatoimikamarille esitellä sen käsiteltäviin kuuluvat asiat sekä antaa kaupunginjohtajain vaatima selvitys eri asioista;

2) laatia rahatoimikamarin päättämät mietinnöt ja kirjelmät; sekä

3) muutoin antaa sitä virka-apua, jota rahatoimikamari tai kaupunginjohtajat heiltä pyytävät.

10 §. Notaarin velvollisuutena on:

1) kansliassa antaa yleisölle tarpeellisia tietoja;

2) tehdä pöytäkirja rahatoimikamarin kokouksissa ja kamarin määräämän ajan kuluessa antaa se tarkistettavaksi;

3) viimeistään viikon kuluessa siitä asianomaisille toimittaa pöytäkirjanotteet;

4) läpikäydä ja tarkastaa rahatoimikamarin notaarinluettelot sekä katsoa, että otteet niistä viivyttelemättä lähetetään;

5) sihteerin ohjauksen mukaan laatia lähtevät kirjelmät;

6) muutoin antaa sitä virka-apua, jota kaupunginjohtajat tai sihteerit häneltä pyytävät.

11 §. Reistraattorin velvollisuutena on:

1) vastaanottaa saapuvat asiakirjat ja hoitaa diarit;

2) hoitaa arkistoa;

3) muutoin antaa sitä virka-apua, jota sihteerit tai notaari häneltä pyytävät.

12 §. Kanslistien velvollisuutena on:

1) pitää notaarin- ja muita luetteloja, jotka rahatoimikamari katsoo tarpeellisiksi;

2) toimittaa jäljennökset ja muu puhtaaksikirjoitus;

3) avustaa asiakirjain vertailussa;

4) muutoin antaa sitä virka-apua, jota sihteerit tai notaari heiltä pyytävät.

III LUKU.

Rahatoimikonttorista.

A. Rahatoimikonttorin kamreeriosasto.

13 §. Kaupunginkamreerin velvollisuutena on kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräyksiä noudattaen:

- 1) johtaa ja valvoo kamreeriosaston työtä;
- 2) ellei muuta ole määrätty, laadituttaa kunnallis- ja kruununverojen sekä muiden kassaosaston toimesta kannettavain maksujen veloitus- ja kannanta-luettelot;
- 3) kirjoituttaa ja maksuvelvollisten saatavana pitää mainittujen verojen ja maksujen veloitusliput;
- 4) laadituttaa ja allekirjoittaa rahatoimikonttorin toimitettavat suorit-tamattomain maksujen rästiluettelot sekä ryhtyä toimiin rästien perimiseksi;
- 5) tileistä poistettaviksi säädettyssä järjestyksessä toimittaa niiden verojen luettelot, joita ei ole voitu periä;
- 6) allekirjoittaa ja kassaosaston suoritettaviksi antaa maksumääräyk-set;
- 7) aikansa kirjoituttaa kassaosaston maksettavain, kaupungin viran-pitäjille tulevain palkkain sekä eläkkeiden, vuokrain y. m. kuittilomakkeet;
- 8) valvoo kamreeriosaston toimenä olevaa kirjanpitoa, toimittaa tilit päätetyiksi kalenterivuositain, laatia ja painattaa kertomus kaupungin sekä rahatoimen hoidossa olevain lahjoitusrahastojen tilinpäätöksestä ja säädetyn ajan kuluessa maistraattiin antaa tilikirjat niihin kuuluvine todisteineen;
- 9) kaupungin tilien perusteella antaa kaikki kaupungin vuotuisen meno- ja tuloarvioehdotuksen laadintaa varten tarpeelliset tiedot ja siihen laatia säästöarviolaskelma;
- 10) vuoden kolmelta ensimmäiseltä neljännekseltä laatia kaupungin tuloja ja menoja osoittava taulu;
- 11) kaupunginkassan neljännesvuosi- ja ylimääräistä tarkastusta varten antaa ilmoitus kirjain mukaisesta kassatilasta sekä kassaholvissa säilytettyjen arvopaperien eritelty luettelo;
- 12) ellei muuta ole määrätty, pitää eri luetteloa kaupungin palovakuutuk-sista ja osoittaa palovakuutusmaksut maksettaviksi;
- 13) laatia asetusten mukaisesti annettavat tilit kertyneistä valtion varoista;
- 14) laatia tili siviilivirkakunnan leski- ja orpokassalle tulevista, kaupungin virkamiesten suoritettavista eläkemaksuista sekä avonaisten virkain vakanssi-säästöistä;
- 15) kaupunginkassanhoitajan keralla vastaanottaa ja kassaholvissa säi-lyttää rahatoimikamarin hallussa ja hoidossa olevat arvopaperit ja velkakirjat sekä pitää hallussaan holvin toista avainta;
- 16) alaisensa virkamiehen estyneenä ollessa määrätä joku muu kamreeri-osaston virkamies hoitamaan hänen tehtäviään; sekä
- 17) muutoin antaa sitä virka-apua, jota kaupunginjohtajat häneltä pyy-tävät.

14 §. Apulaiskamreerin velvollisuutena on:

- 1) kaupunginkamreerin ohjeen mukaan avustaa häntä hänen työssään ja kaupunginkamreerin ollessa estyneenä tai kaupunginkamreerinviran avonai-sena suorittaa siihen liittyvät tehtävät;
- 2) allekirjoittaa ja kassaosaston suoritettaviksi antaa maksumääräykset;

3) muutoin antaa sitä virka-apua, jota kaupunginjohtajat häneltä pyytävät.

15 §. Vanhemman kaupunginkirjurin velvollisuutena on:

1) ottaa osaa kamreeriosaston kirjanpito- ja toimitustöihin sekä pitää niitä silmällä;

2) kaupunginkamreerin ja apulaiskamreerin valvonnan alaisena laatia neljännesvuositiliasemat ja tilinpäätös;

3) hoitaa arkistoa;

4) muutoin suorittaa ne tehtävät, joita kaupunginkamreeri ja apulaiskamreeri hänelle antavat.

16 §. Nuorempain kaupunginkirjurien velvollisuutena on:

1) kaupunginkamreerin, apulaiskamreerin ja vanhemman kaupunginkirjurin silmälläpidon alaisina hoitaa konttorin kaikkia tilikirjoja;

2) olla apuna tilitodisteiden ja saapuneiden tilitysten tarkastuksessa;

3) muutoin suorittaa ne tehtävät, joita kaupunginkamreeri, apulaiskamreeri ja vanhempi kaupunginkirjuri heille antavat.

17 §. Ekspeditöorien velvollisuutena on:

1) hoitaa toimitustyö kamreeriosastolla;

2) muutoin antaa sitä virka-apua, jota kaupunginkamreeri, apulaiskamreeri ja vanhempi kaupunginkirjuri heiltä pyytävät.

18 §. Konttorikirjurien velvollisuutena on:

1) tarkkailukirjaan merkitä kassaan tehdyt maksunsuoritukset;

2) päivittäin konttoriajan päätyttyä antaa kaupunginkamreerille kirjalliset ilmoitukset kunkin päivän kassatuloista; sekä

3) muutoin suorittaa esiintyvät työt kaupunginkamreerin määräyksen ja ohjeen mukaan.

B. Rahatoimikonttorin kassaosasto.

19 §. Kaupunginkassanhoitajan velvollisuutena on kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräyksiä noudattaen hoitaa kaupungin keskuskassaa.

Hänen asianaan on erittäin:

1) johtaa ja valvoo rahatoimikonttorin kassaosaston tehtäviä;

2) ellei muuta ole määrätty, avustavain kassanhoitajain keralla vastaanottaa ja kuitata kaupungin ja sen lahjoitusrahastojen tulot sekä ne valtion ja muut varat, joiden kannanta on kaupungin toimitettava;

3) avustavain kassanhoitajain keralla toimittaa ne maksunsuoritukset, jotka sitä varten on asianmukaisesti määrätty maksettaviksi;

4) avustavain kassanhoitajain keralla lunastaa erääntyneet obligatiot ja korkoliput sekä muut velkasitoumukset;

5) lukea ja kuitata saapuneet, muissa maksupaikoissa lunastetut, kaupungin obligatiolainoihin kuuluvat obligatiot ja korkoliput sekä todistaa oikeiksi niiden oheiset luettelot;

6) olla saapuvilla kaikissa kassantarkastuksissa ja niitä varten antaa eritelty ilmoitus kassasäästöstä;

7) tarkastaa asiamiesosaston kaupunginkassaan tekemät rahasuoritukset;

8) laatia kannanta-aikain ehdotukset;

9) alaisensa virkamiehen estyneenä ollessa määrätä joku muu kassaosaston virkamies hoitamaan estyneen tehtäviä;

10) muutoin antaa sitä virka-apua, jota kaupunginjohtajat häneltä pyytävät.

20 §. Ensimmäisen avustavan kassanhoitajan velvollisuutena on:

- 1) kaupunginkassanhoitajan osoituksen mukaan avustaa häntä ja toista avustavaa kassanhoitajaa heidän tehtävissään;
- 2) lunastaa kaupunginkassaan asianmukaisesti annetut kassaosoitukset;
- 3) vastata hoidossaan olevasta kassasta;
- 4) kaupunginkassanhoitajan ollessa estyneenä tai kaupunginkassanhoitajanviran avonaisena hoitaa sitä.

21 §. Toisen avustavan kassanhoitajan velvollisuutena on:

- 1) kaupunginkassanhoitajan osoituksen mukaan avustaa häntä ja ensimmäistä avustavaa kassanhoitajaa heidän tehtävissään;
- 2) toimittaa kaupungin työntekijäin palkanmaksut kaupunginkassanhoitajalle annettujen ja asianmukaisesti maksettaviksi määrättyjen työllistain mukaan;
- 3) vastata hoidossaan olevasta kassasta.

22 §. Konttorikirjurin velvollisuutena on kaupunginkassanhoitajan määräyksen ja osoituksen mukaan suorittaa esiintyvät työt.

IV LUKU.

Rahatoimikamarin asiamiesosasto.

23 §. Asiamiehen, joka ei saa antautua muuhun toimintaan, velvollisuutena on:

1) rahatoimikamarin puheenjohtajan silmälläpidon alaisena johtaa ja valvoa asiamiesosaston tehtäviä;

2) rahatoimikamarin määräyksestä käyttää sen puhevaltaa tuomioistuinmissa ja muissa viranomaisissa;

3) laatia väli- ja muiden sopimuskirjain ehdotukset;

4) huoltaa hankittavat tai uudistettavat kiinnitykset;

5) pitää hoidossaan rahatoimikamarin tekemät välikirjat;

6) rahatoimikamarin pöytäkirjain perusteella kaupungin kiinteistökirjaan tehdä täydelliset merkinnät;

7) kaupunginkassanhoitajalle leimalla varustettaviksi ja lainhuudatus- tai kiinnityskulujen perimiseksi antaa myytyjen kaupunkitonttien kauppa- kirjat, vuokrasopimukset sekä maksamattomasta tontinlunastuksesta annetut velkakirjat;

8) hakea kaupungin maksamatta olevat saamiset sekä valvoa ulosotto- viranomaisten toimitettavaa niiden perimistä;

9) laatia niiden maksujen poistoluettelot, joita ei ole voitu periä, ja toimittaa ne säädetyssä järjestyksessä poistettaviksi;

10) konkurssi- ja vuosihaasteasioissa valvoa niitä kaupungin ja valtion saamisia, joiden kannanta on kaupungin asia;

11) pitää käsiteltävikseen annettujen asiain diaria sekä valvottaviensa asiain määräaikakirjaa;

12) valvoa, että kaupunki tulee asianmukaisesti edustetuksi ja sen oikeus valvotuksi yhtiökokouksissa ja muissa tilaisuuksissa, joissa kaupungin etu sitä vaatii, ollen velvollinen tuollaisista tapauksista rahatoimikamarille ilmoittamaan tarpeellista toimenpidettä varten;

13) antaa lausunnot hänelle sitä varten lähetetyistä lainopillisista asioista sekä pyynnöstä avustaa rahatoimikamarin eri osastoja lainopillisilla neuvoilla ja tiedonannoilla;

14) tarpeen mukaan antaa kaupungin muille laitoksille ja lautakunnille niiden tarvitsemaa oikeusapua;

15) rahatoimikamarissa esitellä asiat, jotka johtosäännön mukaan voivat vaatia hänen toimenpidettään; sekä

16) antaa sitä virka-apua, jota kaupunginjohtajat häneltä pyytävät.

24 §. Rahainperijän velvollisuutena on:

1) periä kaupungin maksamattomat, ulosotettaviksi erääntymättömät saamiset;

2) muutoin antaa sitä virka-apua, jota asiamies häneltä pyytää.

25 §. Konttorikirjurin velvollisuutena on asiamiehen määräyksen ja osoituksen mukaan suorittaa esiintyvät työt.»

Lokakuun 5 p:nä vahvisti¹⁾ sisäasiainministeriö rahatoimikamarin ohjesäännön.

Satamahallinnon keskitys. Kaupunginvaltuuston kaupungin satamahallinnon keskittämiskysymystä valmistelemaan asettama komitea jätti marraskuun 10 p:nä 1919 päivätyin mietinnön, josta kaupunginvaltuusto sittemmin vaati²⁾ rahatoimikamarilta lausuntoa.

Antamassaan lausunnossa³⁾ huomautti kamari, joka asiasta oli hankkinut kaupungin yleisten töiden hallituksen, satama- ja liikennekonttorin sekä palkkalautakunnan lausunnot, valiokunnan mielipiteeseen yhtyen, että satamahallinnossa vallitseva hajaannus mahdollisimman pian olisi poistettava sekä että tämä olisi aikaansaataava siten, että satamahallintoon kuuluvat tehtävät, jotka olivat useille kunnan elimille jaetut, suurimmalta osalta siirrettäisiin ehdotetulle satamahallitukselle. Rahatoimikamarin mielestä ei keskityksen kuitenkaan tarvinnut mennä niin pitkälle kuin valiokunta oli ehdottanut, vaan tulisi kamarin mielestä satamarakennustöiden edelleen olla kaupungin yleisten töiden hallituksen alaiset. Ellei satamahallituksen alaista satamarakennuskonttoria perustettaisi, voitaisiin samalla luopua valiokunnan ehdottaman tiliviraston perustamisesta, koska tämä oli tarpeellinen pääasiallisesti vain satamarakennuskonttorin laajahkojen tilien hoitamista varten. Siltä varalta että valtuusto katsoisi tiliviraston perustamisen tarpeelliseksi, ehdotti kamari, ettei se olisi itsenäinen, satamahallituksen alainen osasto, vaan yhdistettäisiin sopivalla tavalla valiokunnan ehdottamaan satamakannantakonttoriin.

Jottei hallituksesta puuttuisi teknillisen sivistyksen saaneita jäseniä ja kun hallituksen rahatoimikamarin mielestä tulisi olla mitä läheisimmässä yhteydessä rakennuskonttorin kanssa, oli kamari ajatellut, että rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikön pitäisi olla satamahallituksessa itse-oikeutettuna jäsenenä. Edelleen ehdotti kamari, jonka mielestä valiokunnan ehdottama hallituksen jäsenmäärä oli liian suuri, että hallituksen muodostaisivat satamapäällikkö ja rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö itse-oikeutettuina jäseninä sekä kolme kaupunginvaltuuston vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä.

Asiaa käsitellessään havaitsi kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esittämät näkökohdat huomiota ansaitseviksi ja päätti⁴⁾ palauttaa asian komiteaan, jonka tuli uudelleen laatia ehdotus kokouksessa esitettyjen näkökohtain mukaan.

Täyttäen tämän tehtävän komitea jätti uuden mietinnön⁵⁾. Satamahallituksen alaisen satamarakennuskonttorin perustamiseen nähden ei komitea tah-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 7 §. — ²⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 153. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10 vuodelta 1920. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 17 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17.

tonut luopua aikaisemmasta periaatteellisesta käsityksestään, että tunnustettu satamahallinnon yhtenäisyyden tarve tulisi parhaiten tyydytetyksi yhdistämällä kaikki tähän kuuluvat tehtävät yhden ainoan viranomaisen johtoon. Kuitenkin oli komitea sitä mieltä, että puheenalaisen konttorin perustaminen voitiin siirtää tuonemmaksi ja, tämän johdosta, voitiin olla perustamatta ehdotettua tilivirastoa. Satamahallituksen kokoonpanoon nähden yhtyi komitea rahatoimikamarin ehdotukseen, että rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö olisi hallituksen itseoikeutettu jäsen. Kun siten kaksi satamahallituksen jäsentä, nimittäin satamapäällikkö ja edellä mainittu työpäällikkö, olisivat itseoikeutettuja katsoi komitea, siihen nähden että olisi suotava saada kaupunginvaltuustossa vallitsevat ajatussuunnat hallituksessa suhteellisesti edustetuiksi, olevan luopuminen ehdotuksesta, että yhden hallituksen jäsenistä ehdottomasti tulisi olla merikapteeni. Jäsenlukuun nähden pysyi komitea aikaisemmassa ehdotuksessaan.

Liikennekonttorin toivomusta, että nimitys satamakannantakonttori muutettaisiin liikenne- ja satamakonttoriksi, komitea ei voinut puoltaa.

Niin pian kuin satamahallitus oli valittu, näytti komiteasta sopivimmalta, että tämä hallitus ammattiviranomaisena otti huolekseen sen osan komitean tehtävää, jota komitea ei vielä ollut suorittanut, nimittäin uuden satamataksan sekä satamakapteenin ja satamakonttorin muiden toimihenkilöjen johtosäännön laatimisen.

Yllä esitetyn johdosta esitti komitea, että kaupunginvaltuusto päättäisi: vahvistaa laaditut ehdotukset kaupungin satamahallinnon ohjesäännöksi ¹⁾ sekä satamahallituksen, satamaliikennekonttorin ja satamakannantakonttorin palkkasäännöiksi oleviksi voimassa tammikuun 1 päivästä 1922;

viimeistään ennen 1921 vuoden syyskuun loppua valita vaalin nojalla asetettavat satamahallituksen jäsenet;

lakkauttaa kaupungin satamahallinnon keskityskysymystä valmistelemaan asetetun komitean ja siirtää sen tehtävään jäljellä olevan osan satamahallitukselle; sekä

valtioneuvostolle tehdä alistuksen voimassa olevan satamajärjestyksen 17 §:n kumoamisesta, mikäli koskee maistraatin velvollisuutta lähinnä pitää silmällä satamapäällystä ja -palvelijastoa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ ehdotuksen siten muutettuna, että satamapäällikön pohjapalkka vahvistettiin 20,000 markaksi komitean ehdottaman 25,000 markan määrän sijasta.

Kaupungin satamahallinnon ohjesääntö. Kaupunginvaltuuston hyväksymä kaupungin satamahallinnon ohjesääntöehdotus oli seuraava:

»Helsingin kaupungin satamahallinnon ohjesääntö.

1 §. Helsingin kaupungin satamahallintoa johtaa satamahallitus, joka on välittömästi kaupunginvaltuuston alainen.

2 §. Satamahallituksen asiana on:

hoitaa satamaliikkeen käyttöä ja katsoa, että liikenteelle luovutettuja satamain osia niihin kuuluvine laitteineen ja laitoksineen tarkoituksenmukaisella tavalla käytetään kaupan ja merenkulun parhaaksi; pitää silmällä satamahallinnon taloudenhoitoa;

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 81. 82 ja 167.—²⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 22 §.

tehdä aloitteita satamarakennus- ja muissa satamalaitosta koskevilla kysymyksissä sekä asianomaisille viranomaisille esityksiä niistä; samoin kuin antaa selontekoja ja lausuntoja toimialaansa kuuluvista asioista.

Edellä mainituissa kohdin on hallituksen velvollisuutena erittäin:

a) hoitaa satamaliikettä varten olevia kiinteistöjä ja alueita niissä olevine varasto- ja rakennuspaikkoineen, kaupungille kuuluvine rakennuksineen sekä erilaatuisine laitteineen ja laitoksineen;

b) valvoa, että hallituksen hallinnon alaiset vesirakennukset, rantasillat, rantareunustukset, kanavat, rakennukset, alukset, kalusto, työkalut y. m. pidetään asianmukaisessa kunnossa, ja sitä varten hyvissä ajoin osin kaupunginvaltuustolle tehdä ehdotuksia tarpeellisiin uutistöihin ja uusiin hankintoihin ryhtymisestä, osin kaupungin yleisten töiden hallitukselta tai rakennuskonttorin satamarakennusosastolta anoa tarpeellisten korjausten toimittamista;

c) pitää silmällä tullilaitokselle luovutettuja kaupungin rakennuksia, valvoa niiden kunnossapitoa sekä asianhaaran vaatiessa tehdä ehdotuksia vastaavain uutis- tai muutosrakennustöiden teettämisestä ja tarkoitukseen tarpeellisten huoneistojen vuokraamisesta;

d) käsitellä kaupungille tulevia, liikenteestä suoritettavia maksuja ynnä liikenteen järjestysohjeita koskevat kysymykset sekä tehdä esityksiä niiden taksain ja järjestysohjeiden antamisesta, joiden vahvistaminen ei ole sen asia;

e) antaa taksoja ja järjestysohjeita noudatettaviksi kaupungin toimesta satamaliikenteen helpottamiseksi ja turvaamiseksi aikaansaatuisten laitteiden ja laitosten sekä tarveaineiden käyttämisessä;

f) käsitellä kaupungin kunnossa pidettäviä loistoja ja muita merenkulun turvaamista tarkoittavia laitteita koskevat kysymykset;

g) käsitellä väyläin talvisaikaista avoinna pitämistä koskevat asiat;

h) pitää silmällä, että hallituksen käytettäväksi annetut määrärahat käytetään annettujen määräysten ja sen omain päätösten mukaisesti, sekä valvoa hallitukselle uskotun hallinnon tilinpittoa;

i) valvoa liikenteestä suoritettavain maksujen veloitusta ja kannantaa sekä katsoa, että kannanta asianmukaisesti tilitetään;

j) hallituksen ja sen alaisten viranomaisten meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, laskujen hyväksymiseen ja kirjanpitoon, inventaukseen sekä kiinteistö- ja kalustoluetteloiden pitämiseen nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; sekä

k) vuosittain ennen maaliskuun loppua kaupunginvaltuustolle antaa kertomus omasta ja alaistensa viranomaisten lähinnä edellisen vuoden aikaisesta toiminnasta.

3 §. Satamahallitukseen kuuluu satamapäällikkö ja rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö itseoikeutettuina sekä viisi kaupunginvaltuuston kalenterivuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä.

Jos valittu jäsen eroaa ennen toimikautensa päättymistä, on hallituksen siitä ilmoitettava kaupunginvaltuustolle uuden jäsenen valitsemiseksi siksi ajaksi, mikä eronneella on jäljellä.

Hallituksen valitut jäsenet saavat kaupunginvaltuuston heille määräämän palkkion.

Hallitusta avustavat sihteeri ja tarpeelliset menosäännön mukaiset apulaiset.

4 §. Satamahallituksen puheenjohtajana on satamapäällikkö. Hallituksen muista jäsenistä valitsee kaupunginvaltuusto vaalitulaisuudessa yhden hallituksen varapuheenjohtajaksi vuodeksi kerrallaan.

5 §. Satamahallitus kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta. Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat estyneet kokouksessa saapuvilla olemasta, valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Hallitus on päätösvaltainen, kun vähintään neljä jäsentä on saapuvilla ja ottaa päätökseen osaa.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

6 §. Satamahallituksen kokouksissa pitää sihteeri pöytäkirjaa, johon on merkittävä läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, jos hallitus sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Hallituksen lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

7 §. Satamahallituksen ja lähinnä satamapäällikön alaisia ovat satamaliikennekonttori, jota johtaa satamakapteeni, ja satamakannantakonttori, jota johtaa satamakamreeri.

Hallituksen kassa- ja tilivirasto on rahatoimikonttori.

8 §. Satamapäällikön, satamakapteenin ja satamakamreerin valitsee kaupunginvaltuusto satamahallituksen esityksestä siinä järjestyksessä ja niillä ehdoilla, mitkä kaupungin viranpitäjiin nähden on säädetty. Muut satamahallituksen ja sen alaisten konttorien menosääntöön merkityt viranpitäjät ottaa hallitus.

9 §. Satamahallituksen toimialaan kuuluvissa asioissa valvoo kaupungin puhevaltaa oikeuksissa ja muissa viranomaisissa rahatoimikamarin asiamiesosasto.

10 §. Asioita satamahallituksen kokouksissa esittelevät yleensä satamakapteeni ja satamakamreeri, kumpikin konttorinsa puolesta, ja tulee esittelijän viimeistään kokouksen edellisenä päivänä satamapäällikölle antaa esiintyvän asiain luettelo ynnä lyhykäinen promemoria ehdotettavista toimenpiteistä.

Asian ollessa erittäin tärkeä tai kun muutoin havaitaan sopivaksi, voi kuitenkin satamapäällikkö esitellä asian hallitukselle.

11 §. Satamahallituksen tulee antaa johtosäännöt alaisilleen viranpitäjille.

12 §. Kantelu satamahallituksen alaisissa viranomaisissa palvelevan viranpitäjän virkatoimenpiteen johdosta tehdään satamahallitukselle.

13 §. Tämä ohjesääntö sekä satamahallituksen alaisten viranomaisten ja niissä palvelevain viranpitäjien johtosäännöt samoin kuin satamalaitosta koskevat taksat ja muut yleiset määräykset on hallituksen toimesta pidettävä yleisön saatavina hallituksen alaisissa konttoreissa sekä niissä muissa paikoissa, missä hallitus sen katsoo tarpeelliseksi.»

Rantasilloilta ja satama-alueilta annettavien paikkain vuokrausta koskevien sääntöjen muutos. Jouduttaakseen kaupungin rantasilloilta ja satama-alueilta vuokrattujen paikkain vuokrien perimistä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto vapauttaa rahatoimikonttorin velvollisuudesta hoitaa mainittua perimistä ja siirtää sen satamakonttorille. Tämä toimenpide pakoitti muuttamaan rantasilloilta ja satama-alueilta annettavien paikkain vuokrausta koskevien sääntöjen 3 §:n, joka muutettiin ¹⁾ seuraavaksi:

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 14 §.

»Satamakonttori on velvollinen kuukausittain rahatoimikamariin lähettämään paikanhaltijain ynnä niiden vuokramääräin luettelon, jotka on satamakonttorin toimesta peritty sekä rahatoimikonttoriin toimitettu.»

Sosiaalilautakunnan johtosääntö. Sittenkun sosialilautakunnalle oli suotu ¹⁾ tilaisuus antaa lausuntonsa laaditusta lautakunnan johtosääntöehdotuksesta, hyväksyi ²⁾ kaupunginvaltuusto ehdotuksen seuraavana:

»Helsingin kaupungin sosialilautakunnan johtosääntö.

1 §. Helsingin kaupungin sosialilautakunnan, joka on välittömästi kaupunginvaltuuston alainen, tehtävä on käsitellä työväen- ja asunto-oloja koskevia sekä muita niitten yhteyteen kuuluvia asioita.

2 §. Siinä kohden tulee sosialilautakunnan:

1) seurata kaupungin työväen- ja asunto-olojen kehitystä sekä tehdä aloitteita niiden parantamiseksi;

2) antaa lausuntoja työväen- ja asuntoasioista;

3) käsitellä muita yleisen tehtävänsä yhteydessä olevia ja kaupunginvaltuuston sille antamia asioita;

4) panna täytäntöön alaansa kuuluvat, kaupunginvaltuuston päättämät toimenpiteet;

5) pitää silmällä työväenluokan parasta tai asunto-olojen parantamista edistäviä laitoksia, joille kunta on myöntänyt jonkinlaisia etuja;

6) hoitaa kunnan omistamia vuokra-asuntoja;

7) tarpeen vaatiessa laatia ja kaupunginvaltuuston vahvistettavaksi antaa ehdotuksia toimialaansa kuuluvain eri hallintohaarain toiminnan järjestämistä tarkoitaviksi säännöiksi;

8) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon, inventaukseen sekä kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; samoin kuin

9) vuosittain ennen maaliskuun loppua kaupunginvaltuustolle antaa kertomus edellisen vuoden aikaisesta toiminnastaan.

3 §. Sosialilautakuntaan kuuluu seitsemän jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan.

Tärkeämpiä asuntopoliittisia kysymyksiä käsiteltäessä ovat lautakunnan lisäjäsenenä asuntotarkastaja ja asemakaava-arkkitehti.

Jos jäsen eroaa ennen toimikauden päättymistä, tulee lautakunnan siitä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle uuden jäsenen valitsemiseksi siksi ajaksi, mikä eronneella on jäljellä.

Lautakunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

4 §. Sosialilautakunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa sovelletaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

5 §. Sosialilautakunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta niin usein, kuin hän harkitsee asiain laadun vaativan tai vähintään kaksi jäsentä sitä vaatii. Puheenjohtajan estyneenä ollessa antaa kutsun varapuheenjohtaja. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 154. — ²⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 17 §.

Lautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään neljä jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänen käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jonka ratkaisee arpa.

Kunnallispormestarilla ja kaupunginvaltuuston puheenjohtajalla on oikeus olla saapuvilla lautakunnan kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluihin, ollen heille tätä varten annettava kirjallinen ilmoitus kunkin kokouksen ajasta.

6 §. Eräitä asiaryhmiä käsittelemään voi lautakunta kokoontua jaostottain, joilla on valta päättää lautakunnan nimessä. Jaostossa johtaa puhetta lautakunnan siihen valitsema jäsen.

Asioita alköön jaostossa ratkaistaviksi otettako, ellei vähintään kolme jäsentä ole saapuvilla.

Ehdotuksen lautakunnan ja sen jaostojen väliseksi työnjaoksi laatii lautakunta ja vahvistaa kaupunginvaltuusto.

7 §. Sosialilautakunnan sihteerintehtävät hoitaa sihteeri, jonka kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan esityksestä.

Sihteerillä, jonka tulee olla perehtynyt lautakunnan toimialaan kuuluviin asioihin, on erityisesti velvollisuutena;

1) esiteltäväksi valmistella sekä esitellä lautakunnan käsiteltäviin kuuluvat asiat;

2) tehdä pöytäkirja lautakunnan ja sen jaostojen kokouksissa;

3) lautakunnalle antaa lausuntoja ja selvityksiä työväen- ja asutusasioista;

4) mikäli ei muuta säädetä, pitää lähinnä silmällä lautakunnan ylivalvonnan alaisia kunnallisia tai kunnan avustamia laitoksia;

5) laatia ja vuosittain ennen helmikuun loppua lautakunnalle antaa ehdotus kertomukseksi lautakunnan edellisen kalenterivuoden aikaisesta toiminnasta; sekä

6) muutoin noudattaa lautakunnan ja sen puheenjohtajan antamia määräyksiä.

8 §. Sosialilautakunnan ja sen jaostojen kokouksissa tehdyissä pöytäkirjoissa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun tarpeelliseksi katsotaan. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Lautakunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

9 §. Sosialilautakunnan kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.»

Työnvälitystoimiston ohjesääntö. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä seuraavan johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjä tarkastamaan asetetun valiokunnan laatiman

»Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston ohjesäännön.

1 §. Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston tehtävänä on välittää työnhakijoille sopivaa työtä ja työnantajille tarpeellista työvoimaa.

Niin kauan kuin työnvälitystoimisto on Uudenmaan läänin piirityönvälityslaitoksena, on toimiston noudatettava mitä semmoisesta laitoksesta on erityisesti säädetty.

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 § ja 13. 4. 30 §; vrt. tätä kert. siv. 154.

Työnvälitystoimiston toiminta kohdistuu kaikkiin ammatteihin ja molempiin sukupuoliin, ja on toimistossa tätä varten tarpeelliset osastot.

2 §. Ylinnä johtaa työnvälitystoimistoa välittömästi kaupunginvaltuuston alainen johtokunta, jonka velvollisuutena on:

1) valvoa, että toimisto toimii voimassa olevain asetusten ja ohjesääntönsä, kaupunginvaltuuston päätösten ja sosialihallituksen työnvälitysosaston antamain ohjeiden mukaisesti;

2) tarpeen vaatiessa sosialihallituksen työnvälitysosastolle ja kaupungin viranomaisille tehdä esityksiä toimenpiteistä työttömyyden ja sen seurausten lieventämiseksi tällä paikkakunnalla ja erittäinkin asettua yhteistoimintaan paikkakunnan muiden työttömyyden vastustamiseksi toimivien liittymäin ja laitosten kanssa;

3) vahvistaa toimiston järjestyssäännöt ja työjärjestys;

4) määrätä toimiston aukioloaika;

5) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, laskujen hyväksymiseen ja kirjanpanoon, inventtaukseen sekä kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; samoin kuin

6) vuosittain ennen huhtikuun loppua kaupunginvaltuustolle antaa kertomus toimiston edellisen kalenterivuoden aikaisesta toiminnasta.

3 §. Johtokuntaan kuuluu viisi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan.

Johtokunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa sovelletaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

Johtokunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

4 §. Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenemmistöllä; äänen käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jonka ratkaisee arpa.

5 §. Johtokunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun johtokunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Johtokunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa työnvälitystoimiston johtaja johtokunnan sihteerinä.

6 §. Työnvälitystoimiston palveluksessa on toimistonjohtaja sekä tarpeellinen määrä osastonjohtajia, vakinaisia ja ylimääräisiä apulaisia ynnä vahtimestareja.

Toimistonjohtajan valitsee kaupunginvaltuusto, sen jälkeen kuin virka on johtokunnan toimesta ollut kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavana ja se on antanut lausunnon hakijoista.

Osastonjohtaja ja vakinaiset apulaiset ottaa johtokunta toimistonjohtajaa kuultuaan.

Ylimääräiset apulaiset ja vahtimestarit ottaa toimistonjohtaja.

7 §. Toimistonjohtajan velvollisuutena on:

- 1) johtaa ja jakaa työnvälitystoimiston työt;
- 2) osastonjohtajain avustamana hoitaa toimiston kirjeenvaihto välitysasioissa;
- 3) hoitaa toimiston talous ja kirjanpito;
- 4) toimia toimiston johtokunnan sihteerinä;
- 5) seurata kaupungin ja sen ympäristön työmarkkinoita, antaa siitä tietoja työnhakijoille ja työnantajille sekä tarpeen vaatiessa tehdä siitä ilmoituksia sosialihallituksen työnvälitysosastolle ynnä toimiston johtokunnalle ja muille kunnan viranomaisille;
- 6) valvoa, että toimiston välitystoiminnassa syntynyt tilastoaineisto sekä korttiluettelo pidetään asianmukaisessa kunnossa;
- 7) sosialihallituksen työnvälitysosastolle antaa kuukausiraportit ja vaa-ditut tiedot työnvälityksestä;
- 8) vuosittain ennen huhtikuun 15 päivää laatia ehdotus kertomukseksi toimiston edellisen vuoden aikaisesta toiminnasta;
- 9) vuosittain syyskuun alkupuoliskolla laatia ja johtokunnalle antaa ehdotus toimiston seuraavan vuoden menosäännöksi; samoin kuin
- 10) muutoin noudattaa työnvälityksestä voimassa olevia asetuksia ja säännöksiä sekä johtokunnan antamia määräyksiä.

8 §. Osastonjohtajain ja apulaisten tulee noudattaa työnvälityksestä voimassa olevia asetuksia ja säännöksiä sekä toimistonjohtajan antamia määräyksiä ja ohjeita.

9 §. Työnvälitystoimiston tulee sekä työnantajilta että työnhakijoilta hankkia vahvistettujen kaavakkeiden täyttämiseen tarpeelliset tiedot.

Toimisto osoittaa työtä työnantajain ja työnhakijain toivomusten mukaisesti, etusijassa kuitenkin Helsingin kaupungissa asuville, työnpuutteen johdosta työttömille henkilöille ja näistä etupäässä niille, joilla on perhe elätettävänä.

Välittäessään työtä tämän kaupungin ulkopuolella sijaitsevalle paikkakunnalle tulee toimiston katsoa, että työnantajan ja työnhakijan välillä tehdään sopimus työehdoista ja matkakulujen korvauksesta, ja on semmoinen sopimus merkittävä kirjoihin.

10 §. Välitys on maksuton sekä työnantajalle että työnhakijalle.

11 §. Työriidan aikaansaama työnseisaus ei aiheuta muutosta työnvälitystoimiston toimintaan. Kuitenkin tulee toimiston hankkia tarkat tiedot riidan laadusta ja laajuudesta sekä siitä antaa ilmoituksia työnvälitystä pyytävälle henkilölle.

12 §. Jos työnhakija ei ole työnvälitystoimiston välityksellä saanut työtä, tulee toimiston pyynnöstä antaa hänelle siitä todistus.

13 §. Työnvälitystoimiston toimintaa koskevat kantelut voidaan, kirjallisesti laadittuina, antaa johtokunnan puheenjohtajalle, jonka tulee ne esitellä johtokunnalle tarpeellista toimenpidettä varten.

14 §. Työnvälitystoimiston kassa- ja tilivirasto on rahatoimikonttori.»

Kun työnvälityslaitokset heinäkuun 9 p:nä 1919 annetun asetuksen mukaan ovat sosialihallituksen alaiset, päätti kaupunginvaltuusto lähettää yllä mainitun ohjesäännön mainitun hallituksen vahvistettavaksi.

Revisionikonttorin johtosäännön muutos. Revisionikonttorin esityksestä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto konttorin johtosäännön 10 §:n muutettavaksi seuraavaksi:

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 36 §.

»Virkamatkoista saavat revisionikonttorin virkamiehet laskea korvausta yhden hevosen kyydistä, toisen luokan rautatieliipusta tai ensimmäisen luokan laivalipusta sekä päivärahaa kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan.»

Palkkalautakunnan johtosääntö. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ vahvistaa seuraavan:

»Helsingin kaupungin palkkalautakunnan johtosäännön.

1 §. Helsingin kaupungin palkkalautakunnalla, joka on välittömästi kaupunginvaltuuston alainen, on tehtävänä hoitaa kaupungin palkkaus- ja eläkeasioita.

2 §. Palkkalautakunnan velvollisuutena on siinä kohden:

a) käsitellä asiat, jotka kunnallisten viranpitäjien palvelusehdoista voimassa olevan säännön mukaan ovat sen käsiteltäviä, ja valvoa mainitun säännön noudattamista;

b) kaupungin meno- ja tuloarvion laadinnassa avustaa rahatoimikamaria valmistelemällä kunnan palkkausoloja koskevia kysymyksiä;

c) valvoa, että yhdenmukaisia perusteita sovelletaan palkkaetuja määrättäessä kaupungin laitoksissa ja virastoissa palveleville, yhteismäärärahasta palkatuille viranpitäjille, jota tarkoitusta varten lautakunnan erityisesti tulee asianomaisilta johto- ja lautakunnilta hankkia tarpeelliset tiedot sekä kaupunginvaltuustolta asianhaaran vaatimat oikaisut;

d) kysymyksen ollessa eläkkeen myöntämisestä kunnalliselle viranpitäjälle, voimassa olevain määräysten perusteella käsitellä asia siinä järjestyksessä, kuin mainitut määräykset osoittavat;

e) kaupunginvaltuustolle tehdä kaupungin palkkaus- ja eläkeoloja koskevia esityksiä sekä sen ohessa kiinnittää huomiota palkka- ja eläkekysymysten käsittelyyn niin tämän kaupungin hallinnossa kuin muissakin kunnissa ja ulkomailla;

f) antaa kaupunginvaltuuston tai kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan pyytämät lausunnot ja selonteot sekä niinkään asianomaisille johto- ja lautakunnille niiden pyytämät lausunnot;

g) meno- ja tulosääntöehdotuksensa laadintaan, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon sekä inventaukseen ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; samoin kuin

h) vuosittain ennen maaliskuun loppua kaupunginvaltuustolle antaa kertomus edellisen vuoden aikaisesta toiminnastaan.

3 §. Palkkalautakuntaan kuuluu viisi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan.

Jos jäsen eroaa ennen toimikauden päättymistä, on lautakunnan siitä ilmoitettava kaupunginvaltuustolle uuden jäsenen valitsemiseksi siksi ajaksi, mikä eronneella on jäljellä.

Lautakunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

Lautakuntaa avustavat sen ottama sihteeri sekä tarpeelliset apulaiset, jotka lautakunta niinkään ottaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 § ja 13. 4. 30 §; vrt. tätä kert. siv. 154.

4 §. Lautakunnan jäsenistä valitsee kaupunginvaltuusto vaalitilaisuudessa yhden lautakunnan puheenjohtajaksi ja toisen varapuheenjohtajaksi vuodeksi kerrallaan.

5 §. Palkkalautakunta kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä saapuvilla olemasta, valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Lautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Kaupungin kunnallisormestarilla tai sillä, joka hänen virkaansa hoitaa, sekä kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin puheenjohtajalla on oikeus olla saapuvilla lautakunnan kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluihin, mutta ei päätöksiin.

6 §. Palkkalautakunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun lautakunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Lautakunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

7 §. Palkkalautakunnan kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.»

Oikeusaputoimiston ohjesääntö. Sittenkun oikeusaputoimistolle oli suotu tilaisuus antaa lausuntonsa johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjä tarkastamaan asetetun valiokunnan laatimasta toimiston ohjesääntöehdotuksesta, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, tehtyään pienen, toimiston ehdottaman, lisäyksen, hyväksyä sen seuraavana:

»Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston ohjesääntö.

1 §. Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston tehtävänä on maksutta antaa apua oikeusasioissa niille kaupungin henki- tai kirkonkirjoissa oleville vähävaraisille henkilöille, jotka itse sitä suullisesti pyytävät.

Oikeusaputoimisto on niinkään velvollinen antamaan virka-apua muille samanlaatuisille sekä koti- että ulkomaisille laitoksille.

2 §. Oikeusaputoimiston toimintaa hoitavat oikeusavustaja niminen johtaja sekä oikeusavustajan apulainen.

3 §. Oikeusaputoimistoa pitää silmällä välittömästi kaupunginvaltuuston alainen johtokunta, jonka velvollisuutena on:

a) antaa toimistolle ne tarkemmat määräykset, joita saattaa olla tarpeen tämän ohjesäännön määräysten lisäksi, sekä asianhaarain vaatiessa toimistolle tarpeellisia neuvoja ja tarpeellista apua;

b) käsitellä toimiston toimintaa koskevat kantelut;

c) vahvistaa toimiston tilastokaavakkeet;

d) määrätä toimiston aukioloajat sekä miten niistä on ilmoitettava; samoin kuin

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 § ja 13. 4. 30 §; vrt. tätä kert. siv. 154.

e) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, inventtaukseen sekä kalusteluettelojen laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tili-laitosjohtosäännön määräyksiä.

4 §. Johtokuntaan kuuluu viisi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan.

Johtokunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa sovelletaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

Johtokunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

5 §. Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneenä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jonka ratkaisee arpa.

6 §. Johtokunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun johtokunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Johtokunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa oikeusavustaja johtokunnan sihteerinä.

7 §. Oikeusaputoimisto on pidettävä avoimna arkipäivin tarpeellisena aikana aamupäivällä sekä sen lisäksi vähintään kahdesti viikossa iltapäivin aikoina, jolloin työntekijät voivat siellä käydä työnsä estämättä.

Toimiston toiminnasta ja aukioloajoista tulee olla ilmoitus niiden kaupungissa ilmestyväin päivälehtien päivälustassa, joita oikeusavun etsijät enimmin lukevat, jota paitsi ne on muutoinkin saatettava sopivalla tavalla tiedoksi.

8 §. Oikeusavustaja ja oikeusavustajanapulainen ovat, elleivät esiinny oikeuksissa tai virastoissa, velvolliset oleskelemaan oikeusaputoimistossa sen aukioloaikoina sekä silloin vastaanottamaan oikeusavun etsijöitä, oikeusavustaja etusijassa ja oikeusavustajan apulainen sikäli kuin tarve vaatii.

9 §. Oikeusaputoimiston tulee sillä kielellä, suomen tai ruotsin, jota oikeusavun etsijä käyttää, vastata tehtyihin kysymyksiin sekä kulloinkin esillä olevassa asiassa ja siihen kuuluvissa oikeusseikoissa antaa neuvoja ja tietoja, joita avunetsijän tai yhteisön etu saattaa vaatia.

10 §. Tarpeen vaatiessa tulee oikeusaputoimiston oikeusavun etsijän puolesta aloittaa ja hoitaa kirjeenvaihto yksityisten henkilöjen kanssa, sekä edellyttäen että varattomuudentodistus näytetään, oikeusavun etsijän puolesta käyttää puhevaltaa kaupungin raastuvanoikeudessa ja laatia muille viranomaisille annettavat kirjoitukset, ollen niissä käytettävä oikeusavun etsijän kieltä, suomea tai ruotsia. Tärkeämissä jutuissa tulee oikeusavustajan esiintyä oikeudessa; pienemmät jutut voi oikeusavustajan apulainen ajaa.

11 §. Jos oikeusavun etsijä ei voi esittää todistelua vaatimuksensa

tueksi taikka jos muusta syystä sen hyväksymistä ei ole odotettavana, voi oikeusaputoimisto kieltäytyä aloittamasta pyydettyä oikeudenkäyntiä asiassa.

Siihen katsomatta mitä 1 momentissa säädetään, on toimisto niinkään oikeutettu epäämään pyynnön, joka tarkoittaa kanteen ajamista pienemmissä rikosasioissa tai vastaajan puhevallan käyttämistä virallisen syyttäjän vireille panemassa jutussa.

Rikosjutut, jotka virallinen syyttäjä on velvollinen ajamaan, on oikeusavun etsijä neuvottava ilmoittamaan tälle.

12 §. Kaikki oikeusaputoimiston käsittelemät asiat merkitään diariin siten, että asia kirjoitetaan lomakkeelle, jossa mainitaan päivä, jona oikeusavun etsijä on toimistossa käynyt, sekä oikeusavun etsijän täydellinen nimi ynnä ammatti tai arvonimi ja asunto-osoite, ollen lomakkeeseen sitten tarkoin merkittävä toimiston toimenpiteet sekä päivä, jona niihin on ryhdytty, tulos, mikä toimenpiteistä on ollut, ynnä päivä, jona tulos on saavutettu tai toimisto siitä saanut tiedon, sekä asian lopullinen päätös.

Nämä lomakkeet numeroidaan järjestysjaksioon ja säilytetään.

Kaikki diariin merkityt asiat on luetteloitava.

Lähtevät kirjeet jäljennetään.

13 §. Oikeusavun etsijäin käyntien ja asiain luvusta, viimeksi mainittujen laadusta ja oikeusavun etsijäin ammasteista tulee oikeusaputoimiston laatia tilastoa.

14 §. Jos oikeusavun etsijä on sitä mieltä, ettei oikeusaputoimisto täytä velvollisuuttaan, tai jos oikeusavun etsijä on saamaansa apuun tyytymätön, kannelkoon siitä johtokunnalle, jonka tulee, toimistoa kuultuaan ja asian selvitettyään, viivyttelämättä antaa siitä päätöksensä.

Jos 1 momentissa mainittua tyytymättömyyttä ilmaantuu, tulee oikeusaputoimiston antaa oikeusavun etsijälle selvä ilmoitus, mitä sanotussa momentissa mainitun kantelun perille ajamisessa on noudatettava.

15 §. Oikeusavustajan valitsee kaupunginvaltuusto, sen jälkeen kuin virka on oikeusaputoimiston johtokunnan toimesta ollut kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavana ja se on antanut lausunnon hakijoista.

Oikeusavustajan apulaisen asettaa johtokunta julistettuaan viran kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavaksi ja oikeusavustajan annettua lausunnon hakijoista.

Kumpaisellakin oikeusavustajalla pitää olla sellainen lainopillinen tutkinto, joka vaaditaan tuomarinviran toimittamiseen, sekä sen jälkeen hankittua riittävää käytännöllistä kokemusta lainopillisella alalla.

16 §. Oikeusavustajan ja oikeusavustajan apulaisen virkaloman ajan määrää vuosittain oikeusaputoimiston johtokunta, jonka on katsottava, etteivät molemmat avustajat yhtäikaa nauti lomaa.

Oikeusavustajan virkaloman aikana sekä hänen ollessa muusta syystä estyneenä virkaansa toimittamasta hoitaa hänen virkaansa oikeusavustajan apulainen.

Oikeusavustajan apulaisen viransijaisen sinä aikana, jona hän nauttii virkalomaa tai hoitaa oikeusavustajan virkaa, palkkaa kaupunki.

17 §. Oikeusavustaja ja oikeusavustajan apulainen eivät saa yksityisinä asianajajina ottaa ajaakseen juttuja tai asioita, jotka on esitetty oikeusaputoimistolle, eivätkä myöskään neuvoessaan avunetsijää toisen asianajajan luo nimeltä mainita eikä muutoin osoittaa ketään erityistä asianajajaa.

18 §. Oikeusaputoimiston tulee vuosittain ennen helmikuun loppua toimiston johtokunnalle antaa kertomus edellisen vuoden aikaisesta toiminnas-

taan, jonka kertomuksen johtokunta sitten lähettää kaupunginvaltuustolle niine huomautuksineen, joihin katsoo syytä olevan.

19 §. Mitä oikeusavustaja ja oikeusavustajan apulainen ovat oikeusavun etsijältä saaneet tietää, älköön tarpeettomasti kellekään ilmaista.

20 §. Oikeusaputoimiston ja sen johtokunnan kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.

21 §. Tätä ohjesääntöä tulee tarpeellisen määrän suomen- ja ruotsinkielisinä olla saatavana oikeusaputoimiston odotushuoneessa.»

Eväilty ehdotus raittiudenvalvojan johtosäännöksi. Raittiyslautakunnan laatima ja kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi lähettämä ehdotus raittiudenvalvojan johtosäännöksi ei aiheuttanut¹⁾ toimenpidettä valtuuston puolelta, koska raittiyslautakunnan johtosääntöön jo oli pantu säännöksiä raittiudenvalvojan tehtävistä.

Kaupungin painatustöiden valvojan johtosääntö. Vuonna 1920 antoi²⁾ kaupunginvaltuusto valtuuston kanslian toimeksi laatia tarkemman ehdotuksen kaupungin painatustöiden valvonnan järjestämiseksi. Tämän johdosta lähetti kanslia ehdotuksen mainittujen töiden valvojan johtosäännöksi, minkä ehdotuksen kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ seuraavana:

»Kaupungin painatustöiden valvojan johtosääntö.

1 §. Helsingin kaupungin painatus- ja kirjansidontatyöt on, elleivät asianhaarat erityisissä tapauksissa muuta menettelyä vaadi, toimitettava kaupungin painatustöiden valvojan välityksellä.

2 §. Painatustöiden valvojan asettaa kaupunginvaltuusto ja toiminnassaan hän on lähinnä rahatoimikamarin alainen.

3 §. Painatustöiden valvojan asiana on katsoa, että kaupungin painatus- ja kirjansidontatyöt teetetään sille edullisimmalla ja vähimmin kustannuksia tuottavalla tavalla. Siinä kohden on hänen velvollisuutenaan erikoisesti:

katsoa, että käsikirjoitukset ovat painatuskelpoisessa kunnossa, ja tarpeen vaatiessa ryhtyä asianmukaisiin toimiin;

yksissä neuvoin asianomaisen painattajan kanssa määrätä painatettavain asiakirjain koko ja laajuus, paperin laatu sekä kirjakelajit;

tarjouksia hankittuaan jakaa työt kirjapainojen kesken; sekä tarkastaa painatus- ja kirjansidontatöistä annetut laskut.

4 §. Painatustöiden valvojan on järjestettävä virkatoimintansa niin, että hän on helposti asianomaisten tavattavissa.»

Tämän yhteydessä päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, että kaupungin painatustöiden valvojalle K. V. Puuskalle annettu tehtävä²⁾ antaa lausunto siitä, miten konttoritarvikkeita oli hankittava kaupunginvirastoille, sai jäädä siksi, kunnes kysymys ostokonttorin perustamisesta oli ratkaistu.

Poliisijärjestyksen erinäisten säännösten muuttaminen. Maistraatille osoitetussa kirjelmässä⁴⁾ oli poliisimestari huomauttanut, että, kun poliisijärjestyksen 17 §:n mukaan kaikki ravintolat, joilla oli anniskelu-oikeus, olivat jaetut

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 29 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 179. — ³⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 6 ja 16 §§. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2.

eri luokkiin, jotka erosivat toisistaan ainoastaan anniskelun lakkauttamis- ja anniskelupaikan sulkemisaikaan nähden, ja ravintolat, hotellit, konditoriat, kahvilat ja ruokapaikat, joilla ei ollut anniskeluoikeutta, olivat rinnastetut ensi luokan ravintolain kanssa, koko luokkiin jako kieltolain astuttua voimaan oli kadottanut merkityksensä. Kuitenkin oli eritoten kahvilain luku viime aikoina melkoisesti lisääntynyt, ja järjestys näissä samoin kuin useissa ravintoloissa jätti paljon toivomisen varaa, minkä ohessa kokemus oli osoittanut, ettei poliisi yksin pystynyt poistamaan mainittuja epäkohtia. Tämän johdosta ehdotti poliisimestari, että ravintolat, kahvilat ja ruokalajat jaettaisiin kahteen luokkaan, ja mainitun jaon toimittaisi maistraatti poliisia ja terveydenhoitolautakuntaa kuultuaan. Asianomaisten liikkeiden luokituksessa kiinnitettäisiin huomiota siihen, miten liikkeitä järjestykseen nähden aikaisemmin oli hoidettu, missä osissa kaupunkia ne sijaitsivat ja miten suuria kustannuksia niiden omistajat olivat niihin uhranneet. Ensimmäiseen luokkaan kuuluvien liikkeiden sulkemisaika olisi klo 1 yöllä ja toiseen luokkaan kuuluvien klo 10 illalla. Yhtä tuntia ennen sulkemisaikaa ei niihin saisi laskea uusia vieraita. Yleisten tai yksityisten juhlien pitämistä varten saisi poliisimestari harkintansa mukaan pitentää aukioloaikaa. Ravintoloissa, kahviloissa ja ruokaloissa ei saisi ilman poliisin lupaa toimeenpanna huveja eikä kokouksia, ja olisi liikkeen omistaja velvoitettava tarkasti pitämään huolta siitä, ettei heidän huoneistoissaan nautittu väkijuomia, ettei humalaisia henkilöitä niihin laskettu sekä että mallikelpoinen järjestys vallitsi. Mainittujen säännösten rikkomisesta rangaistaisiin liikkeen omistajaa varoituksella tai sakoilla, mutta voitaisiin liike, rikoksen uudistuessa, siirtää ensimmäisestä luokasta toiseen ja toiseen luokkaan kuuluva sulkea määrääjäksi tai ainiääksi. XI luku, jossa oli määräyksiä väki- ja mallasjuomain anniskelusta, olisi tarpeettomana poistettava.

Vaadituksi lausunnoksi ehdotuksesta päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, hankittuaan sosialilautakunnan lausunnon, puolestaan hyväksyä sen, sittenkun siihen oli tehty erinäisiä muutoksia, minkä jälkeen maistraattia pyydettiin¹⁾ hankkimaan maaherran vahvistus puheenalaisille säännöksille. Maaherra palautti asian kaupunginvaltuustoon, oheenliittäen ehdotuksen erinäisten valtuuston hyväksymään sulkemisaikaa, vieraiden vastaanottamista ennen sulkemisaikaa sekä n. s. klubien eroittamista säännöstelystä koskevain säännösten muuttamiseksi. Asiaa uudelleen käsitellessään päätti²⁾ valtuusto pysyä 112 ja 113 §§:iin nähden aikaisemmassa päätöksessään, mutta yhtyi 116 §:ään nähden maaherran ehdotukseen ja esitti²⁾, että maaherra vahvistaisi alempana olevat pykälät seuraavasti muutettuina:

»X luku.

Ravintoloista, kahviloista ja matkustajakodeista.

109 §. Hotellien- ja ravintolainomistajain, majatalonisäntien ja muiden, jotka pitävät matkustajia, tulee katsoa, että matkustajat niinhyvin asunnon ja ruuan puolesta kuin muussakin suhteessa saavat asianmukaista palvelusta ja ettei vaadita kohtuutonta maksua.

Älköön sekään, joka harjoittaa ravintola-, kahvila- ja ruokalaliikettä, ilman pätevää syytä kieltäytykö yleisölle tarjoamasta ruokaa ja juomia, joita häneltä on saatavana.

1) Valt. pöytäk. 9. 2. 6 §. — 2) S:n 11. 5. 6 §.

112 §. Ravintoloissa, kahviloissa ja ruokaloissa on tarjoilu, joka saa alkaa kello 6 aamulla, lakkautettava ja sanotut liikkeet suljettava:

- a) ensi luokan: kello kaksitoista yöllä, ja
- b) toisen luokan: kello yksitoista illalla.

Puolta tuntia ennen mainittuja sulkemisaikoja ei ravintoloihin, kahviloihin eikä ruokaloihin saa laskea uusia vieraita.

Jos yleistä tai yksityistä juhlaa varten halutaan tarjoiluajan pitennystä, on siihen saatava poliisin lupa; kuitenkin on tätä koskeva anomus annettava poliisimestarille ennen kello kahta sinä päivänä, jona juhla on aiottu pitää.

Nykyään olevien ja vastaisuudessa perustettavien ravintolain, kahvilain ja ruokalain jakamisen eri luokkiin toimittaa maistraatti poliisia, terveydenhoito- ja raittiuslautakuntaa kuultuaan.

113 §. Jokaisessa ravintolassa, kahvilassa ja ruokalassa on vieraille pyynnöstä näytettävä painettu tai kirjoitettu lista ruuan ja juomien hinnoista.

Ravintolassa, kahvilassa ja ruokalassa ei saa ilman poliisin lupaa toimeenpanna huveja eikä yleisiä kokouksia, ja tulee sanottujen liikkeiden omistajain sekä heidän palvelijakuntansa pitää huolta siitä, että mainituissa paikoissa vallitsee mallikelpoinen järjestys.

114 §. Kuuttatoista vuotta nuorempia tyttöjä ja viittätoista vuotta nuorempia poikia älköön ilman poliisin erityistä lupaa käytettävä palvelijoina ravintoloissa, kahviloissa eikä ruokaloissa.

116 §. Mitä 109 ja 112—115 §:ssä on ravintoloista, kahviloista ja ruokaloista säädetty, koskee sopivilta kohdin myöskin hotelleja ja matkustajakoteja.

XIII luku.

Yleiset säännökset.

125 §. Joka rikkoo tämän poliisijärjestyksen säännöksiä tai raittiteistä, pika-ajureista, kuorma-ajureista, palkkasoutajista ja kaupunginläheteistä sekä polkupyörälläajosta voimassa olevia määräyksiä ja ohjesääntöjä rangaistaan, ellei siitä jo ole määrätty edesvastausta laissa tai yleisessä asetuksessa, enintään neljänsadan markan sakolla; kuitenkin saakoon asiasta päästä varotuksellakin.

Jos rikotaan tämän poliisijärjestyksen mukaan annettu lupa tai luvassa mainitut ehdot ja määräykset, saatettakoon lupa, vaikka se olisi määrääjäksi annettu, peruuttaa.

Jos ravintolan, kahvilan ja ruokalan omistaja ei ota tämän poliisijärjestyksen X luvun pykälän säännösten nojalla tuomitusta varotuksesta tai sakkorangaistuksesta ojentuakseen, vaan saattaa itsensä toistamiseen syypääksi mainittujen säännösten rikkomiseen, on ensimmäiseen luokkaan kuuluva ravintola, kahvila ja ruokala alennettava toiseen luokkaan kuuluvaksi sekä toiseen luokkaan kuuluvat sanotunlaiset liikkeet suljettava joko määrääjäksi tai ainiaksi.»

Sitäpaitsi oli koko XI luku poistettava.

Muutosehdotuksen epäsi maaherra kesäkuun 22 p:nä antamallaan väli päätöksellä. Tästä päätöksestä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 9. 1 §.

Terveydenhoitojärjestyksen soveltamisen toistaiseksi siirtäminen. Kaupunginvaltuusto teki vuonna 1919 maaherralle esityksen, että terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n määräyksen soveltaminen siirrettäisiin kesäkuun 1 p:ään 1920 asti, minkä esityksen maaherra epäsi, minkä jälkeen valtuusto valitti korkeimpaan hallinto-oikeuteen maaherran päätöksestä ¹⁾. Antamassaan päätöksessä ilmoitti korkein hallinto-oikeus, kumoten valituksen alaisen päätöksen, palauttaneensa asian maaherralle, jonka tuli ilmoituksetta uudelleen ottaa se käsiteltäväksi ²⁾. Kun maaherra kuitenkin jo oli siirtänyt terveydenhoitojärjestyksen ³⁾ puheenalaisen määräyksen soveltamisen toistaiseksi, ei päätös aiheuttanut muuta toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta ²⁾.

Ehdotettu eräiden terveydenhoitojärjestyksen säännösten muuttaminen. Kaupunginvaltuuston evätyä Helsingin vähittäiskauppiasyhdistyksen anomuksen niiden terveydenhoitojärjestyksen säännösten muuttamisesta, jotka koskivat voim ja rasva-aineitten kauppaa, oli mainittu yhdistys päätöksestä valittanut maaherralle ⁴⁾, joka päätöksellään marraskuun 8 p:nä 1920, valitukset hyljäten, vahvisti valtuuston päätöksen ⁵⁾.

Maito-, leipä- ja kukkamyymläin aukiolo-aika. Sittenkun lokakuun 24 p:nä 1919 kauppa-, konttori- ja varastoliikkeiden työajasta annetun lain 2 §:ään oli helmikuun 11 p:nä 1921 annetulla lailla tehty semmoinen muutos, että pisin luvallinen maito-, leipä- ja kukkamyymläin aukiolo-aika sunnuntaisin ja pyhäpäivin oli pitennetty 2:sta 3 tunniksi, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto määrätä, että maito- ja leipämyymälät sai sunnuntaisin ja pyhäpäivin pitää avoinna klo 8:sta a. p. sekä kukkamyymlät klo 9:stä a. p. klo 11:een a. p.

Torikauppa. Maaherran kaupunginvaltuuston esityksestä määrättyä ⁷⁾, että terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n lihan y. m. ruokatavarain kauppaa koskevain säännösten soveltaminen, erinäisin tarkemmin määrättyin poikkeuksin, oli siirrettävä kesäkuun 1 p:ään 1921, oli 145 henkilöä, jotka kaupattorilla harjoittivat kauppaa, kaupunginvaltuustolta anonut, että valtuusto tekisi maaherralle esityksen puheenalaisen terveydenhoitojärjestyksen säännöksen soveltamisen edelleen lykkäämisestä siksi, kunnes kaupunki voi panettaa kuntoon tarvittavan määrän hallimyymlöitä, huomauttaen, että samat seikat, jotka aiheuttivat päätöksen lykkäyksen myöntämisen vuoteen 1921 edelleen olivat olemassa.

Esityksestä vaati kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin lausunnot, joista ensinmainittu esitti pääasiassa seuraavaa: hakijat olivat kirjoituksessaan ainoastaan kosketelleet lihakauppaa, mutta minkäänlaisia syitä muiden ruokatavarain torikaupan pysyttämiseksi ei ollut esitetty, paitsi että torikauppiat menettäisivät tulonsa tästä elinkeinostaan. Viimeksi mainittu seikka oli luonnollisesti otettava huomioon kysymystä ratkaistaessa, mutta kun puheenalaisten tavarain torikaupan kielto säädettiin jo vuonna 1917 ⁸⁾, oli hakijoilla ollut yli kolme vuotta aikaa hankkiakseen muita myyntipaikkoja tai muita toimeentulomahdollisuuksia. Lihakaupan pysyttämistä oli etusijassa perusteltu sillä, että sen poistaminen korottaisi lihan hintaa sekä tuottaisi yleisölle vaikeuksia ja ajanhukkaa. Hintoihin vaikuttivat muutkin seikat ja mikäli terveydenhoitolautakunnan toimiston tutkimuksessa oli käynyt selville, ei torikaupan uudelleen alkaminen viime syksynä suoranaisesti vaikuttanut sanottavasti lihan hintaan. Lihan hinnat toreilla eivät yleensä

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 160. — ²⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 3 §. — ³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 163. — ⁴⁾ S:n siv. 161. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 4 §. — ⁶⁾ S:n 23. 3. 15 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 162. — ⁷⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 166. — ⁸⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 203.

olleet halvemmat kuin myymälöissä, jos otettiin huomioon tavarain laatu. Torikaupan poistamisesta ei tarvinnut peljätä koituvan vaikeuksia ja kustannuksia, kun kaupungissa, paitsi n. 150 hallimyymlää, oli kaikkiaan 116 erillistä lihamyymlää eri osissa kaupunkia ja voi olettaa näiden luvun yhä lisääntyvän, jos lihakaupan alalla vallitseva epävarmuuden tila poistui; vaikkei oloja tässä suhteessa voitu saada täysin vakiintumaan, niinkauan kuin kysymys torikaupasta ei ollut lopullisesti ratkaistu, oli kaupungin lihakauppain luku kahtena lähinnä edellisenä vuonna lisääntynyt 100 %:lla. Asian terveydelliseen puoleen nähden huomautti lautakunta, että voimassa olevaa terveydenhoitojärjestystä laadittaessa, kaikki kaupungin viranomaiset, jotka olivat lausuneet mielensä asiasta, olivat olleet yhtä mieltä siitä, että torilla vallitseviin oloihin katsoen oli terveydelliseltä kannalta täysi syy kieltää puheenalaisten tavarain kauppaa, ja samat syyt olivat edelleen olemassa.

Edelleen oli otettava huomioon, että torikauppiaiden toriaikana myymättä jääneen lihan säilytysluoneet olivat tuntuvasti huonommin hoidetut kuin lihamyymläin säilytysluoneet, antaen usein aihetta oikeutettuihin muistutuksiin. Niin kauan kuin puheenalaisten tavarain kauppaa toreilla oli sallittu ja niinollen asetettiin erinäisiin myyntipaikkoihin nähden hyvin vähäiset vaatimukset terveydellisessä suhteessa, oli lautakunnan luonnollisesti hyvin vaikea toteuttaa toivomuksensa ruokatavarakauppoihin nähden, jota vastoin se helposti kävisi päinsä, jos ruokatavarain torikauppaa koskevia säännöksiä vihdoinkin sovellettaisiin. Lautakunta esitti, ettei hakijain esitys aiheuttaisi toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Rahatoimikamari piti tosin terveydenhoitolautakunnan esittämiä näkökohtia terveydelliseltä kannalta oikeina; voimassa olevaa terveydenhoitojärjestystä ei olisi muutettava. Olevien olojen johdosta ei kuitenkaan ollut voitu sen määräyksiä soveltaa kaikilta kohdin. Kun kaupunki ei voinut tyydyttävästi järjestää torikauppaa, ennenkuin uudet hallit riittävän monine myymälöineen oli rakennettu, ei kaupunki voinut kieltää torikauppiaita harjoittamasta elinkeinoaan, vähentämättä lihakauppiaiden lukua, mistä olisi seurauksena lihan hintain kohoaminen. Näin ollen puolsi kamari oikeuden myöntämistä torikauppiaille edelleen myydä lihaa ja muita elintarpeita. Kun kaupunki ei kuitenkaan voinut kahteen vuoteen rakennuttaa uusia kauppahalleja, oli kamarin mielestä sopivinta lykätä terveydenhoitojärjestyksen puheenalaisten määräysten soveltaminen kesäkuun 1 p:ään 1923.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä katsoi kaupunginvaltuusto, vaikkei valtuusto tahtonut kieltää terveydenhoitolautakunnan esittämän näkökohtain merkitystä, kuitenkin olevan yhtyminen rahatoimikamarin lausumaan mielipiteeseen ja päätti¹⁾ senvuoksi maaherralle esittää, että terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n lihan y. m. siinä lueteltujen ruokatavarain kauppaa koskevan säännöksen soveltaminen lykättäisiin kesäkuun 1 p:ään 1923 maaherran loka-kuun 30 p:nä 1920²⁾ antamassa päätöksessä mainituin rajoituksin.

Tästä päätöksestä valittivat erinäiset lihakauppiaat maaherralle, mutta päätti³⁾ kaupunginvaltuusto mainitun valituksen johdosta antamassaan selityksessä kaikilta kohdilta pysyä aikaisemmassa anomuksessaan.

Kesäkuun 10 p:nä myöntyi maaherra, hyljäten yllämainitut valitukset, kaupunginvaltuuston esitykseen⁴⁾.

Makkien puhtaanapito. XII kaupunginosassa olevan Vaasankadun talon n:o 27 omistajat, jotka terveydenhoitolautakunta oli velvoittanut sisustamaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 49 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 166. — ³⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 37 §. — ⁴⁾ S:n 24. 8, 1 §.

mainitun talon makit astiajärjestelmän mukaan, anoivat kaupunginvaltuustolta kahden vuoden lykkäystä mainitun järjestelmän käyttöön ottamisessa, mutta päätti¹⁾ valtuusto hankittuaan asiasta terveydenhoitolautakunnan lausunnon evätä puheenalaisen anomuksen.

Niinikään evättiin¹⁾ puhtaanapitohallituksen tämän yhteydessä tekemä esitys, että kaupunginvaltuusto vahvistaisi erityiset seikkaperäiset määräykset yllämainitun makin sisustamisesta, koska tuollaisten määräysten antaminen kuului hallitukselle.

Työväenopiston ohjesääntö. Sittenkun erinäisiä työväenopiston yhteisen johtokunnan ehdottamia muutoksia oli tehty johtosääntövaliokunnan laatimaan työväenopiston ohjesääntöehdotukseen²⁾, vahvasti³⁾ kaupunginvaltuusto sen seuraavana:

»Helsingin kaupungin työväenopiston ohjesääntö.

1 §. Helsingin kaupungin työväenopisto käsittää kaksi osastoa, suomen- ja ruotsinkielisen, ja sen tarkoituksena on etusijassa kaupungin työväestöön levittää yleistä valistusta sekä herättää siinä harrastusta yhteiskunnallista edistystä ja taloudellista vaurastumista koskeviin kysymyksiin.

2 §. Työväenopiston hallintoa hoitaa osin opiston yhteinen johtokunta, osin kahden osaston johtokunta, joista toinen on opiston suomen- ja toinen sen ruotsinkielistä osastoa varten.

3 §. Yhteisen johtokunnan velvollisuutena on:

- 1) vahvistaa työväenopiston yleinen opetussuunnitelma;
- 2) päättää opiston käytettävänä olevain huoneistojen jaosta;
- 3) antaa lausunnot asioista, jotka koskevat opistoa kokonaisuudessaan;
- 4) käsitellä opiston yleistä taloudenhoitoa koskevat asiat ja siinä menojen tulosääntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon sekä inventtaukseen samoin kuin kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; niin myös
- 5) ottaa opistolle yhteinen taloudenhoitaja ja palveluskunta.

Muut hallintoasiat ovat osastajohtokuntain käsiteltäviä.

4 §. Osastajohtokuntiin kuuluu kumpaiseenkin seitsemän jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan. Molemmat osastajohtokunnat yhdessä muodostavat yhteisen johtokunnan.

Sekä yhteinen johtokunta että osastajohtokunnat valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa noudatetaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

Johtokuntain jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

Yhteistä johtokuntaa avustaa sen ottama sihteeri.

5 §. Sekä yhteinen johtokunta että osastajohtokunnat kokoontuvat puheenjohtajansa tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajansa kutsusta. Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat estyneet kokouksessa saapuvilla olemasta, valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 23 § ja 19. 10. 28 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 154. — ³⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 16 §.

Yhteinen johtokunta on päätösvaltainen, kun vähintään kahdeksan, ja osastojohtokunta, kun vähintään neljä jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jonka ratkaisee arpa.

6 §. Johtokuntain kokouksissa tehdään pöytäkirja, ja siinä on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun asianomainen johtokunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Johtokuntain pöytäkirjat tekee ja niiden lähtevät kirjelmät laatii asianomainen sihteeri.

Johtokuntain lähtevät kirjelmät ja muut toimituskirjat allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

7 §. Työväenopisto on Helsingin kaupungin työväenopetuslaitosten tarkastajan tarkastuksen alainen, jolle viranpitäjälle on annettu erityinen johtosääntö.

8 §. Työväenopistossa annetaan opetusta osin yhtäjaksoisten luentosarjain tai erillisten esitelmäin muodossa, osin käytännöllisenä ohjauksena sitä varten sopivissa aineissa.

Opiston opetus kohdistuu seuraaviin aloihin:

1) yhteiskunnallinen ja taloudellinen opetus: historia, yhteiskuntaoppi, kansantalous ja sosialinen lainsäädäntö;

2) eettillinen opetus: etiikka, sielutiede ja kasvatustieteet;

3) luonnontieteellinen opetus:

a) fysiikka, kemia, tähtitiede, geologia, maantieto, kasvi- ja eläintiede; sekä

b) anatomia, fysiologia ja terveysoppi; samoin kuin

4) käytännöllinen opetus: ainekirjoitus, laskento, kielet, kirjanpito, talousoppi, samariittikurssit y. m.

Opetus on, mikäli mahdollista, järjestettävä huomioon ottaen työväestön elämän- ja työoloja. Opiston tulee pysyä syrjässä kaikista valtiollisista ja uskonnollisista riidoista.

9 §. Työväenopiston lukuvuosi jakautuu syyslukukauteen, joka alkaa syyskuun 15 ja päättyy joulukuun 15 päivänä, sekä kevätlukukauteen, joka alkaa tammikuun 15 ja päättyy huhtikuun 30 päivänä.

10 §. Työväenopiston kumpaistakin osastoa johtaa eri johtajansa.

Johtajanvirat julistaa asianomainen osastojohtokunta siltä haettaviksi kolmenkymmenen päivän kuluessa ja ne täyttää kaupunginvaltuusto osastojohtokuntaa kuultuaan.

11 §. Johtajan tulee:

1) hyvissä ajoin ennen lukukauden alkua laatia ja osastojohtokunnalle esittää lukukauden luento- ja opetusohjelma sekä ehdottaa sopivia luennoitsijoita ja opettajia;

2) muutoinkin valmistella osastojohtokunnan käsiteltävät asiat ja toimia esittelijänä sen kokouksissa;

3) toimia osastojohtokunnan sihteerinä;

4) opistossa luennoida neljä tuntia viikossa, joista tunneista kuitenkin enintään kaksi saa osastojohtokunnan luvalla vaihtaa muuhun, vastaavaan opetustoimintaan;

5) johtaa osastonsa opetusta ja valvoa sen järjestystä;

6) hoitaa ja kartuttaa osaston kirjastoa ja opetusvälineistöä;

7) osastajohtokunnan hyväksymään kaavakkeiden mukaan pitää osaston kuulijain ja oppilaitten luetteloja sekä vastaanottaa ja opiston taloudenhoitajalle toimittaa näiden suorittamat maksut;

8) vuosittain ennen toukokuun 15 päivää laatia ehdotus osaston ja sen johtokunnan edellisen lukuvuoden aikaisesta toiminnasta annettavaksi vuosikertomukseksi; sekä

9) muutoin edistää opiston toimintaa, levittää tietoa sen tarkoituksesta ja työtavasta sekä tarvittaessa antaa neuvoja ja ohjeita luennoitsijoille ja opettajille.

Johtaja on oikeutettu opistosta erottamaan kuitilijan tai oppilaan, joka on saattanut itsensä syyväksi järjestyksen tai hyvän tavan rikkomiseen.

12 §. Luennoitsijoiksi sekä esitelmäsarjoja että erillisiä esitelmiä varten ottaa asianomainen osastajohtokunta etusijassa henkilöjä, jotka ovat suorittaneet tutkinnon yliopistossa tai muussa korkeakoulussa ja omaavat luennoimiskyvyn.

Käytännöllistä opetusta varten ottaa asianomainen osastajohtokunta opettajia lukuvuodeksi kerrallaan.

13 §. Työväenopiston osastojen ynnä niiden johtokuntain vuosikertomukset annetaan lukuvuodelta ennen toukokuun loppua.

14 §. Taloudenhoitajan velvollisuutena on yhteisen johtokunnan silmäläpidon alaisena huolehtia opistolle tarpeellisista huoneistoista, hoitaa sen talous ja avustaa johtajia meno- ja tulosäntöehdotusten laadinnassa.

15 §. Opetuksesta suoritettavat maksut määrää yhteinen johtokunta joka lukuvuodeksi. Yhdistykset ja ammattiosastot, jotka jäsenilleen ja näiden perheille lunastavat vähintään 25 lukukausikorttia, saavat 20 %:n hinnanalennuksen.

16 §. Työväenopiston kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.»

Kaupunginkirjaston ohjesääntö. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä seuraavan johto- ja lautakuntain ohje- ja johtosääntöjä tarkastamaan asetetun valiokunnan laatiman:

»Helsingin kaupunginkirjaston ohjesäännön.

1 §. Helsingin kaupunginkirjastolla, johon kuuluu pääkirjasto sekä haarakirjastoja ja lukusaleja, on tarkoituksena tarjota kaupungin asukkaille tilaisuutta hyödylliseen ja sivistävään lukemiseen.

2 §. Ylinnä johtaa kirjastoa välittömästi kaupunginvaltuuston alainen johtokunta, jonka velvollisuutena on:

a) valvoa kirjaston hoitoa ja antaa siitä kirjastonhoitajalle tarkempia ohjeita;

b) antaa määräykset ja järjestysohjeet, joita yleisön on noudatettava kirjastossa, säännöt, joita on noudatettava lainauksessa, sekä sakkoja, hukuneen kirjallisuuden korvaamista, luetteloiden myyntiä ja muita kirjastoliikkeen yhteydessä olevia seikkoja koskevat määräykset;

c) meno- ja tulosäntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 § ja 13. 4. 30 §; vrt. tätä kert. siv. 154

sekä muun irtaimiston kuin kirjallisuusvaraston inventtaukseen samoin kuin kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä;

d) valvoa, että kirjallisuusvaraston inventtaus toimitetaan 11 §:ssä säädettyllä tavalla; sekä

e) ennen huhtikuun loppua kaupunginvaltuustolle antaa kertomus siihen liittyvine tilastotietoineen kirjaston edellisen vuoden aikaisesta tilasta ja toiminnasta.

3 §. Johtokuntaan kuuluu viisi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan.

Johtokunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa sovelletaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

Johtokunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

4 §. Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jonka ratkaisee arpa.

5 §. Johtokunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun johtokunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Johtokunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa kirjastonhoitaja johtokunnan sihteerinä.

6 §. Kirjaston palveluksessa on kirjastonhoitaja, avustava kirjastonhoitaja sekä tarpeellinen määrä haarakirjastonhoitajia, vakinaisia ja ylimääräisiä amanuensseja ynnä vahtimestareja.

Kirjastonhoitajan valitsee kaupunginvaltuusto viran oltua johtokunnan toimesta kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavana ja sen annettua lausunnon hakijoista.

Muut vakinaiset viranpitäjät, vahtimestareja lukuun ottamatta, ottaa johtokunta virkain oltua johtokunnan toimesta kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavina ja kirjastonhoitajan annettua lausunnon hakijoista.

Ylimääräiset amanuenssit ja vahtimestarit ottaa kirjastonhoitaja.

7 §. Kirjastonhoitajan velvollisuutena on:

- a) lähinnä johtaa kirjastoa sekä valvoa sen työtä ja järjestystä;
- b) toimia johtokunnan sihteerinä;
- c) johtokunnan valvonnan alaisena hoitaa kirjaston taloutta sekä pitää silmällä kirjaston rakennuksia;
- d) vastata kirjaston kirjallisuus varaston ja muun omaisuuden hoidosta;
- e) johtokunnan valvonnan alaisena hankkia kirjallisuutta kirjastoon;
- f) kirjaston henkilökunnan avulla laatia kirjallisuusvaraston luettelot;

- g) huolehtia kirjallisuuden sidottamisesta; sekä
- h) muutoin noudattaa johtokunnan antamia määräyksiä.

8 §. Avustavan kirjastonhoitajan asiana on:

- a) johtokunnan tarkempien ohjeiden mukaan avustaa kirjastonhoitajaa hänen työssään;
- b) valvoa haarakirjastojen toimintaa ja ottaa siihen osaa;
- c) suorittaa toisella kotimaisella kielellä ilmestyneen kirjallisuuden luetteloiminen; sekä
- d) kirjastonhoitajan ollessa laillisesti estyneenä hoitaa hänenkin tehtävänsä.

9 §. Pääkirjaston lainausosastot pidetään yleisölle avoinna vähintään viisi, sen lukusalit vähintään neljä sekä haarakirjastot ja niiden lukusalit vähintään kaksi tuntia päivittäin.

Johtokunnan harkinnan mukaan saatakoon lainausta jonkin verran supistaa sunnuntaisin ja pyhäpäivin sekä pyhäpäivän edellisenä päivänä samoin kuin kesäkuun 1 ja syyskuun 1 päivän välisenä aikana.

Inventtauksen kestäessä on kirjaston lainausliike kokonaan seisauksissa.

10 §. Sanoma- ja aikakauslehdet, jotka ovat tarpeellisen ajan olleet lukusaleissa käytettävänä, kootaan vähitellen, ja tulee johtokunnan määrätä, mitkä niistä on sidottava ja kirjastoon liitettävä sekä mitkä myytävä hylkypaperina.

11 §. Joka viides vuosi kesäkuussa sekä kirjastonhoitajan vaihtuessa toimitetaan kirjaston kirjallisuusvaraston inventtaus. Haarakirjastonhoitajan vaihtuessa voidaan inventtaus, jos johtokunta sen katsoo tarpeelliseksi, toimittaa haarakirjastossakin.

Inventtaajain, jotka kaupunginvaltuusto valitsee, tulee kirjallisuuslueteloista poistaa hukkunut kirjallisuus sekä työnsä suoritettuaan valtuustolle antaa kertomus inventtauksesta ja siinä esittää ne kirjaston hoitoa ja toimintaa koskevat muistutukset ja ehdotukset, joita inventtaus ehkä on aiheuttanut.

12 §. Kirjaston kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.»

Kaupungin museon ohjesääntö. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ seuraavan:

»Helsingin kaupunginmuseon ohjesäännön.

1 §. Helsingin kaupunginmuseon tarkoituksena on koota, hoitaa ja pitää näytteillä esineitä, jotka ovat omansa valaisemaan kaupungin historiaa, ulkoasua ja yhteiskuntaelämää.

2 §. Ylinnä johtaa museota välittömästi kaupunginvaltuuston alainen johtokunta, jonka velvollisuutena on:

- a) hankkia kuvia kaupungista joko ostamalla vanhempia näköalakuvia tai järjestelmällisesti kuvattamalla muutosten alaisiksi tai hävitettäväksi tulevia kaupungin- ja katuosia sekä huomattavampia rakennuksia;

- b) huolehtia, milloin käy päinsä, tärkeämpäin tapahtumienkin säilyttämisestä kuvain avulla;

- c) koota kaupungin historialle arvokkaita esineitä, niinkuin muistoja kaupungissa toimineista laitoksista, yhteiskunnan merkkimiesten muotokuvia, sivistyshistoriallisia esineitä yksityiskodeista, kaupungin historiaan kohdistuvia käsikirjoituksia ja painotuotteita sekä kaupungissa ilmestyviä sanomalehtiä;

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 § ja 13. 4. 30 §; vrt. tätä kert. siv. 154.

d) huolehtia museon kokoelmain luettelomisesta, järjestämisestä, hoitamisesta ja näytteillepanosta;

e) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon, inventtaukseen sekä kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; samoin kuin

f) vuosittain ennen tammikuun loppua kaupunginvaltuustolle antaa kertomus omasta ja museon edellisen vuoden aikaisesta toiminnasta.

3 §. Johtokuntaan kuuluu kolme jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan.

Johtokunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa sovelletaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

Johtokunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

4 §. Johtokunta kokoontuu kerran kuukaudessa, ei kuitenkaan kesäiseen aikaan, ja sitä paitsi tarpeen vaatiessa puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun kaksi jäsentä on saapuvilla ja päätöksestä yhtä mieltä.

Täysilukuisessa kokouksessa tehdään päätös yksinkertaisella ääntenemmistöllä.

5 §. Johtokunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun johtokunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Johtokunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa museon intendentti johtokunnan sihteerinä.

6 §. Museon palveluksessa on intendentti, vahtimestari, jonka tulee asua museon läheisyydessä, sekä tarpeellinen tilapäinen vartijahenkilökunta.

Tarpeen vaatiessa voidaan museoon sen lisäksi asettaa ylimääräisiä apulaisia.

Intendentin valitsee kaupunginvaltuusto, sen jälkeen kuin virka on johtokunnan toimesta ollut kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavana ja se on antanut hakijoista lausunnon.

Muut viranpitäjät ottaa johtokunta intendenttiä kuultuaan.

7 §. Intendentin velvollisuutena on:

a) lähinnä hoitaa museota sekä suorittaa ja valvoa siellä esiintyviä töitä;

b) toimia museojohtokunnan sihteerinä;

c) hoitaa museon talous;

d) vähintään kahdesti viikossa johtokunnan määrääminä aikoina olla museossa tavattavana; sekä

e) yleensä valvoa museon etuja.

8 §. Museon kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.

9 §. Museo pidetään alhaisesta, johtokunnan määräämästä pääsymaksusta yleisölle avoinna aikoina, jotka niinkään johtokunta määrää.»

Musiikkilautakunnan johtosääntö. Sittenkun erinäisiä musiikkilautakunnan esittämiä muutoksia oli tehty johto- ja lautakuntain ohje- ja johtosääntöjä tarkastamaan asetetun valiokunnan laatimaan ehdotukseen mainitun lautakunnan johtosäännöksi, hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto sen seuraavana:

»Helsingin kaupungin musiikkilautakunnan johtosääntö.

1 §. Helsingin kaupungin musiikkilautakunnalla, joka on välittömästi kaupunginvaltuuston alainen, on tehtävänä hoitaa kaupungin musiikkiyhtiöitä ja käsitellä muut kunnalliset musiikkiasiat.

2 §. Helsingin kaupunginorkesteri nimisen, kaupungin voimassa pitämän orkesteriyhtiön hoitoon nähden on musiikkilautakunnan velvollisuutena:

a) valita vakinaiset johtajat sekä tarpeen vaatiessa tehdä sopimukset tilapäisten johtajain ja solistien kanssa;

b) orkesterinjohtoa kuultuaan ottaa tarpeellinen määrä soittajia sekä palkkalautakunnan ohjeiden mukaisesti määrätä heidän palkkansa ja muut palvelusehtonsa;

c) ottaa intendentti, joka samalla on kirjanpitäjä, sekä taloudenhoitaja ja kaupunginorkesterin kanslian palveluskunta samoin kuin vahvistaa intendentin ja taloudenhoitajan toimiohjeet;

d) pitää silmällä kaupunginorkesterin taiteellista johtoa ja määrätä sen toimintaohjelma joka soitantokaudeksi;

e) ryhtyä toimiin kaupunginorkesterin esiintymiselle tarpeellisten huoneistojen hankkimiseksi sekä määrätä sen konserttien tilaus- ja kertalippujen hinnat ynnä sen esiintymisehdot muissa tilaisuuksissa;

f) vahvistaa kaupunginorkesterin jäsenten järjestyssäännöt, ratkaista saapuneet kantelut ja kurinpitoasiat sekä käsitellä sen tutkittaviksi annetut, orkesteriyhtiön palveluksessa olevain henkilöiden väliset riitakysymykset;

g) valvoa kaupunginorkesterin talouden hoitoa; sekä

h) ylipäätään pitää silmällä, että kaupunginorkesteria käytetään musiikkielämän edistämiseksi ja kaupungin eduksi.

Musiikkilautakunnalla on oikeus kaupunkia velvoittavalla voimalla tehdä kaupunginorkesterin toimintaan kohdistuvia sopimuksia.

Musiikkilautakunta voi poikkeustapauksissa lyhyenlaiseksi ajaksi, kun musiikkielämää haittaamatta voi käydä päinsä, sallia kaupunginorkesterin esiintyä toisella paikkakunnalla.

3 §. Musiikkilautakunnan asiana on muutoin:

a) niin taiteelliselta kuin taloudelliseltakin kannalta pitää silmällä niitä musiikkiyhtiöitä, jotka kaupungilta saavat kannatusapua;

b) valvoa, että kaupungin teatteriyhtiöille myöntämät apurahat käytetään tarkoitukseensa sekä että näihin apurahoihin liittyvät ehdot asianmukaisesti täytetään;

c) vastaanottaa hakemuksia, jotka tarkoittavat musiikki- ja teatteriyhtiöiden kannatusapujen merkitsemistä kaupungin vakinaiseen menosääntöön, sekä semmoisista hakemuksista antaa rahatoimikamarille lausunnot, joissa, jos tarpeelliseksi katsotaan, esitetään kannatusapujen nauttimisehdot;

d) kaupunginvaltuustolle pyynnöstä antaa lausuntoja toimialaansa kuuluvista asioista;

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 § ja 13. 4. 30 §; vrt. tätä kert. siv. 154.

e) tehdä aloitteita toimialaansa kuuluissa asioissa ja kaupunginvaltuustolle esityksiä sellaisista asioista;

f) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon, inventaukseen sekä kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; niin myös

g) vuosittain ennen huhtikuun 15 päivää antaa kaupunginvaltuustolle kertomus omasta ja kaupunginorkesterin edellisen vuoden aikaisesta toiminnasta.

4 §. Musiikkilautakuntaan kuuluu viisi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan. Kaupunginorkesterin palveluksessa olevia henkilöjä ei voi lautakuntaan valita.

Jos jäsen eroaa ennen toimikauden päättymistä, tulee lautakunnan siitä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle uuden jäsenen valitsemiseksi siksi ajaksi, mikä eronneella on jäljellä.

Lautakunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa sovelletaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

Lautakunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

Lautakuntaa avustaa sen ottama sihteeri.

5 §. Musiikkilautakunta kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varpuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Lautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jonka ratkaisee arpa.

6 §. Musiikkilautakunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun lautakunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Lautakunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

7 §. Musiikkilautakunta voi tarpeen vaatiessa kokouksiinsa pyytää asiantuntijoita sekä soitannollisten yritysten, seurain ja liittymäin edustajia taikka niihin kutsua kaupunginorkesterin johtajat tai intendentin taikka orkesterin jäsenten edustajia, ollen siten kutsutuilla oikeus ottaa osaa lautakunnan keskusteluihin, mutta ei päätöksiin.

8 §. Musiikkilautakunnan ja kaupunginorkesterin kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.»

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ohjesääntö. Johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjä tarkastamaan asetetun valiokunnan laadittua ehdotuksen kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ohjesäännöksi, ja kaupunginvaltuuston, joka ehdotuksesta oli hankkinut hallituksen lausunnon, tehtyä siihen erinäisiä pienehköjä muutoksia, hyväksyttiin¹⁾ se seuraavana:

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 § ja 13. 4. 30 §; vrt. tätä kert. siv. 154.

»Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ohjesääntö.

1 §. Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallitus, joka on välittömästi kaupunginvaltuuston alainen, hoitaa kaupungin vesijohto-, kaasu- ja sähkölaitoksen ynnä niihin kuuluvain laitteiden sekä näiden laitosten kassavirastojen hallintoa.

2 §. Hallituksen velvollisuutena on erityisesti:

a) rahatoimikamarin ohjeiden mukaisesti järjestää kaupungin katujen, rantasiltain ja yleisten paikkain valaistus sekä valvoa sitä, jota paitsi hallituksen on kamarille tehtävä esityksiä siihen tarpeellisista muutoksista ja parannuksista;

b) pitää silmällä kaupungissa sijaitsevia, mutta kaupungille kuulumattomia valaistus- ja voimajohtoja sekä valvoa sellaisista johdoista voimassa olevain määräysten noudattamista;

c) vuosittain yksissä neuvoin kaupungin yleisten töiden hallituksen kanssa laatia kaupungin katuverkkoa koskevain töiden ohjelma;

d) pyynnöstä antaa kaupungin viranomaisille lausuntoja ja tietoja toimintansa yhteydessä olevista asioista;

e) kaupungin teknillisten laitosten virkain täyttämässä noudattaa mitä siitä on mainittujen laitosten johtosäännöissä määrätty;

f) antaa toimiohjeet kaupungin teknillisten laitosten toimitusjohtajille ja viranpitäjille;

g) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon, inventtaukseen samoin kuin kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden valvoa sekä Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännössä että eri teknillisten laitosten kassavirastoille vahvistetuissa johtosäännöissä olevien määräysten noudattamista; niin myös

h) vuosittain ennen huhtikuun 15 päivää kaupunginvaltuustolle antaa kertomukset omasta ja teknillisten laitosten edellisen vuoden aikaisesta toiminnasta.

3 §. Hallitukseen kuuluu viisi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan. Jollei kukaan jäsenistä ole samalla rahatoimikamarin jäsen, on kamarilla oikeus hallituksen kokouksiin määrätä edustajakseen yksi jäsenensä, joka on oikeutettu ottamaan osaa keskusteluihin, mutta ei päätöksiin.

Jos jäsen eroaa ennen toimikauden päättymistä, tulee hallituksen siitä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle uuden jäsenen valitsemiseksi siksi ajaksi, mikä eronneella on jäljellä.

Hallituksen jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

Hallitusta avustavat sen ottama sihteeri sekä tarpeelliset apulaiset, jotka niinkään hallitus ottaa.

4 §. Hallituksen jäsenistä valitsee kaupunginvaltuusto vaalitulaisuudessa yhden hallituksen puheenjohtajaksi ja toisen sen varapuheenjohtajaksi vuodeksi kerrallaan.

5 §. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Hallitus on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenemmistöllä; äänen käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

6 §. Esittelijöinä hallituksen kokouksissa toimivat teknillisten laitosten toimitusjohtajat, kukin laitoksensa puolesta.

Esittelijäin tulee hyvissä ajoin ennen kutakin kokousta puheenjohtajalle antaa esiintyvään asiain luettelo.

7 §. Hallituksen kokouksissa tekee sihteeri pöytäkirjan, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun hallitus sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Hallituksen lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

Teknillisten laitosten puolesta tehtävät välikirjat ja sitoumukset allekirjoittaa asianomaisen laitoksen puolesta toimitusjohtaja tai, hänen ollessa estyneenä, laitoksen apulaisjohtaja ja varmentaa hallituksen siihen valtuutettava virkamies.

8 §. Kaasun lämpöarvoa, veden, kaasun ja sähkövirran kulutustaksoja sekä johtojen liittämässä noudatettavia sääntöjä ja ehtoja koskevista asioista tulee hallituksen tehdä ehdotuksia rahatoimikamarille, joka oman lausuntonsa keralla antaa ehdotukset kaupunginvaltuuston tutkittaviksi ja vahvistettaviksi.

9 §. Toimeenpantavasta vesi-, kaasun- tai sähköjohtoverkon laajentamisesta, uusimisesta tai täydentämisestä tulee hallituksen ilmoittaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle, jonka on, ellei muusta menettelytavasta ole sovittu, rakennuskonttorin toimesta korvausta vastaan teetettävä kaikki tämän johdosta katuverkossa tarpeelliseksi käyvät työt.

10 §. Hallituksella on valta myöntää sopiville henkilöille ja liikkeille oikeus suorittaa johtotöitä, niille antaa johtosääntöjä ja töiden suorittamisessa tarpeellisia ohjeita ja määräyksiä sekä, kun tarpeelliseksi katsoo, peruuttaa semmoinen myönnetty oikeus.

11 §. Hallituksen kassa- ja tilivirastona on sähkölaitoksen kassavirasto.»

Kaupungin yleisten töiden hallituksen ohjesääntö. Kaupunginvaltuuston johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjä muuttamaan asettaman valiokunnan laadittua ehdotuksen kaupungin yleisten töiden hallituksen ohjesäännöksi lähetettiin¹⁾ ehdotus lausuntoa varten hallitukseen. Huomioon ottaen erinäiset hallituksen ehdottamat muutokset ja lisäykset vahvisti²⁾ kaupunginvaltuusto sittemmin seuraavan:

»Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksen ohjesäännön.

1 §: Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksella, joka on välittömästi kaupunginvaltuuston alainen, on tehtävänä valvoa kaupungin yleisiä töitä.

Hallituksen alaisena on kaupungin rakennuskonttori kokonaisuudessaan.

2 §. Hallituksen velvollisuutena on erityisesti:

a) valvoa että kaupungin yleisiä töitä varten myönnettyt määrärahat käytetään tarkoituksen ja kaupungin edun mukaisella tavalla;

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 §. — ²⁾ S:n 21. 9. 15 §.

b) ellei kaupunginvaltuusto muuta määrää, vahvistaa alaansa kuuluvien yleisten töiden ohjelma ja valvoa niiden teettämistä;

c) tutkia rakennusten, katujen, rantasiltain, istutusten y. m. uutis- tai muutostöitä varten laaditut piirustukset ja kustannusarviot;

d) tutkia ja hyväksyä tarveaineiden, työkalujen y. m. hankintatarjoukset sekä töiden urakkatarjoukset;

e) vuosittain yksissä neuvoin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kanssa laatia kaupungin katuverkkoa koskevien töiden ohjelma;

f) kaupungin teknillisten laitosten hallituksen pyynnöstä ja sen kustannuksella teettää kaikki kaupungin vesi-, kaasu- ja sähköjohtojen laajentamiseen, uusimiseen tai täydentämiseen kuuluvat katuverkossa tarpeelliset työt;

g) valvoa kaupungin puistojen ja istutusten sekä metsäin hoitoa;

h) ratkaista ne rakennuskonttorin töitä koskevat kysymykset, jotka kohdistuvat työajan pituuteen, työpalkkain määrään sekä työehto- ja muihin sopimuksiin;

i) huolehtia, että ehdotukset tarpeellisiksi kaupunginasemakaavan laajennuksiksi ajoissa laaditaan, sekä sellaisista asioista rahatoimikamarille tehdä perusteltu esitys;

j) tehdä ehdotuksia tarpeen vaatimasta kaupungin kulkulaitosten kehittämisestä sekä sen katu- ja viemäriverkon laajentamisesta;

k) rakennuskonttorin virkain täyttämässä noudattaa mitä siitä konttorin johtosäännössä määrätään;

l) muutoin käsitellä kaupunginvaltuuston, maistraatin tai rahatoimikamarin sille lähettämät asiat ja pyynnöstä antaa kaupungin viranomaisille lausuntoja ja tietoja toimintansa yhteydessä olevista asioista;

m) meno- ja tulosäntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon, inventtaukseen sekä kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden valvoa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen ynnä rakennuskonttorin tiliviraston johtosäännöissä olevain määräysten noudattamista; niin myös

n) vuosittain ennen kesäkuun loppua antaa kaupunginvaltuustolle kertomukset omasta ja rakennuskonttorin edellisen vuoden aikaisesta toiminnasta.

3 §. Hallitukseen kuuluu seitsemän jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan. Jollei kukaan jäsenistä ole samalla rahatoimikamarin jäsen, on kamarilla oikeus hallituksen kokouksiin määrätä edustajakseen yksi jäsenensä, joka on oikeutettu ottamaan osaa keskusteluihin, mutta ei päätöksiin.

Jos jäsen eroaa ennen toimikauden päättymistä, tulee hallituksen siitä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle uuden jäsenen valitsemiseksi siksi ajaksi, mikä eronneella on jäljellä.

Jos jäsen jää hallituksen istuntoon saapumatta, on siitä ilmoitettava hallituksen puheenjohtajalle tahi kaupungininsinöörille.

Hallituksen jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

Hallitusta avustaa sen ottama sihteeri.

4 §. Hallituksen jäsenistä valitsee kaupunginvaltuusto vaalitulaisuudessa yhden hallituksen puheenjohtajaksi ja toisen sen varapuheenjohtajaksi vuodeksi kerrallaan.

5 §. Hallitus kokoontuu säännöllisesti kerran viikossa ja sillä välin tarpeen vaatiessa puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohta-

jan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Hallitus on päätösvaltainen, kun vähintään neljä jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänen käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

6 §. Esittelijöinä hallituksen kokouksissa toimivat sekä kaupungininsinööri että rakennuskonttorin asianomaiset osastopäälliköt, kukin osastonsa puolesta.

Esittelijäin tulee hyvissä ajoin ennen kutakin kokousta puheenjohtajalle antaa esiintyvien asiain luettelo.

7 §. Hallituksen kokouksissa tekee sihteeri pöytäkirjan, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun hallitus sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi. Pöytäkirjan tarkistavat ennen seuraavaa kokousta puheenjohtaja ja hallituksen määräämä henkilö.

Hallituksen lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

Välikirjat ja sitoumukset allekirjoittaa kaupungininsinööri tai, hänen ollessa estyneenä, rakennuskonttorin asianomainen osastopäällikkö sekä varmentaa hallituksen siihen valtuuttama virkamies.

8 §. Hallituksen ja rakennuskonttorin kassavirastona on rahatoimikonttori.»

Tori- ja kauppahallivalvojan johtosääntö. Päättyessään¹⁾ tori- ja kauppahallivalvojan toimen perustettavaksi kehoitti¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamaria laatimaan ehdotuksen uuden viranhaltijan johtosäännöksi. Kamari lähetti sittemmin vaaditun ehdotuksen, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ seuraavana:

»Tori- ja kauppahallivalvojan johtosääntö.

1 §. Tori- ja kauppahallivalvojan viran täyttää rahatoimikamari.

Viranpitäjän ei ole lupa pitää muuta virkaa rahatoimikamarin ja palkkalautakunnan luvatta.

2 §. Tori- ja kauppahallivalvojan velvollisuutena on:

1) tarkoin valvoa kauppaa kaupungin kauppahalleissa, toreilla ja muilla yleisillä paikoilla sekä katsoa, että siinä noudatetaan sekä yleisiä määräyksiä ja asetuksia että kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin tekemiä päätöksiä;

2) seurata elintarvekauppaa yleensä, tehdä siihen nähden aloitteita sekä toimia yhdessä terveydenhoitolautakunnan virkailijain kanssa lautakunnan antamain ohjeiden mukaisesti, sikäli kuin on kysymys mainitun kaupan terveyshoidollisesta puolesta;

3) rahatoimikamarille esitellä kaupungin kauppahalleissa, toreilla ja yleisillä paikoilla harjoitettavaa kauppaa koskevat asiat sekä laatia tästä johtuvat kirjelmät;

4) pitää myönnettyjen kauppaoikeuksien tarkkoja luetteloja;

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 169. — ²⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 37 §.

5) valvoa, että kauppahallien kaitsijat sekä muu halli- ja torikaupan palveluskunta kunnollisesti hoitavat tehtävänsä;

6) rahatoimikamarin määrääminä aikoina olla yleisön tavattavana; sekä

7) muutoin antaa sitä virka-apua, jota rahatoimikamarin puheenjohtaja tai sihteerit häneltä pyytävät.

3 §. Tori- ja kauppahallivalvoja on muutoin kaupunginvaltuuston vahvistaman, kunnallisten viranpitäjien palvelusehtoja koskevan säännön määräysten alainen.»

Kunnan keskuskeittolan johtosääntö. Sittenkun elintarvetoimikunta, jonka alainen kaupungin keskuskeittola oli ollut, oli lakkautettu, mutta kaupunginvaltuusto kuitenkin oli osoittanut¹⁾ huoneistot keskuskeittolan toiminnan jatkamiseen, lähetti rahatoimikamari ehdotuksen keskuskeittolan johtosääntöksi, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ seuraavana:

»Helsingin kaupungin keskuskeittolan johtosääntö.

1 §. Keskuskeittolalla, joka on rahatoimikamarin alainen, on tehtävänä laittaa sekä kaupungin kansakouluille, köyhäinhoidolle ja yksityisille asukkaille jaella hyvää, ravitsevaa ja halpaa ravintoa.

2 §. Keskuskeittolan lähintä hoitoa toimittaa johtokunta, johon kuuluu puheenjohtaja, joka samalla on keskuskeittolan toimitusjohtaja, sekä kaksi varsinaista ja kaksi varajäsentä. Johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenet rahatoimikamari valitsee vuodeksi kerrallaan.

3 §. Johtokunta, joka on päätösvaltainen kolmella jäsenellä, kokoontuu puheenjohtajan kutsusta, kun hän tai joku jäsenistä sitä pitää suotavana.

4 §. Johtokunnalla on päätösvalta keskuskeittolan toiminnan järjestämistä koskevissa asioissa, mutta rahatoimikamarin tulee valvoa johtokunnan toimintaa.

5 §. Puheenjohtaja saa rahatoimikamarin vahvistaman palkan; jäsenet ja varajäsenet saavat palkkiota kultakin kokouksesta samoin kuin kaupungin muidenkin lautakuntain jäsenet.

6 §. Keskuskeittolan kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.»

Kaupungin hallinnon uudesti järjestäminen. Kaupunginvaltuuston vuonna 1919 rahatoimikamariin lähetettyä³⁾ vtn von Wendtin esitysehdoituksen kaupungin hallinnon uudesti järjestämisestä antoi kamari asiasta lausunnon huomauttaen, että rahatoimikamarin uudesti järjestäminen oli ratkaistavana sekä että valtioneuvosto oli asettanut komitean laatimaan ehdotusta kaupunkien hallinnon uudesti järjestämiseksi, minkä johdosta kamari esitti, ettei esitysehdoitus antaisi aihetta toimenpiteeseen. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁴⁾ esitykseen.

Tilastokonttorin julkaisukustannusten huojistaminen. Vuonna 1920 antoi kaupunginvaltuusto kolmijäsenisen valiokunnan toimeksi⁵⁾ ottaa harkittavaksi, missä määrin tilastokonttorin julkaisuja voitaisiin supistaa konttorin kustannusten huojistamiseksi. Kuultuaan asiantuntijoina konttorin v. t. johtajaa ja kaupungin painatustöiden valvojaa, lähetti valiokunta lokakuun 4 p:nä 1921 päivätyyn mietinnön⁶⁾. Konttorin julkaisemaan Helsingin kaupungin tilastolliseen vuosikirjaan nähden oli valiokunnan mielestä kirjan tila tarkoin

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 42. — ²⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 15 §. — ³⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 144. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 37 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 179. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 32.

käytetty, joten sen suuret painatuskulut olivat vähennettävissä ainoastaan erinäisiä tauluja poistamalla. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta nimisen julkaisun kustannukset katsoi valiokunta voitavan huojistaa oikeuttamalla tilastokonttorin tarpeen mukaan uudesti laatimaan ja lyhentämään siihen sisältyvät kunnan johto- ja lautakuntain antamat vuosikertomukset sekä tekemällä erinäisiä muutoksia ulkoasuun, kuten käyttämällä vähemmän tilaa ottavia kirjakelajeja, poistamalla reunanimikkeet y. m. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri oli valiokunnan mielestä yksinkertaistuttava siten, että kalenteriosasto poistettiin ja tilalle pantiin henkilöluettelo ja että kunkin johto- ja lautakunnan sekä viraston kohdalla löytyvää johdantoa joka toisessa painoksessa supistettiin suorastaan käytännöllistä laatua oleviin tietoihin kuten esim. kokouksista, aukiolo- ja vastaanottoajoista, osoitteista, puhelimista, voimassa olevista johtosäännöistä y. m. Tämän yhteydessä valiokunta ehdotti, että julkaisun toimittamista koskevia määräyksiä muutettaisiin siten, että se, sen sijaan että se julkaistiin joka kolmas vuosi molemmilla kotimaisilla kielillä, julkaistaisiin vuosittain, joka toinen vuosi suomeksi ja joka toinen ruotsiksi. Niteiden ulkoasuun nähden katsoi valiokunta, että huokeampia kansia kuin aikaisemmin olisi käytettävä. Tilastolliset erikoisjulkaisut Terveyden- ja sairaanhoito sekä Opetuslaitokset voitaisiin, kun tärkein sekä terveyden- ja sairaanhoitoa että opetuslaitoksia koskeva numeroaineisto vuosittain julkaistiin yleiskatsaustauluina Tilastollisessa vuosikirjassa, haitatta julkaista joka kolmas vuosi, jolloin niihin sisältyvät vuosikertomukset olisi uudelleen laadittava ja yhdistettävä kolmivuotiskertomuksiksi, sekä sitäpaitsi tehtävä erinäisiä poistoja laajaperäisistä tilastollisista terveyden- ja sairaanhoitoa koskevista tiedoista. Merenkulkua koskeva tilasto olisi niinkään yhdistettävä kolmivuotisjulkaisuiksi. Sitävastoin oli julkaisu Ulkomaan kauppa valiokunnan mielestä suurempaan aktualiseen merkitykseensä nähden pysytettävä molemmilla kotimaisilla kielillä ilmestyvänä vuosijulkaisuna ja ainoastaan erinäisiä poistoja ja lyhennyksiä tehtävä.

Kun ei voinut olla kaupungin edun mukaista, että sen viranomaisten ja muiden asiantuntijain haitaksi vähennettiin heidän käytettävänään aikaisemmin olleita kaupunkia koskevia tilastotietoja ja yhdistelmiä, huomautti valiokunta nimenomaan, ettei se painatuksen supistamiseen tähtäävillä ehdotuksillaan ollut tarkoittanut, että niiden taulujen laadinta, joita ei enää julkaistaisi vuosikirjassa eikä tilastollisissa erikoisjulkaisuissa, olisi kokonaan lakkautettava. Valiokunta oli päinvastoin sitä mieltä, että tilastokonttorin oli ylipäänsä edelleen säännöllisesti laadittava nämä taulut, mutta säilytettävä ne käsikirjoituksina arkistossaan, jotta asianomaiset kunnan viranomaiset ja muut asianharrastajat voivat käyttää niitä hyväkseen. Tuolaista menettelyä puoltavana syynä mainittiin edelleen, että yleiskatsaustauluja seikoista, joita ei kosketella jokaisessa julkaisussa, siinä tapauksessa helpommin voitaisiin sopivin väliajoin julkaista puheenalaisissa julkaisuissa.

Kun ei voinut pitää mahdollottomana, että painatuskustannukset vastedes jälleen huojistuivat ja siten terveyden- ja sairaanhoito-, opetus- sekä merenkulutilaston julkaisuajan muuttamista perustelevat syyt poistuivat, ei valiokunnan mielestä ollut syytä muuttaa tilastokonttorin johtosäännön tähän kohdistuvia määräyksiä. Päätös puheenalaisten julkaisujen julkaisemisesta joka kolmas vuosi olisi sen vuoksi laadittava siihen muotoon, että kaupunginvaltuusto valtuutti konttorin, toistaiseksi ja kunnes valtuusto toisin määräsi, mainitussa kohden poikkeamaan tätä koskevista määräyksistä. Myöskin ehdotettu kunnalliskalenterin eri painoksien julkaisuajan muutos oli

valiokunnan mielestä oleva väliaikainen, joten se ei aiheuttanut muuttamaan johtosääntöä.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ lähettää mietinnön terveydenhoitolautakuntaan ja sairaalaylihallitukseen lausunnon saamiseksi terveyden- ja sairaanhoitotilaston supistamista koskevasta asiasta.

Työnvälitystoimiston laajentaminen. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli päättänyt²⁾ työnvälitystoiminnan laajennettavaksi ja tähän tarkoitukseen tarvittavat Länsirannan talossa n:o 10 olevat huoneistot, elintarvetoimikunnan lopetettua toimintansa, olivat käytettävänä, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, että suunniteltu työnvälitystoimiston nuoriso-osasto aloittaisi toimintansa 1922 vuoden alusta, kuitenkin siten, ettei osastolle toistaiseksi asetettu erityistä johtajaa; että niinkään vuodesta 1922 toimiston naisosastolle perustettaisiin johtajattaren toimi vuotuisin 4,000 markan pohjapalkoin; sekä että toimiston kaikki osastot pidettäisiin yleisölle avoimina 6 tuntia päivässä.

Uusien huoneenvuokralautakuntain asellaminen. Sittenkun uusi huoneenvuokrasäännöstelyä koskeva laki toukokuun 14 p:nä oli vahvistettu noudatettavaksi, anoi Helsingin talonomistajayhdistys, että kaupunginvaltuusto toimittaisi kaupungin huoneenvuokralautakuntain puheenjohtajain ja jäsenten uusintavaalin ja tällöin valvoisi, että talonomistajain etuja enemmän kuin aikaisemmin otettiin huomioon. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto epäsi⁴⁾ esityksen, minkä ohessa valtuusto edellä mainitun lain 16 §:n nojalla päätti⁴⁾ pidentää huoneenvuokralautakuntain jäsenten tehtävän vuoden loppuun.

Asunnonvälitystoimiston edelleen voimassa pitäminen. Kun asunnonvälitystoimiston tehtävä päättyi kesäkuun 1 p:nä⁵⁾, esitti huoneenvuokralautakunta, viitaten uuden huoneenvuokralain voimaanpanoasetuksen määräyksiin, että mainittua toimistoa pidettäisiin voimassa yllä mainitun lain voimassaoloajan loppuun eli kesäkuun 1 p:ään 1922 asti. Asiaa esiteltäessä päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto, että asunnonvälitystoimistoa oli edelleen voimassa pidettävä kuluvan vuoden loppuun ja kysymys toimiston avoimena pitämisestä vuonna 1922 oli otettava käsiteltäväksi mainitun vuoden budjetin käsittelyssä. Menosääntöä vahvistettaessa merkittiin sittemmin määräraha toimistoa varten koko vuodeksi 1922, edellyttäen että asunnonvälitystä koskevan lain voimassaolo-aikaa pitennettäisiin mainitun vuoden kesäkuun 1 p:n jälkeen.

Raittiudenvalvojin asettaminen ylimääräisiksi poliisikonstaapeleiksi erinäisiin nimismiespiireihin. Raittiuslautakunta esitti, että kaupunginvaltuusto tekisi maaherralle esityksen, että lautakunnan raittiudenvalvojat asetettaisiin ylimääräisiksi poliisikonstaapeleiksi Malmin, Espoon, Huopalahden ja Helsingin nimismiespiireihin, oikeutettuina ainoastaan niissä tapauksissa, jolloin rikoksen jäljet johtivat kaupungista mainittuihin piireihin, käyttämään toimivaltaansa raittiuspoliiseina ja tässä kohden toimien asianomaisen nimismiehen alaisina. Esitystä perusteli lautakunta sillä, että väkiviinan salakaupaa harjoittavat henkilöt usein säilyttävät varastojaan kaupungin lähistössä.

Asiaa kaupunginvaltuustossa esiteltäessä huomautettiin m. m., että uusien poliisitoimien perustaminen kuului valtioneuvostolle, eikä maaherralle sekä että asianomaisen kunnan viranomaisen tai sosialiministeriön oli tehtävä tätä tarkoittava aloite. Jos raittiuslautakunnan ehdotus hyväksyttäisiin asianomaisessa paikassa, saisivat raittiudenvalvojat, mikäli heidän toimintansa ulottuisi kaupungin ulkopuolelle, poliisin toimivallan, jota vastoin heillä kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 12. 11 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 180. — ³⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 43 §. — ⁴⁾ S:n 25. 5. 34 §. — ⁵⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 155. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 31 §.

pungissa ainoastaan oli oikeus poliisille ilmoittaa tehdyistä rikoksista. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ palauttaa asian raittiuslautakuntaan lausunnon hankkimiseksi ehdotetusta toimenpiteestä Espoon, Helsingin ja Huopalahden kunnilta.

Maidontarkastuksen järjestäminen. Sen johdosta että elintarvetoimikunta, joka epäterveen maitokeinottelun ehkäisemiseksi ja todella hyvän tavaran mahdollisimman suuren tuonnin turvaamiseksi oli kaupungissa voimassa pitänyt ja kustantanut ankaramman maidontarkastuksen, syyskuun 1 p:nä lopet-taisi toimintansa²⁾, teki terveydenhoitolautakunta esityksen maidontarkas-tuksen edelleen voimassapitämisestä. Tarkastus käsittäisi, kuten aikaisem-minkin, sekä kaupungin maitokauppioiden klinkeinharjoituksen valvonnan että myös maidon tarkastuksen ennen sen tulemista kauppaan. Kaupungin-eläinlääkäri, jonka johdolla tarkastus oli toimitettu, oli asiasta neuvotellut maitokauppioiden kanssa, ja olivat nämä ilmoittaneet olevansa halukkaita taloudellisesti avustamaan kunnan maidontarkastusta suorittamalla määrätyn summan kustakin maidontuottajain maidosta otetusta näytteestä, joka ei täyttänyt asetettuja vaatimuksia, ja oli kaupungineläinlääkäri laatinut ehdotuksen maitokauppioiden kanssa tehtäväksi sopimukseksi, jossa korvaus kustakin ala-arvoisesta näytteestä oli määrätty 10 markaksi, kuitenkin niin, ettei kuukausimeno ylittäisi 100 markkaa saadulta 50,000 litran määrältä. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ valtuuttaa terveydenhoitolautakunnan vuonna 1922 voimassapitämään elintarvetoimikunnan toimesta aikaisemmin toimi-tettua maidontarkastusta sekä kaupungin maitokauppioiden kanssa tekemään kaupungineläinlääkäriin ehdotuksen mukaisen sopimuksen. Tähän tarkoi-tukseen osoitti valtuusto käyttövaroistaan Terveydenhoito nimisen pääluo-kan kohdalla 15,000 markkaa, jota vastoin valtuusto epäsi³⁾ terveydenhoito-lautakunnan samalla tekemän ehdotuksen lautakunnan oikeuttamisesta käyt-tämään maidontarkastuksessa kertyvät maksut sen kustannusten suorittami-seen.

Kunnan ammattientarkastajain virkatehtävät. Vuonna 1920 lähetti⁴⁾ kau-punginvaltuusto sosialilautakuntaan lausunnon saamiseksi terveydenhoito-lautakunnan esityksen sellaisen muutoksen hankkimisesta senaatin syyskuun 9 p:nä 1918 tekemään päätökseen kunnan ammattientarkastuksen järjestämi-sestä, että kunnan tarkastajat vapautettaisiin tehtävistään ilmoittaa asian-omaiselle ammattientarkastajalle hänen välittömän silmälläpitonsa alaiset työmaat, jotka olivat aloittaneet tai lopettaneet toimintansa, kunnassa sijait-sevilla työpaikoilla jaella ammattientarkastajilta saamiaan tilastokaavak-keita ja kerättyään nämä palauttaa ne ammattientarkastajille asianmukaisesti täytettyinä sekä säilyttää ammattientarkastajilta saamiaan painotuotteita ja jakaa niitä työnantajille, edelleen terveydenhoitolautakunnan samalla tekemän esityksen sen suuntaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä, että mainit-tuun päätökseen pantaisiin säännös, ettei sosialihallituksella eikä valtion ammattientarkastajilla ole oikeutta välittömästi antaa kunnan ammattien-tarkastajille määräyksiä eikä tehtäviä, vaan että mainittujen viranomaisten olisi ilmoitettava toivomuksensa terveydenhoitolautakunnalle, joka sitten antaisi pyydettyt tehtävät kunnan ammattientarkastajille, sekä vihdoin kau-punginvaltuustossa yllämainitun esityksen käsittelyssä tehdyn ehdotuksen ammattientarkastuksen siirtämisestä terveydenhoitolautakunnalta sosialilau-takunnalle.

¹⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 26 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 117. — ³⁾ Valt. pöytäk. 23. 3. 11 §. — ⁴⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 186.

Antamassaan mietinnössä¹⁾ lausui sosialilautakunta, että kunnan ammattientarkastajat olivat valtion ammattientarkastajain valvonnan alaiset samalla kuin he kunnallisina viranomaisina terveydenhoitojärjestyksen määräysten mukaan olivat terveydenhoitolautakunnan määräysvallan ja valvonnan alaiset. Tätä asianlaitaa piti sosialilautakunta epäkohtana, mikä oli esiintynyt sitä suurempana, kun ei myöskään raja valtion ja kunnan elinten toimivallan välillä ollut tarkoin määritelty, vaan oli epäselvä ja tulkinnan varassa. Kunnallisen itsehallinnon periaatteen johdonmukainen soveltaminen vaati, että valtion tarkastusviranomaisilla oli oikeus ainoastaan valvoa kunnan virkamiesten toimintaa ja, mikäli tämä toiminta antoi aihetta muistutuksiin, tehdä huomautuksia niistä kaupungin hallitukselle, jona lain mukaan toimi maistraatti tai poikkeustapauksissa kunnallisilautakunta, jonka alaisina virkamiehet toimivat. Sosialilautakunta puolsi ammattientarkastuksen siirtämistä terveydenhoitolautakunnalta sosialilautakunnalle, ollen sitä mieltä, että tärkein ja oleellisin osa kunnan ammattientarkastuksesta kuului sosialipoliittisiin kysymyksiin. Ehdotuksen toteuttamisen ehtona oli kuitenkin, että mainitun syyskuun 9 p:nä 1918 annetun senaatin päätöksen 4 § tuli muutetuksi niin, että kunnan ammattientarkastus voitiin siirtää niissä kunnissa, joissa oli sosialilautakunta, sen valvonnan alaiseksi. Vasta sittenkun ammattientarkastus oli siirretty sosialilautakunnalle, oli sosialilautakunnan käsityksen mukaan otettava harkittavaksi missä määrin olisi tarpeellista tehdä muita muutoksia ammattientarkastuksen järjestelyyn.

Edellä esitetyn perusteella esitti sosialilautakunta, että kaupunginvaltuusto päättäisi

valtioneuvostolta anoa kunnallisesta ammattientarkastuksesta syyskuun 9 p:nä 1918 annetun senaatin päätöksen 4 §:n muuttamista siihen suuntaan, että kunnallinen ammattientarkastus niissä kunnissa, joissa oli erityinen sosialilautakunta, voitiin siirtää mainitun lautakunnan valvonnan alaiseksi; sekä antaa kysymyksen yllämainitun senaatin päätöksen 9 §:n muuttamisesta tällä kertaa raueta.

Valmisteluvaliokunnan kehoitettua terveydenhoitolautakuntaa antamaan lausuntonsa sosialilautakunnan yllä esitetystä ehdotuksesta, huomautti lautakunta, että, jos ammattientarkastuksen pääasiallisena tehtävänä oli katsottava olevan voimassa olevien asetusten noudattamisen valvominen puhtaasti yhteiskunnalliselta kannalta ja erittäinkin, mikäli koski työajan pituutta, olisi luonnollisinta, että koko tämä laitos olisi sosialilautakunnan alainen, mutta silloin ei ammattientarkastajilta myöskään ollut ammattipätevyyteen nähden vaadittava mitä aikaisemmin oli pidetty toivottavana. Sitävastoin tulisi, jos nämä virkailijat olisivat sosialilautakunnan alaisia, ammattientarkastuksen terveydenhoidollinen puoli varmaan suuressa määrässä syrjäytetyksi, vaikkakin ne vaarat, jotka monessa ammatissa uhkaavat työntekijöitä terveydellisessä suhteessa, ovat huomattavasti suuremmat kuin hiukan pitempi työpäivä muuten suotuisissa olosuhteissa. Terveydenhoitolautakunta oli näin ollen sitä mieltä, että kunnan ammattientarkastajain edelleen pitäisi olla terveydenhoitolautakunnan alaisia, jos heidän työnsä terveydenhoidolliseen puoleen oli kiinnitettävä tarpeeksi huomiota. Jotta tämä kävisi mahdolliseksi, olisi kuitenkin useasti mainittu syyskuun 9 p:nä 1918 annettu säädös muutettava terveydenhoitolautakunnan ehdotuksen mukaisesti.

Terveydenhoitolautakunnan esitykseen yhtyen päätti²⁾ kaupunginvaltuusto valtioneuvostolle esittää semmoisen muutoksen tekemistä ammattien-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26. — ²⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 13 §.

tarkastuksesta elokuun 18 p:nä 1917 annettuun asetukseen ja syyskuun 9 p:nä 1918 annettuun, erinäisiä määräyksiä tästä asiasta sisältävään senaatin päätökseen, että kunnallisten ammattientarkastajain lähintä valvontaa toimittaisi asianomainen terveydenhoitolautakunta, jonka välityksellä sosialihallituksen ja valtion ammattientarkastajain tulisi valvoa kunnallista ammattientarkastusta ja vaatia sen myötävaikutusta, sekä että kunnalliset ammattientarkastajat vapautettaisiin mainitun senaatin päätöksen 9 §:n 3 ja 4 kohdassa mainituista tehtävistä.

Kahdeksan tunnin työpäivä kaupungin sairaaloissa. Sittenkun vt Halme y. m. vuonna 1919 olivat tehneet esitysehdotuksen kahdeksan tunnin työpäivän käytäntöön ottamisesta kaikissa kaupungin töissä¹⁾, oli kaupunginvaltuusto tämän johdosta vaatinut sairaalaylihallitukselta selvitystä niistä kustannuksista, joita tämän työajan käytäntöön ottaminen kaupungin sairaaloissa tuottaisi²⁾. Antamassaan lausunnossa ilmoitti yllhallitus sittemmin, että jos kahdeksan tunnin työaika otettaisiin käytäntöön ainoastaan palveluskunnalle, olisi vuotuisia lisäkustannuksia 532,681 markkaa, sekä jos samanlainen työaika määrättäisiin hoitohenkilökunnallekin, olisi vuotuisia lisäkustannuksia 2,017,627:25 markkaa. Edelleen lausui yllhallitus, että lisähenkilökunnalle ei voitu hankkia asuntoa, ellei sairassijain lukua vähennetty, edellisessä tapauksessa 69:llä ja jälkimmäisessä 185:llä. Tämän suuntainen toimenpide ei kuitenkaan ollut toteutettavissa, koska kaupungin sairaaloissa ei voitu vähentää sairassijain lukua, ellei tilaa hankittu muualta. Yllä esitetyistä syistä päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, ettei esitysehdotus, mikäli se koski kahdeksan tunnin työpäivän käytäntöön ottamista kaupungin sairaaloissa, aiheuttanut muuta toimenpidettä.

Lastensuojelutoiminnan keskitys. Kaupunginvaltuuston hyväksytyä⁴⁾ kasvatustalokunnan tekemän ehdotuksen komitean asettamisesta valmistelemaan kysymystä julkisen lastensuojelutoiminnan järjestämisestä, olivat kasvatustalokunta, köyhäinhuoltohallitus, suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnat, kansanlastentarhain johtokunta, köyhäin lasten työkotitoimikunta, lastenhoitoyhdistys sekä Föreningen för barnens och ungdomens väl yhdistys valinneet edustajansa mainittuun komiteaan, jonka puheenjohtajana toimi professori M. Ruuth.

Antamassaan mietinnössä⁵⁾ huomautti komitea kunnallisen keskuslaitoksen tarpeellisuudesta lastensuojelutyön yhdenmukaista johtoa varten ja ehdotti siinä mielessä, että perustettaisiin kunnallinen lastenhallitus, johon kuuluisi osin kaupunginvaltuuston asettama lautakunta, lastensuojelulautakunta, jonka varsinaisena tehtävänä olisi ohjeiden antaminen ja valvonnan toimittaminen, osin verrattain laajalla, itsenäisellä toimivallalla varustettu lastensuojelujohtokunta, joka olisi kokoonpantu ammattiin perehtyneistä, palkatuista virkamiehistä, joille kaikki erikoistyö voitaisiin antaa. Täten vältettäisiin komitean mielestä asiain käsittelylle haitallinen hitaus, samalla kuin vastuu jäisi niille, joita sekä ammattitietojen että perinpohjaisen asiantuntemuksen perusteella täytyi pitää sopivimpina tuollaisia asioita käsittelemään ja ratkaisemaan. Kun tarkoituksena oli, että lastensuojeluhallitus olisi myöskin kaikkien yksityisten, lasten menestystä tarkoittavien yritysten keskusviranomaisena, ajatteli komitea, että sen ja yksityisten yritysten välinen yhteistyö olisi helpoimmin aikaansaataavissa, jälkimmäisten toimintaa häiritse-

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 165. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 176. — ³⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 22 §. — ⁴⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 164. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27 vuodelta 1920.

mättä, siten, että perustettaisiin lisätty lastensuojelulautakunta, jonka tehtävä kuitenkin olisi ainoastaan neuvovaa laatua.

Hyvien tulosten saavuttamisen ehtona lastensuojelutoiminnan uudelleen järjestämisen kautta oli komitean mielestä, että kaikki hoitoa tarvitsevat lapset asetettiin saman viranomaisen valvonnan alaisiksi. Täydellistä kunnallisen lastensuojelutoiminnan keskitystä ei kuitenkaan välittömästi voitu toimeenpanna, koska voimassa olevan köyhäinhoitoasetuksen ja Helsingin köyhäinhoidon ohjesäännön mukaan n. s. köyhäinhoitotapaukset olisivat lastensuojeluhallituksen toimivallan ulkopuolella.

Jotta lastensuojeluhallitukselle kävisi mahdolliseksi ottaa huolekseen varattomien lasten hoito ainakin niissä tapauksissa, jolloin niiden hoidon voitiin olettaa käyvän enemmän tai vähemmän pitkäaikaiseksi, ehdotti komitea, että kaupunginvaltuusto voimassa olevaan köyhäinhoito-ohjesääntöön hankkisi mainitunlaisen muutoksen. Mitä tulee kansanlastentarhoihin oli kaupunginvaltuusto tosin vuonna 1914 hyljännyt ehdotuksen¹⁾ niiden asettamisesta kasvatuslautakunnan valvonnan alaisiksi, mutta oli komitea sitä mieltä, ettei niitä syitä, jotka olivat aiheuttaneet valtuuston epäävän päätöksen, enää ollut olemassa, sittenkun lastensuojelutoiminta oli uudestaan järjestetty, minkä vuoksi nämätkin lastenhoitolaitokset olisi sisällytettävä ehdotettuun keskitykseen.

Lastensuojelutoiminta olisi, erilaatuisten toimintamuotojensa johdosta jaettava eri työaloihin erilaisine menetelmineen, ja ajatteli komitea johtokunnan työn jaettavaksi yleisen kansliaosaston rekisteri- ja tiedonantotoimistoiheen, turvattomien lasten osaston, siveellisesti vajamittaisten lasten osaston, kansanlastentarha- ja päiväkotiosaston sekä terveydenhoito-osaston kesken. Mitä tuli asiain käsittelyjärjestykseen johtokunnassa, oli komitea sitä mieltä, että se oli mahdollisimman laajassa määrässä jätettävä kunkin eri osaston määrättäväksi sekä tilaisuutta omintakeiseen työhön ja henkilökohtaiseen vastuuseen varattava asianomaisille osastonjohtajille. Komitean ehdottama lastensuojeluhallituksen ohjesääntö edellytti erikoista työjärjestystä, jossa oli seikkaperäisiä määräyksiä niiden asiain käsittelystä, joiden ratkaisu voitiin jättää asianomaisille osastonjohtajille. Asiain kolleegiseen käsittelyyn nähden oli komitea sitä mieltä, että ainoastaan asiat, joilla oli ikäänkuin keskeistä merkitystä, tulisivat johtokunnan ratkaistaviksi in pleno, jota vastoin useimmat asiat ratkaisisi johtaja yhden, ehkäpä useammankin osastonjohtajan keralla, riippuen siitä, kuinka monta lastensuojeluhallituksessa toimivaa osastoa puheenalainen asia koski.

Komitea esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

perustaa lastensuojeluhallituksen sekä sille hyväksyä oheenliitetyt ohje- ja menosääntöehdotukset;

läänin maaherralta anoa vahvistusta oheenliitetulle ehdotukselle Helsingin kaupungin lastensuojeluhallituksen ohjesäännöksi ja rahäsäännöksi;

valita jäsenet toimintansa kesäkuun 1 päivänä 1921 aloittavan lastensuojeluhallituksen lautakuntaan;

antaa kasvatuslautakunnan toimeksi ennen lokakuun 1 päivää 1920 julistaa lastensuojeluhallituksen johtajan- ja osastonjohtajainvirat avonaisina kolmenkymmenen päivän kuluessa lautakunnalta haettaviksi sekä sitten kaupunginvaltuustolle lähettää hakukirjat ehdotuksineen mainittujen, tammikuun 1 päivänä 1921 vastaanotettavain virkain täyttämiseksi;

¹⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 160 ja 302.

kasvatuslautakunnan samana päivänä lakkautettavaksi sekä mainitulle viranomaiselle vahvistetun johtosäännön lakkaavaksi voimassa olemasta, samalla kuin kasvatuslautakunnan alaisina olevat laitokset asetetaan lastensuojeluhallituksen alaisiksi;

hyväksyä oheenliitetyn ehdotuksen Helsingin köyhäinhuolto-ohjesäännön muutoksiksi ja alistaa sen läänin maaherran vahvistettavaksi;

köyhäinhuoltohallituksen alaiset lastenhoitolaitokset samoin kuin sen huostaansa ottamat lapsetkin siirrettäviksi lastensuojeluhallituksen toimialalle;

kansanlastentarhain johtokunnan samasta päivästä lakkautettavaksi ja sille vahvistetun johtosäännön kumottavaksi;

kansanlastentarhain tarkastajalle vahvistetun johtosäännön jääväksi soveltuville kohdin voimaan, kunnes lastensuojeluhallituksen työjärjestys on hyväksytty;

Helsingin kaupungille vahvistetun, kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevan säännön jääväksi voimaan lastensuojeluhallituksen noudatettavaksi; sekä

kaikki edellä luetelluissa ja lakkautettaviksi ehdotetuissa laitoksissa palvelevat henkilöt irtisanottaviksi tammikuun 1 päivään 1921.

Yllä selostellun komiteanmietinnön kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta lähetti rahatoimikamariin, joka, hankittuaan lausunnon palkkalautakunnalta sekä niiltä johto- ja lautakunnilta, joita mietinnössä ehdotetut toimenpiteet koskivat, lähetti lausunnon¹⁾ asiasta. Kamarin mielestä ei kansanlastentarhoja, ne kun olivat opetuslaitoksia, olisi yhdistettävä lastensuojelutoimintaan. Terveystarhojen osaston perustamista lastensuojelulautakuntaan ei kamari pitänyt tarpeen vaatimana. Komitean ehdottamaan lastensuojelujohdokuntaan nähden huomautti kamari, että tuollainen virkamiesyhtymä hallintoviranomaisena oli vieras kaupungin kunnallishallinnolle. Muutoin sisälsi komitean ehdotus kamarin mielestä oikean suunnitelman lastensuojelutoiminnan vastaiseksi järjestelyksi. Sitä ei kuitenkaan olisi toteutettava välittömästi vaan asteettaisesti siten, että kasvatuslautakunnan yhteyteen väliaikaisesti perustettu toimettonista ja joutolapsista huolehtiva osasto heti järjestettäisiin vakinaiselle kannalle ja sittemmin, sikäli kuin välttämätön tarve vaati ja epäilemättä kohtaavat vaikeudet voitiin voittaa, köyhäinhuoltohallituksen lastenhuolto-osasto siirrettäisiin kasvatuslautakuntaan sekä perustettaisiin yleinen kansliaosasto, mahdollisesti myös oma kassat tai ainakin tilivirasto kasvatuslautakunnan yhteyteen, joka siten vähitellen ja äkinäisiä mullistuksia välttämättä käytännöstä saatujen kokemusten perusteella järjestää sekä kokoonpanoltaan ja nimeltään että työskentelytapaansa nähden komitean suunnitelman mukaiseksi lastensuojeluhallitukseksi. Uudistuksen asteettaista toteuttamista puolsivat edelleen käytännölliset seikat, kuten vaikeus tyydyttää kasvatuslautakunnan huoneistotarpeita, se seikka, että uudelle lastensuojeluhallitukselle oli eduksi odottaa lastensuojelutoiminnan alalla vallitsevien olojen yleistä kehitystä, sekä lopuksi kaupungin rahataloudellinen asema, joka vaati ottamaan uudistuksen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset tarkoin harkittaviksi.

Asiaa esiteltäessä päätti²⁾ kaupunginvaltuusto:

että edellämainittu komitean mietintö lastensuojelutoiminnan keskittämisestä asetetaan vastaisen lastensuojelutoiminnan kehityksen pohjaksi, kuitenkin siten muutettuna, että kansanlastentarhat erotetaan ehdotetusta lastensuojelutoiminnasta;

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7. — ²⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 1 §.

lastensuojelutoiminnan keskityksen toteutettavaksi asteettain niin, että kasvatustalouden tulee niin hyvissä ajoin, että ehdotettu lastensuojeluhallitus voi aloittaa toimintansa tammikuun 1 päivänä 1922, kaupunginvaltuustolle antaa uusi ehdotus lastensuojeluhallituksen ohjesäännöksi huomioon ottamalla:

a) että joutolasten huolto-osasto asetetaan vakinaiselle kannalle tammikuun 1 päivästä 1922;

b) että lastensuojeluhallitus viimeksi mainitusta päivästä lähtien ottaa huostaansa köyhäinhoitohallituksen elättämät, oman kotinsa ulkopuolella hoidettavat lapset;

c) että lastensuojelukeskukseen neuvonta- ja rekisteriosasto samasta päivästä lähtien yhdistetään lastensuojeluhallitukseen, edellyttäen mainitun keskuksen johtokunnan tähän suostuvan; sekä

d) soveltuvilta kohdin ne muistutukset, joita komitean ehdotuksesta annetuissa lausunnoissa ja asiaa kaupunginvaltuustossa käsiteltäessä on esitetty.

Alaikäisten lainrikkojain huoltaminen tutkinta-aikana. Kirjelmässä tammikuun 19 p:ltä kääntyi kouluhallituksen lastensuojeluosasto kaupunginvaltuuston puoleen tiedustellen, voitaisiinko kasvatustalouden velvoittaa, milloin se katsotaan tarpeelliseksi, järjestämään niille 15 vuotta nuoremmille lapsille, jotka paikkakunnalla tehdyistä rikoksista joutuvat syytteenalaisiksi, huoltoa tutkinta-ajaksi ja kunnes tuomioistuin on lapsista tehnyt lopullisen päätöksen sekä odotellessa heidän lähettämistään yleiseen kasvatustalouteen; sekä kuinka suurta avustusta yleisistä varoista valtuusto siinä tapauksessa piti tarpeellisenä. Valtuuston valmisteluvaliokunta lähetti kirjelmän kasvatustalouden, joka antamassaan lausunnossa¹⁾ huomautti, että tuollaisen kodin sekä perustaminen että voimassapitäminen asian luonnon mukaan, puutteellisista lainmääräyksistä huolimatta, kuului joko poliisilaitokselle tai jollekin valtion viranomaiselle. Kodin kustannukset oli lautakunnan mielestä valtion ja kunnan yhteisesti suoritettava saman jakoperusteen mukaan, jota sovellettiin poliisilaitoksen ylläpitokustannuksiin nähden. Rahatoimikamari, jonka lausuntoa¹⁾ myöskin oli pyydetty, oli kasvatustalouden kanssa samaa mieltä siitä, että poliisi- ja oikeusviranomaisten käsiteltäviksi joutuneiden 15 vuotta nuorempain lainrikkojain huoltamista ei millään näkökannalta katsoen voinut panna lautakunnan velvollisuudeksi. Kustannusten suoritukseen nähden ehdotti kamari, että kaupunginvaltuusto ilmoittaisi kaupungin suostuvan suorittamaan osan Helsingin kaupungista kotoisin olevien hoidokkien tuottamista kustannuksista.

Sittenkun kasvatustalouden kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan kehoituksesta edelleen oli lausunut mielensä periaatteellisesta kysymyksestä, kuuluiko alaikäisten lainrikkojain hoito valtiolle vai asianomaisille kunnille, mitä kustannuksia semmoisesta hoidosta kouluhallituksen ehdotuksen mukaan koituisi, sekä voitaisiinko asia väliaikaisesti, kunnes se ratkaistiin lainsäädäntötietä, järjestää kouluhallituksen ehdottamalla tavalla, esiteltiin asia kaupunginvaltuustolle, joka asiaa edelleen valmistelemaan päätti²⁾ asettaa komitean, johon valittiin vtt Hakkila ja Söderholm sekä köyhäinhoidontarkastaja V. Juusela.

Antamassaan mietinnössä³⁾ huomautti komitea, että pääkaupunki paljon suuremman määrän kuin muut kaupungit on sellainen keskus, mihin rikollisia aineksia maan muista osista kokoontuu ja että näin ainakin ajoit-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10. — ²⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 12 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40.

tain on suuressa määrin laita alaikäisiin lainrikkojiin nähden. Helsinkiin suunnitellusta laitoksesta pitäisi sen vuoksi tulla jonkinlainen koko maan alaikäisten lainrikkojain vastaanottolaitos, ja tähän nähden näytti komiteasta kohtuuttomalta velvoittaa Helsingin kaupunkia perustamaan ja johtamaan sitä. Kun erityinen lastensuojelulainsäädäntö koko maata varten keran saatiin aikaan, johtui asian luonnosta, että puheenalainen laitos asetettiin valtion ammattiviranomaisen, s. o. kouluhallituksen lastensuojeluosaston alaiseksi. Jonkin verran toisenlaisena esiintyi kysymys järjestää väliaikaisesti alaikäisten lainrikkojain säilyttäminen, kunnes heitä varten tarkoitettu valtion laitos oli ehditty perustaa. Näiden lasten suojelun ja hoidon pakottavaan tarpeeseen katsoen oli komitea sitä mieltä, että kaupungin tulisi mikäli ja niin pian kuin mahdollista ryhtyä väliaikaisiin toimenpiteisiin heidän huoltamiseksi. Mahdollisuus tähän tarjoutui tosiaankin, vallitsevasta huoneistojen puutteesta huolimatta, sen johdosta, että erinäiset kaupungin omistamat Kuntähden maalla sijaitsevat rakennukset, jotka olivat valtion hallussa vuokralla, 1922 vuoden alussa luultavasti palautuisivat kaupungin käytettäväksi. Eräeseen näistä rakennuksista voitaisiin perustaa väliaikainen laitos alaikäisten lainrikkojain säilyttämiseksi ja hoitamiseksi tutkinta-aikana ja kunnes oikeus on heistä tehnyt lopullisen päätöksen sekä odoteltaessa heidän lähettämistään yleiseen kasvatuslaitokseen, jos oikeus on niin määrännyt. Laitoksen järjestäminen ja johto, joista asian nykyisessä vaiheessa oli liian aikaista antaa seikkaperäistä lausuntoa, näytti komitean mielestä sopivimmalta uskoa kasvatuslautakunnalle, joka aikaisemmin huoltaessaan puhenalaista laatua olevia lapsia oli saavuttanut tarpeellista kokemusta tällä alalla.

Laitoksen perustamis- ja voimassapitokustannuksiin nähden ehdotti komitea, että valtio suorittaisi puolet perustamiskustannuksista sekä ottaisi osaa käyttökustannuksiin siten, että valtio maksaisi puolet laitoksen henkilökunnan palkkauksesta sekä korvauksena kaupungista kotoisin olevain hoidokkien elatuskustannuksista 10 markkaa ja muualla kotipaikkaoikeutta nauttivain hoidokkien elatuskustannuksista 15 markkaa henkeä kohti vuorokaudessa.

Puhenalaisen järjestelyn voimassaoloaika oli komitean mielestä rajoitettava viideksi vuodeksi, laitoksen avaamisesta lukien.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto kirjelmässä kouluhallitukselle ilmoittaa kaupungin suostuvan väliaikaisesti järjestämään puhenalaisten alaikäisten lainrikkojain säilyttämisen siten kuin mietinnössä tarkemmin on ehdotettu, kunnes heitä varten tarkoitettu valtion laitos on ehditty perustaa, kuitenkin sillä ehdolla että valtion vuokraamat, kaupungin omistamat Kuntähden rakennukset palautetaan kaupungin käytettäväksi;

ilmoittaa kaupungin, siinä tapauksessa että valtio haluaa heti perustaa laitoksen puhenalaista tarkoitusta varten, suostuvan niiden laitoksessa säilytettujen hoidokkien puolesta, joilla on kotipaikkaoikeus Helsingissä, valtiolle suorittamaan enintään 50 % päivittäisistä ylläpitokustannuksista; sekä

ilmoittaa valtuuston, siinä tapauksessa että kaupunki, kuten yllä on mainittu, perustaa väliaikaisen laitoksen, katsoneen kohtuulliseksi, että valtio suorittaa puolet perustamiskustannuksista ja puolet laitoksen henkilökunnan palkkauksesta sekä maksaa korvauksena tässä kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivain hoidokkien elatuskustannuksista toistaiseksi 10 markkaa ja muilta

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 36 §.

paikkakunnilta kotoisin olevain hoidokkien elatuskustannuksista 15 markkaa henkeä kohti vuorokaudessa.

Palkatun ammattityön järjestäminen alaikäisille. Vuonna 1917 antoi¹⁾ kaupunginvaltuusto kasvatustalouden toimeksi yhdessä sosialilautakunnan kanssa ottaa harkittavaksi kysymys palkatun ammattityön järjestämisestä alaikäisille kunnan välityksellä, niille sopivana aikana ja niille soveltuvissa työolosuhteissa sekä aikanaan tehdä valtuustolle asianhaaran vaatiman esityksen. Sittenkun kasvatustalouden ja sosialilautakunnan tätä tarkoitusta varten asettama työvaliokunta oli kaikinpuolisesti valmistellut kysymystä, hankittuaan m. m. tietoja alaikäisten katukaupasta ulkomailla sekä kaupungin ylempien kansakoulujen oppilaiden harjoittamasta ansiotyöstä, laativat lautakunnat yhdessä ja lähettivät kaupunginvaltuustolle lopullisen mietinnön²⁾ asiasta.

Katuelämän vahingolliseen vaikutukseen nähden nuorison sekä älylliseen että ruumilliseen ja siveelliseen kehitykseen oli komitea sitä mieltä, että 15—16 vuotta nuoremmilta lapsilta olisi kokonaan kiellettävä katukaupan harjoittaminen. Mutta tämä kiello voitiin panna täytäntöön vasta silloin, kun se välttämätön tulojen tarve, joka ilmenee lasten varhaisena ansiotyönä oli sopivin keinoin tyydytetty ja samalla mahdollisuus vaihtaa katuammatti järkevään ammattikasvatukseen oli taattu. Nämä kaksi välttämätöntä seikkaa, tulojen tarve ja ammattikasvatus, voivat lautakuntain mielestä päästä oikeuksiinsa yksinomaan siten, että pian otettaisiin käytäntöön pakollinen jatko- ja ammattiopetus, siten järjestettynä, että varattomille oppilaille, antamalla heille tarpeeksi avustusta, varattaisiin tilaisuus kokonaan antautua tietopuolisen ja käytännöllisen kehityksen alaisiksi, heidän samanaikaisesti tarvitsematta huolehtia toimeentulostaan. Kunnes tämä ammattikoulujärjestelmä olisi toteutettu, olisi kuitenkin ryhdyttävä väliaikaisiin toimenpiteisiin katukaupan estämiseksi ja samalla katuammattin harjoittamisesta riippuvien lasten ja perheiden olemassaolon helpottamiseksi.

Kiireellisimpiä toimenpiteitä kunnan puolelta vaativat ne kansakoulun käyneet lapset, jotka harjoittivat katukauppaa sanan varsinaisessa merkityksessä, nimittäin sanomalehtien myyjät, kengänkiillottajat ja rihkamakaupustelijat. Kun oli astuttava ensimmäinen askel palkatun ammattityön hankkimiseksi nuorisolle, oli lautakuntain mielestä etusijassa tyydytettävä tämän lapsiryhmän työ- ja ansiotarve, ja voi se sopivimmin käydä päinsä perustamalla tilapäisiä nuorison työpajoja, joissa taloudellisten näkökohtien ohessa kiinnitettäisiin huomiota työn kasvatukselliseen puoleen. Puheenalaista laatua olevat nuorison työpajat eivät, lautakunnan mielestä, olisi riippuvaisia muita teollisuuslaitoksia koskevista suojeluslaeista. Työpajojen tehtävänä olisi koota työttömät lapset työhön, joka, samalla kuin se laskisi perustuksen määrättylle ammattiopetukselle, tuottaisi lapsille ainakin osan niistä tuloista, joita lapset muussa tapauksessa etsisivät kadulta.

Nuorison työpajoihin voitiin sijoittaa vain kansakoulun käyneitä lapsia, minkä vuoksi lautakunnat olivat ottaneet harkittavakseen sellaisiakin toimenpiteitä, joiden avulla voitaisiin rajoittaa koululasten ansiotyötä, ja olivat lautakunnat tällöin tulleet siihen tulokseen, että kunta, milloin kotien heikko taloudellinen asema on pakottanut koululapset kadulta etsimään toimeentuloaan, voi auttaa pääasiallisesti kahdella tavalla, nimittäin voimassa pitämällä työ- tai vapaa-aikakoteja ja työkouluja sekä antamalla riittävää varattomuusavustusta lapsille, joille katukauppa on ollut välttämätön elinehto.

¹⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 225. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12.

Mietinnöstä antamassaan lausunnossa¹⁾ huomautti rahatoimikamari, joka muilta kohdin yhtyi kasvatus- ja sosialilautakunnan esittämiin näkökohtiin, että ajankohta tuskin oli sopiva ehdotettujen työpajojen perustamiseen m. m. koska se valtionkomitea, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus kansakoulujen jatko-opetuksen järjestämiseksi, aikoi, mikäli kamarin tietoon oli tullut, ehdottaa mainitun opetuksen tyypiksi samantapaista ammattiope- tusta, kuin mitä kasvatus- ja sosialilautakunnan mietinnössä tarkoitettiin. Rahatoimikamari puolestaan ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi

periaatteessa hyväksyä kasvatus- ja sosialilautakunnan esityksen palkatun ammattityön järjestämisestä alaikäisille;

antaa kasvatuslautakunnan toimeksi, niin pian kuin selvitys on saatu siitä, mille kannalle kansakoulun jatko-opetuskomitea asettuu esitetyn koulu- tyypin suhteen, tehdä ehdotuksen esityksen mukaisten koulujen perustami- sesta;

kasvatuslautakunnan 1922 vuoden menosääntöön merkitä työpajojen perustamiskustannuksia varten 96,000 markkaa, palkkausavustusta 72,000 markkaa ja 150,000 markkaa etuantina käytettäväksi työpajojen liikepää- omana; sekä

antaa kasvatuslautakunnan toimeksi laatia ehdotuksen tarpeellisten työ- ja vapaa-aikakotien ynnä työkoulujen perustamiseksi sekä yleensä niiksi ehkäisytoimenpiteiksi, joihin kunnan puolelta olisi ryhdyttävä huolenpidon tarpeessa oleviin lapsiin nähden.

Asiaa esiteltäessä päätti²⁾ kaupunginvaltuusto puheenalaisen opetuksen järjestämiseen 1922 vuoden budjettiin merkitä 168,000 markan määrärahan käytettäväksi valtuuston määräyksen mukaan, jota vastoin asia muilta kohdin pantiin pöydälle.

Kansakoulujen taloudenhoitajatointen uudestijärjestäminen. 1919 vuoden budjettia järjestäessään kaupunginvaltuusto päätti kehoittaa kansakoulu- johtokuntia ottamaan harkittavaksi, eikö kansakoulujen taloudenhoitaja- tointen uudestijärjestäminen olisi tarpeellinen. Antamassaan vastauksessa oli suomenkielisten kansakoulujen johtokunta sitä mieltä, ettei ollut syytä näiden koulujen taloudenhoitajatoimeen nähden tehdä muutoksia, jota vastoin ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta huomautti, että taloudenhoitaja olisi valittava vuotta pitemmäksi ajaksi kerrallaan, minkä ohessa huomiota oli kiinnitettävä siihen, että tämän viran pitäjä omasi kaupallista sivistystä. Johtosääntöä ei kuitenkaan voitaisi muuttaa samalla muuttamatta voimassa olevaa kansakouluasetusta. Asiaa kaupunginvaltuustossa käsiteltäessä tehty ehdotus tuollaiseksi muutokseksi lähetettiin³⁾ lausuntoa varten kansa- koulujohtokuntiin, jotka molemmat puolsivat toimenpiteisiin ryhtymistä kansakouluasetuksen 15 §:n muuttamiseksi.

Asiaa uudelleen kaupunginvaltuustossa käsiteltäessä huomautettiin kes- kustelun aikana, että kansakoulujen taloudenhoidossa oli esiintynyt erinäisiä hankaluuksia. Tämä hoito perustui toukokuun 11 p:nä 1866 annetun, Suomen kansakoululaitoksen järjestelyä koskevan asetuksen 15 ja 16 §:iin. Näiden säännösten mukaan kuului kansakoulun taloudenhoitaja jäsenenä johtokun- taan, jonka antamia tehtäviä hänen oli suoritettava, minkä ohessa hänet voi- tiin valita ainoastaan vuodeksi kerrallaan, vaikka hänen jäsenyytensä kestää neljä vuotta. Joissakuissa tapauksissa voi olla hyödyksi, että virkamiehellä on päätösvalta, mutta tuollainen luottamustehtävän yhdistäminen virkamies-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27. — ²⁾ Valt. pöytäk. 21. 12. 12 §. — ³⁾ S:n 7. 9. 9 §.

asemaan oli ollut omansa tuottamaan vaikeuksia erittäinkin niissä tapauksissa, joissa virkamiehen oli valinnut asianomainen johtokunta itse eikä ylempi viranomainen. Kansakoulujen taloudenhoidon saavuttama laajuus oli saatanut yhä vaikeammaksi kansakoulujohtokuntain jäsenistä, jotka kuitenkin oli valittava muita kuin taloudellisia ominaisuuksia silmällä pitäen, löytää henkilöitä, jotka olisivat halukkaita ja päteviä yksityisen toimintansa ohessa ja yksinomaan kansakoulujohtokuntain jäseninä ottamaan huolekseen koulujen varsin laajaperäisen taloudenhoidon.

Samoja haittoja, joita kansakoulujen taloudenhoitajaan nähden oli johtunut voimassa olevista säännöksistä, oli, vaikkakin vähemmässä määrässä, ilmennyt kansakoulujohtokuntain sihteerihin nähden. Näitäkin tehtäviä hoitamaan oli varsin usein ollut vaikea johtokunnista saada sopivia henkilöitä. Kun lisäksi sihteerin tehtävät usein olivat olleet yhdistettyinä taloudenhoitajatoimiin, pidettiin suotavana, että viimeksi mainittuja virkoja koskevien säännösten muutos ulotettaisiin edellisiin.

Yllä esitetyistä syistä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ valtioneuvostolle alistaa, että Suomen kansakoululaitoksen järjestämisestä toukokuun 11 p:nä 1866 annetun asetuksen 15 § muutettaisiin seuraavaksi:

»Kansakoulujohtokunta valitsee vuosittain jäsenistään puheenjohtajan, johon toimeen kuitenkin kansakouluopettajiston edustaja ei ole vaalikelpoinen.

Taloudenhoitoa sekä pöytäkirjanpitoa ja kirjeenvaihtoa varten johtokunta valitsee joko keskuudestaan tai ulkopuoleltaan taloudenhoitajan ja sihteerin johtokunnan määräämäksi ajaksi, ja voidaan nämä toimet antaa saman henkilön hoidettaviksi».

Oppivelvollisuuslain noudattamisen valvominen. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksen että huhtikuun 15 p:nä 1921 annetun oppivelvollisuuslain 14 ja 15 §:ssä säädetty lain noudattamisen valvonta kouluikäisten lasten rekisteröimiseen ja lasten koulunkäynnin valvomiseen nähden annettaisiin kasvatuslautakunnalle, kaupunginvaltuusto epäsi²⁾, koska puheenalaiset tehtävät kuuluivat kansakoulujohtokunnille.

Kansakoulun perustaminen Suomenlinnaan. Kouluhallituksen kehoitettua suomenkielisten kansakoulujen tarkastajaa ryhtymään toimenpiteisiin tarpeelliseksi havaitun alemman kansakoulun perustamiseksi Suomenlinnaan ja sittenkun ensinmainittujen koulujen johtokuntakin mielipiteenään oli ilmoittanut olevan välttämätöntä tänne perustaa sekä ylempi että alempi kansakoulu, kaupunginvaltuusto päätti³⁾, edellyttäen sotaministeriön antavan kaupungin käytettäväksi tarkoitukseen sopivan huoneiston, syyslukukauden alusta Suomenlinnan linnoitusalueelle perustettavaksi kansakoulun.

Vaatturiammattikoulun perustaminen. Vaatturinammattin alalla vallitsevaan ammattitaitoisen työvoiman puutteeseen viitaten anoi Helsingin käsityö- ja tehdasyhdistys, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimenpiteisiin vaatturiammattikoulun perustamiseksi. Sosialilautakunta, jolta oli pyydetty lausuntoa, puolsi esitystä ja esitti, että asetettaisiin komitea laatimaan lopullista ehdotusta koulun perustamisesta. Rahatoimikamari vastusti periaatteellisista syistä anomusta, huomauttaen, että myöntyminen siihen voisi saattaa muutkin ammattiyhdistykset vaatimaan samanlaisten ammattikoulujen perustamista, joita vaatimuksia kaupunki ei kykenisi täyttämään. Sen ohessa huomautti rahatoimikamari, että tämän laatuksiin toimenpiteisiin ryhtyminen ensi sijassa oli valtion asia.

¹⁾ Valt. pöytäk. 16. 11. 5 §. — ²⁾ S:n 14. 12. 28 §. — ³⁾ S:n 15. 6. 14 §.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ lähettää anomuksen ammattiopetuksen uudistamista varten asetettuun komiteaan²⁾.

Marraskuun 9:ntenä päivätyssä mietinnössä³⁾ huomautti komitea, joka tosin oli yhtä mieltä sosialilautakunnan kanssa ehdotetun ammattikoulun tarpeellisuudesta, että koulun perustaminen tuskin oli kaupungin asia. Paitsi rahatoimikamarin mainitsemia syitä kysymyksessä olevan esityksen epäämiseen huomautti komitea, että kunnan etua tultaisiin koulun hallinnossa valvomaan varsin vähäisessä määrässä, kun ammattioppilaskouluista maaliskuun 2 p:nä 1920 annetun asetuksen säännösten mukaan kaupungilla oli oikeus väyttää ainoastaan yksi sija, puheenjohtajan sija, koulun johtokunnassa. Sitä vastoin kaupunki perustamalla koulun sitoutuisi velvollisuuksiin, joiden taloudellinen merkitys ainoastaan likipitäen voitisiin arvioida, ja jotka komitean mielestä aiheuttaisivat melkoista suurempia kustannuksia kuin käsityö- ja tehdasyhdistyksen esitykseen liitetystä koulun budjettiehdotuksesta kävi ilmi. Kaupungin toimenpiteiden ammattitaidon kohottamiseksi tulisi komitean mielestä rajoittua avustuksien myöntämiseen ammattiliittojen, yhdistysten y. m. perustamille ammattioppilaskouluille.

Yllä esitetyn johdosta kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾, että kysymys vaaturiammattikoulun perustamisesta toistaiseksi sai raueta.

Työväen opetuslaitoksen keskuslautakunnan asettaminen. Sittenkun kysymys työväen opetuksen tarkastuksesta oli vuosina 1916 ja 1917 ollut käsiteltävänä⁵⁾ kaupunginvaltuustossa, päätti valtuusto viimeainittuna vuonna, että kunnallisten tai kunnan varoilla avustettujen työväen opetuslaitosten toiminnan valvonta oli annettava tarkastajalle, jolla oli oleva apunaan naispuolinen tarkastaja, sekä että tarkastaja virkatoiminnassaan olisi sosialilautakunnan alainen. Sosialilautakunnille ei kuitenkaan myönnetty minkäänlaisia valtuuksia lopullisesti päättää puheenalaisten laitosten asioista. Huomauttaen tämän järjestelyn tuottamista suurista haitoista teki lautakunta esityksen⁶⁾ erityisen keskuslautakunnan asettamisesta valvomaan ja johtamaan kaikkien työväenopetuslaitosten toimintaa. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta lähetti esityksen rahatoimikamariin, joka, hankittuaan asianomaisten koulujen johtokuntain lausunnot, lähetti lausunnon⁷⁾ asiasta.

Useimmat koulujen johtokunnat olivat asettuneet asiassa epäväälle kannalle. Rahatoimikamari ei kuitenkaan yhtynyt tähän, vaan myönsi olevan välttämätöntä perustaa ehdotettu keskuselin. Kamarin mielestä tulisi kaikkien kaupungin voimassapitämään tai avustamain ammattiopetuslaitosten olla sen alaisia, näihin ei kuitenkaan luettaisi kansakoulujen jatkoluokkia eikä työväenopistoa. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi

asettaa erityisen ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan kaikkien kunnan avustusta nauttivain ammattiopetuslaitosten toimintaa kunnan puolesta valvomaan;

hyväksyä rahatoimikamarin ehdotuksen keskuslautakunnan ohjesäännöksi voimaan astuvaksi syyskuun 1 p:stä 1921;

myöntää keskuslautakunnalle 1,500 markkaa menosääntöön uusien virkain perustamista y. m varten merkitystä määrärahasta;

antaa keskuslautakunnan toimeksi tarkistaa ja muuttaa ammattiopetuslaitosten johtokuntien ja työväenopetuslaitosten tarkastajien voimassa olevat johtosäännöt sikäli kuin keskuslautakunnan ohjesääntö sitä vaatii.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 39 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 183. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 38. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 34 §. — ⁵⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 155 ja 1917 vuod. kert. siv. 228. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5. — ⁷⁾ S:n n:o 20.

Kun kaupunginvaltuuston mielestä ehdotus työväenopetuslaitosten keskuslautakunnan perustamisesta ei kuitenkaan ollut laadittu asianmukaisesti huomioon ottamalla ammattikouluista maaliskuun 2 p:nä 1920 annettujen asetusten säännöksiä ja siihen nähden että useimmat ammattiviranomaiset olivat asettuneet epäväälle kannalle asiassa, päätti¹⁾ valtuusto palauttaa asian sosialilautakunnan uudelleen harkittavaksi.

Sittemmin antamassaan lausunnossa huomautti sosialilautakunta ensinnä kysymyksestä, mitkä opetuslaitokset olisi asetettava ehdotetun keskuslautakunnan alaisiksi, ettei lautakunnan tarkoitus ollut, että näihin laitoksiin luettaisiin kansakoulujen jatko luokat. Edelleen yhtyi lautakunta rahatoimikamarin ehdotukseen, että työväenopistokin jäisi keskuslautakunnan toimialan ulkopuolelle, minkä ohessa lautakunta ilmoitti yhtyvänsä kamarin ehdotukseen, että uuden lautakunnan nimeksi tulisi ammattiopetuslaitosten keskuslautakunta.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti²⁾ kaupunginvaltuusto perustettavaksi³⁾ viisijäsenisen ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan, jonka toimeksi annettiin aikanaan tehdä ehdotus lautakunnan ohjesäännöksi.

Kaupungin teknillisten laitosten velvoittaminen teettämään erinäiset työt. Kaupunginvaltuustolle tekemässään esitysehdotuksessa⁴⁾ huomautti vt Oksanen olevan sopimatonta, ettei vesi- ja sähköjohtoja kaupungin omistamiin taloihin teetetty vesi- ja sähkölaitoksen toimesta, vaan annettiin urakalle yksityisille toiminimille. Esitysehdotuksen tekijä ehdotti, että ryhdyttäisiin senlaatuisiin toimenpiteisiin, että tällaista menettelyä vastedes vältettäisiin sekä että kaikki kaupungin virastot ja hallitukset velvoitettaisiin kaupungin teknillisillä laitoksilla teettämään hallintoalallaan esiintyvät tämän laatuiset työt.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus, johon asia oli lähetetty⁵⁾, huomautti antamassaan lausunnossa, että teknilliset laitokset, harvalukuisin poikkeuksin, olivat itse teettäneet kaikki kaupungin omat johtotyöt ja vastedeskin vaikeudetta voinevat ne suorittaa, sikäli kuin ne teetetään kaupungin alueella. Asiaa lopullisesti käsitellessään päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto hallituksen esityksestä velvoittaa kaikki kaupungin virastot ja viranomaiset teettämään puheenalaista laatua olevat johtotyöt kaupungin teknillisillä laitoksilla, kuitenkin ainoastaan kaupungin omalla alueella, koska näiden töiden teettäminen maaseudulla tuottaisi laitoksille useanlaisia hankaluuksia.

Kunnan työntekijäin palkkaoloja järjestelemään asetettu palkkalautakunta. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli päättänyt⁷⁾ asetettavaksi vakinaisen lautakunnan, joka saisi tehtäväkseen järjestää kunnan työntekijäin palkat elantokustannusten kohoamista osoittavan indeksiluvun mukaan ja valtuuston valmisteluvaliokunta sittenkin oli kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta tekemään ehdotuksen uuden lautakunnan johtosäännöksi, oli hallitus pyytänyt tarkkoja tietoja sen työhenkilökunnan laajuudesta, jonka palkka-asioita suunnitellun lautakunnan tuli käsitellä. Kaupunginvaltuusto, jonka mielestä muuttuneiden olojen vuoksi ei ollut ehdottomasti välttämätöntä perustaa tuollaista lautakuntaa, päätti⁸⁾, luopuen asiasta aikaisemmin tekemästään päätöksestä, jättää kysymyksen palkkalautakunnan asettamisesta uuden esityksen varaan.

Puhtaanapitohallituksen maksumääräykset. Puhtaanapitohallituksessa oli laitoksen laskuja ja muita maksuasiakirjoja maksettaviksi määrättyäessä

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 27 §. — ²⁾ S:n 19. 10. 8 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 227. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 78 §. — ⁵⁾ S:n 23. 2. 3 §. — ⁶⁾ S:n 13. 4. 35 §. — ⁷⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 96. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 47 §.

menetelty siten, että puhtaanapitohallitus tai sen valtuuttama henkilö oli ne hyväksynyt, minkä jälkeen rakennuskonttorin kamreeri oli ne todistanut oikeiksi ja vienyt kirjaan sekä kaupungininsinööri määrännyt maksettaviksi. Kun tämä menettelytapa kuitenkin oli osoittautunut varsin sopimattomaksi ja kaupungininsinöörin oli pyytänyt vapautusta tästä tehtävästä, esitti puhtaanapitohallitus että sille tai sen määräämälle henkilölle annettaisiin oikeus määrätä kaikki hallituksen ja puhtaanapitolaitoksen maksuasiakirjat maksettaviksi.

Antamassaan lausunnossa huomautti rahatoimikamari, että puhtaanapitohallituksella kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 21 §:n 2 kohdan mukaan asianmukaisesti oli puheenalainen maksettavaksi määräämisoikeus, mutta ehdotti kamari, että hallituksen asema mainitussa suhteessa tuossa johtosäännössä tarkemmin määrättäisiin.

Myöntyen puhtaanapitohallituksen esitykseen, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto että kaupungin kassa- ja tililaitos johtosäännön 10 §:n 1 kohta kuuluisi:

»Kaupungin tilivirastoihin itsenäisin maksumääräysoikeuksin, mutta ilman omaa kassavirastoa kuuluvat: sairaalain tilivirasto sekä rakennuskonttorin tilivirasto, joka sen ohessa on puhtaanapitohallituksen ja puhtaanapitolaitoksen tilivirasto.»

Halkokonttorin ja maatilalautakunnan tililaitos. Rahatoimikamarin esityksestä päätti²⁾ kaupunginvaltuusto vahvistaa kamarin päätöksen, jolla halkokonttori, joka vuoden alusta lukien oli merkitty vakinaiseen menosääntöön, luettiin niiden johto- ja lautakuntien ryhmään, joilla oli oma tilivirasto ja itsenäinen maksumääräämisoikeus sekä oma kassavirasto. Kun konttorin toiminta oli tilapäistä laatua, ei päätös aiheuttanut muutosta kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosääntöön.

Samoin hyväksyttiin²⁾ kamarin toimenpide maatilalautakuntaan nähden, jonka kautta se oli saanut oman tiliviraston maksumääräämisoikeuksin, mutta ei omaa kassavirastoa.

Kaupunginreviisorin esityksen oman kassaviraston perustamisesta maatilalautakunnalle, sekä että sen yhteydessä ryhdyttäisiin toimenpiteisiin johtosäännönmukaisen kaupungin maatilain hoidon aikaansaamiseksi, kaupunginvaltuusto jätti huomioonottamatta³⁾, koska kysymys mainittujen maatilain hoidosta sekä johtosäännön laatimisesta maatilalautakunnalle oli valmisteltavana kamarin asettamassa valiokunnassa.

Rikostuomioiden toimeenpanijan kanslian henkilökunnan lisääminen. Kun rikostuomioiden toimeenpanijan kanslian työ viime vuosina oli melkoisesti lisääntynyt ja sittenkun maaherranvirasto oli kehoittanut maistraattia ryhtymään sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että tilitys sakkopäätösten täytäntöönpanosta voitaisiin säädetyn ajan kuluessa lähettää lääninkonttoriin, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto määrärahasta uusien virkain perustamista ja palkanparannuksia varten osoittaa 6,600 markkaa toisen apulaisen palkkaamiseksi rikostuomioiden toimeenpanijan kansliaan, heinäkuun 1 p:stä lukien.

Ulosottoapulaisten lukumäärän lisääminen. Maistraatin esityksestä päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto oikeuttaa rikostuomioiden toimeenpanijan, heinäkuun 1 p:stä vuoden loppuun, rikostuomioiden toimeenpanijan kansliaan entisten lisäksi palkkaamaan yhden ulosottoapulaisen 4,000 markan pohjapalkoin säädettyine kalliinajanlisäyksineen. Päätöksestä koituvat kustannukset oli

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 33 §. — ²⁾ S:n 9. 2. 19 §. — ³⁾ S:n 25. 5. 17 §. — ⁴⁾ S:n 15. 6. 5 §.

— ⁵⁾ S:n 25. 5. 4 §.

suoritettava kaupunginvaltuuston käyttövaroista Kunnallishallinto nimisen pääluokan kohdalla. Rikostuomioiden avustavan toimeenpanijan esityksen yllämainitun ulosottoapulaisentoimen asettamisesta vakinaiselle kannalle ja määrärahan merkitsemisestä 1922 vuoden budjettiin tätä varten valtuusto epäsi¹⁾).

Toimenpiteitä rahatoimikamarin uuden ohjesäännön vahvistamisen johdosta. Sisäasiainministeriön lokakuun 5 p:nä vahvistettua rahatoimikamarin uuden ohjesäännön päätti²⁾ kaupunginvaltuusto:

että valtuuston hyväksymää rahatoimikamarin johtosääntöä oli sovellettava 1922 vuoden alusta lukien;

valtuuttaa rahatoimikamarin julistamaan seuraavat virat haettaviksi ja edellämmainittuna ajankohtana vastaanotettaviksi, nimittäin kolme rahatoimikamarin sihteerinvirkaa, asiamiehenviran, kolme kanslistinvirkaa sekä asiamiesosaston rahastajaviran ja konttorikirjurinviran samoin kuin rahatoimikonttorissa: kaupunginkamreerinviran, kaupungin kassanhoitajan viran, ekspeditöörinviran sekä yhden kassa-osaston konttorikirjurinviran;

valtuuttaa rahatoimikamarin määräämään kamarin apulaisnotaarin I. Heikelin kamarin reistraattoriksi; sekä

valtuuttaa valmisteluvaliokunnan ryhtymään valmistaviin toimiin kaupunginjohtajan, kanslianjohtajan ja rahatoimenjohtajan vaalia varten sekä sitten valtuustolle tekemään ehdotuksen tästä asiasta ja missä kokouksessa vaali oli toimitettava.

Neljännen satamaviskaalinviran perustaminen. Satamakapteeni oli 1922 vuoden budjettiehdotukseensa, Uudenmaan läänin merenkuluntarkastajan kehoituksesta, merkinnyt määrärahan neljännen satamaviskaalin palkkaamiseen. Rahatoimikamari lähetti puoltolauseineen ilmoituksen tästä kaupunginvaltuustolle huomauttaen lisäksi, että puheenalaisiin virkoihin nähden oli kaupunginvaltuuston erinäisten päätösten välillä olemassa epäjohtonmukaisuutta, valtuusto kun 1920 ja 1921 vuoden menosääntöihin oli merkinnyt määrärahan 3 satamaviskaalia varten, jota vastoin uuden satamaliikennekonttorin menosäännössä³⁾ oli ainoastaan 2 satamaviskaalia. Asiaa esiteltäessä päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto satamakonttoriin, 1922 vuoden alusta lukien, perustettavaksi neljännen satamaviskaalinviran muihin satamaviskaalinvirkoihin liittyvin palkkaeduin. Edelleen päätti⁴⁾ valtuusto, että kaikki satamaviskaalit oli palkattava menosääntöön merkitystä yhteismäärärahasta.

Tilastokonttorin vakinaisten laskuapulaisten lukumäärän lisääminen. Tilastokonttorin esityksen konttorin viiden ylimääräisen laskuapulaisen asettamisesta vakinaiselle palkkasäännölle lähetti⁵⁾ kaupunginvaltuusto tilastokonttorin julkaisujen kustannusten huojustamista koskevaa kysymystä pohtimaan asetettuun valiokuntaan, joka sittemmin antamassaan mietinnössä⁶⁾ kaikilta kohdin puoli konttorin anomusta. Asiaa uudelleen esiteltäessä päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto konttorin ja valiokunnan esittämistä syistä, että tilastokonttorin viisi ylimääräistä laskuapulaista oli asetettava vakinaiselle palkkasäännölle, 1922 vuoden alusta lukien.

Uusien virkojen perustaminen sosialilautakuntaan. Sosialilautakunnan esityksen toisen vakinaisen sihteerinviran ja toisen kanslistinviran perustamisesta lautakuntaan kaupunginvaltuusto epäsi⁸⁾, koska sen mielestä lautakunnan töiden laajuus ei perustellut vakinaisten työvoimain lisäämistä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 12. 19 §. — ²⁾ S:n 19. 10. 7 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 82. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 16. 11. 6 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 185. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 32; vrt. myös tätä kert. siv. 195. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21. 12. 11 §. — ⁸⁾ S:n 21. 9. 17 §.

Lakkautettu virka sairaalain tilivirastossa. Sairaalaylihallituksen esityksestä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto yhden sairaalain tiliviraston kirjanpitäjänviran lakkautettavaksi, maaliskuun 1 p:stä 1922 lukien, koska erinäiset tilastolliset työt, jotka suoritettiin mainitussa tilivirastossa, voitiin siirtää sairaalain toimitsijakonttoreihin, näiden saatua enemmän pätevää työvoimaa²⁾.

Sairaalain erinäisten virkain uudelleen järjestely. Niinikään sairaalaylihallituksen esityksestä, joka seikkaperäisesti perustellussa kirjelmässä huomautti sairaalain toimitsijakonttoreille m. m. uuden kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön soveltamisen johdosta aiheutuneesta lisääntyneestä työstä, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, maaliskuun 1 p:stä 1922 lukien, lakkauttaa seuraavat virat: konttoriapulaisen G. Waseliuksen viran Kivelän sairaalassa, konttoriapulaisen R. Holmströmin viran kulkutautisairaalaossa ja konttoriapulaisen K. A. Lindholmin viran Nikkilän mielisairaalaossa, sekä perustaa yllämainitusta päivästä lähtien kolme kirjanpitäjänvirkaa edellämainittuihin sairaaloihin, yhden kuhunkin, 5,000 markan vuotuisin pohjapalkoin, jota paitsi Nikkilän mielisairaalan kirjanpitäjän tuli saada vapaa asunto ja ruoka.

Henkilökunnan lisäys Kivelän sairaalassa. Kun Kivelän sairaalan yleisellä osastolla oli osoittautunut olevan liian vähän sairaanhoitajattaria, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto, että 1922 vuoden alusta lähtien oli entisten lisäksi palkkattava 5 alihoitajattaria mainitulle osastolle, ja oli heidän palkkaamiseensa merkittävä 47,416: 25 markan määräraha yllämainitun vuoden menosääntöön. Edelleen päätti⁵⁾ valtuusto, että sairaalan mielisairasaston hoitohenkilökuntaakin oli, lokakuun 1 p:stä 1922 lukien, lisättävä 1 osaston hoitajattarella, 1 hoitajalla ja 3 alihoitajattarella sekä että päätöksestä aiheutuneet kustannukset 12,354: 53 markan määräisinä oli merkittävä mainitun vuoden menosääntöön.

Erinäisten köyhäinhoidon virkain asettaminen vakinaiselle kannalle. Vuonna 1919 päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto, kun avunetsijain luku kapinan jälkeen oli melkoisesti lisääntynyt, toistaiseksi, ja kunnes niitä ei enää tarvita, perustaa köyhäinhoitohallitukseen erinäisiä ylimääräisiä virkoja sekä otti⁷⁾ sittemmin lisäksi kolmeksi vuodeksi 1 avustavan kanslianjohtajan, 1 avustavan kassanhoitajan, 4 kirjuriapulaista ja 1 kaitsijan köyhäinhoitohallitukseen sekä 3 osastonhoitajattaria ja 1 vahtimestarin kunnalliskotiin. Viimemainituista viroista merkittiin⁸⁾ avustavan kassanhoitajanvirka vuonna 1920 vahvistettuun köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston menosääntöön. Huomauttaen, että kapinan vaikutukset köyhäinhoitoon saavutetun kokemuksen mukaan olivat pysyvistä laatuja sekä että palautuminen aikaisempiin oloihin oli mahdoton, teki köyhäinhoitohallitus esityksen kaikkien yllämainittujen virkain asettamisesta vakinaiselle palkkasäännölle sekä eräitten palkkain korottamisesta. Asiaa esiteltäessä epäsi⁹⁾ kaupunginvaltuusto hallituksen esityksen, minkä ohessa valtuusto päätti⁹⁾, että kolmeksi vuodeksi perustettuja köyhäinhoidon virkoja mainitun ajan jälkeen oli pidettävä voimassa, niin kauan kuin ne olivat tarpeen.

Evätty esitys kunnalliskodin toimihenkilöjen lukumäärän lisäämisestä. Köyhäinhoitohallituksen esityksen toisen käsityönjohtajattaren ja uuden konttoristin asettamisesta kunnalliskotiin kaupunginvaltuusto epäsi¹⁰⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 3 §. — ²⁾ Ks. tässä alempana seur. asiaa. — ³⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 3 §. — ⁴⁾ S:n 30. 11. 37 §. — ⁵⁾ S:n 30. 11. 38 §. — ⁶⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 161. — ⁷⁾ S:n siv. 178. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 64. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 16 §. — ¹⁰⁾ S:n 30. 11. 36 §.

Määräraha kolmen lapsenhoitajattaren palkkaamiseksi kunnalliskotiin. Sittenkun kunnalliskodissa oli järjestetty niin, että lapset, jotka äitineen oli otettu kunnalliskotiin, jo 9 kuukauden ikäisenä erotettiin äidistään ja siirrettiin vastaperustetulle lastenosastolle, jonka jälkeen heidät sitten, mikäli tila lastenkodeissa salli, siirrettiin niihin, teki köyhäinhoitohallitus esityksen kolmen lapsenhoitajattaren palkkaamisesta mainitulle lastenosastolle 50 markan pohjapalkoin kuukaudessa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, helmikuun 1 p:stä lukien. Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ esitykseen ja määräsi¹⁾ lisäksi, että vuonna 1921 tähän tarkoitukseen tarvittava määrä oli suoritettava määrärahasta uusien virkain perustamista varten sekä kaupungin virka- ja palvelusmiesten kalliinajanlisäysmäärärahasta.

Kasvatustalutakunnan viiden ylimääräisen kanslistinviran asettaminen vakinaiselle palkkasäännölle. Kasvatustalutakunnan esityksen lautakunnan viiden ylimääräisen kanslistinviran asettamisesta vakinaiselle palkkasäännölle sekä että neiti C. Nyström, joka tammikuun 15 p:stä 1915 lähtien oli toiminut lautakunnan ylimääräisenä kanslistina, oikeutettaisiin saamaan asetuksenmukainen ikäkorotus, kaupunginvaltuusto epäsi²⁾, koska kysymys oli otettava käsiteltäväksi kunnallisen lastensuojelutoiminnan uudistusta koskevan kysymyksen yhteydessä.

Uusi opettajavirka kirjallajain yhdenpäivänskoulussa. Kaupunginvaltuusto oikeutti³⁾ kirjallajain yhdenpäivänskoulun johtokunnan budjettiin tuntiopettajain palkkioihin merkitystä määrärahasta käyttämään 20,000 markkaa vuodessa ladonnan ja painatuksen opettajan palkkaamiseen, ollen mainittu opettaja velvollinen opettamaan 42 tuntia viikossa, minkä ohessa valtuusto tähän tarkoitukseen myönsi 1,674:67 markan lisäyksen yllämainittuun määrärahaan suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalla.

Uusia virkoja kaupunginkirjastossa. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ 1922 vuoden alusta kaupunginkirjastoon perustettavaksi kaksi uutta vakinaista amanuenssinvirkaa, nimittäin yhden pääkirjastoon viiden tunnin työajalla ja 3,400 markan pohjapalkoin sekä yhden Kallion haarakirjastoon kolmen tunnin työajalla ja 2,200 markan pohjapalkoin.

Vartiointi Mustikkamaalla. Luovutettuaan⁵⁾ Mustikkamaan kansanpuistoksi sekä oikeutettuaan⁶⁾ Helsingin työväenyhdistyksen r. y. teettämään sinne ravintolarakennuksen, päätti⁷⁾ valtuusto, että oli palkattava vartijoita järjestystä ylläpitämään saarella sekä osoitti⁷⁾ niiden palkkaamiseen 25,500 markkaa suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Kaupungin kiinteä omaisuus nimisen pääluokan kohdalla.

Rahatoimikamarin viranpitäjät. Kaupunginvaltuusto määräsi⁸⁾ rahatoimikamarin apulaissihteerin A. Ervastian toistaiseksi, enintään kuitenkin heinäkuun 1 p:ään, hoitamaan kamarin ensimmäisen sihteerin virkaa siihen liittyvästä palkasta kalliinajanlisäyksineen. Sihteerin määräys pitennettiin⁹⁾ sittemmin vuoden loppuun.

Edelleen määrättiin¹⁰⁾ insinööri J. W. Andersin toistaiseksi, enintään kuitenkin lokakuun 1 p:ään, hoitamaan toista kamarin kahdesta apulaissihteerinvirasta 3,500 markan kuukausipalkasta heinäkuun 1 p:ään asti ja sen jälkeen 4,000 markan kuukausipalkasta, minkä ohessa valtuusto päätti, että

¹⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 16 §. — ²⁾ S:n 26. 1. 60 §. — ³⁾ S:n 24. 8. 47 §. — ⁴⁾ S:n 30. 11. 2 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 45. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 34. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 31 §. — ⁸⁾ S:n 26. 1. 34 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 188. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 8. 6. 16 § ja 21. 9. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 26. 1. 35 § ja 8. 6. 16 §.

mainittu palkka, mikäli se ylitti mainittua virkaa varten menosääntöön merkityn palkkamäärän kalliinajanlisäyksineen, oli suoritettava määrärahasta arvaamattomiin tarpeisiin pääluokan Kunnallishallinto kohdalla kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan. Sittenmin annettiin¹⁾ insinööri Andersinin toimeksi edelleen ja vuoden loppuun asti hoitaa ylimääräistä sihteerin virkaa, ollen hänen erityisenä tehtävänäään valmistella budjettiehdotusta ja oli päätöksestä aiheutuneet menot suoritettava rahatoimikamarin palkkatililtä.

Rahatoimikamarin ilmoitettua ottaneensa varatuomari M. Wilskmanin ylimääräiseksi esittelijäkseen lokakuun 25 p:n ja joulukuun 25 p:n väliseksi ajaksi 3,500 markan kuukausipalkoin päätti²⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä kamarin toimenpiteen sekä lisäksi määrätä, että yllämainittu palkkio oli suoritettava kamarin palkkatililtä.

Kaupunginjohtajan, kanslian- ja rahatoimenjohtajan vaali toimitettiin rahatoimikamarin ohjesäännön 2 §:n mukaisesti, ja valittiin³⁾ tällöin ent. senaattori A. Castrén kaupunginjohtajaksi, insinööri J. W. Andersin kanslianjohtajaksi ja filosofiantohtori J. Helo rahatoimenjohtajaksi.

Erinäisten rahatoimikamarin virkain täyttäminen. Rahatoimikamarin lainopilliseksi sihteeriksi kaupunginvaltuusto valitsi⁴⁾ varatuomari A. Blombergin, teknilliseksi sihteeriksi arkkitehti K. Hård af Segerstadin, kolmanneksi sihteeriksi apulaissihteerin A. Ervastin ja asiamieheksi varatuomari M. Wilskmanin.

Rahatoimikonttorin virat. Kaupunginvaltuusto määräsi⁵⁾ avustavan kaupunginkamreerin O. Paldanin tammikuun 1 p:n ja lokakuun 1 p:n välisenä aikana hoitamaan kaupunginkamreerinvirkaa sekä vanhemman kaupunginkirjurin P. J. Björkin samana aikana oman virkansa ohella hoitamaan avustavan kaupunginkamreerinvirkaa, nauttien kumpikin virkoihin liittyviä palkkaetuja kalliinajanlisäyksineen. Samassa tilaisuudessa määräsi kaupunginvaltuusto seuraavat henkilöt lokakuun 1 p:ään asti hoitamaan allamainittuja rahatoimikonttorin virkoja, nimittäin avustavan kaupunginkassanhoitajan E. G. Hellströmin kaupungin kassanhoitajanvirkaa; työtilienhoitajan O. Björkin avustavan kaupunginkassanhoitajanvirkaa, ekspeditööri K. J. Söderlundin työtilienhoitajanvirkaa, sekä konttorikirjurit A. J. K. Törnrothin ja W. Erikssonin kahta avonaista ekspeditöörinvirkaa, kaikki nauttien virkoihin liittyviä palkkaetuja kalliinajanlisäyksineen.

Kun yllämainitut määräykset lakkasivat, ennenkuin valtioneuvosto oli vahvistanut ehdotuksen uudeksi kaupungin rahatoimilaitoksen ohjesäännöksi, päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto pitentää ne vuoden loppuun.

Erinäisten rahatoimikonttorin virkain täyttäminen. Kaupunginvaltuusto valitsi⁷⁾ kaupunginkamreeriksi vanhemman kaupunginkirjurin P. J. Björkin ja kaupunginkassanhoitajaksi avustavan kassanhoitajan E. G. Hellströmin.

Tilastokonttorin johtajanvirka. Rahatoimikamarin esityksestä päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto, luopuen päätöksästään⁹⁾ jättää tilastokonttorin johtajanvirka toistaiseksi täyttämättä, kunnes herätetty kysymys viran kelpoisuusehtojen muuttamisesta oli ratkaistu, valtuuttaa kamarin säädettyssä järjestyksessä julistamaan viran haettavaksi ja aikanaan tekemään ehdotuksen sen täyttämiseksi.

Sittenmin toimitetussa vaalissa valittiin¹⁰⁾ kuudesta hakijasta ensimmäinen aktuaari filosofianmaisteri O. Bruun tilastokonttorin johtajaksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 9 §. — ²⁾ S:n 30. 11. 21 §. — ³⁾ S:n 14. 12. 3 §. — ⁴⁾ S:n 21. 12. 3 ja 4 §§. — ⁵⁾ S:n 26. 1. 17 §; 13. 4. 11 ja 12 §§ sekä 8. 6. 16 §. — ⁶⁾ S:n 21. 9. 9 §. — ⁷⁾ S:n 21. 12. 5 ja 6 §§. — ⁸⁾ S:n 5. 10. 28 §. — ⁹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 182. — ¹⁰⁾ S:n 30. 11. 23 §.

Satamapäällikön vaali. Sittenkun haettavaksi julistettua satamapäällikön virkaa loppuun kuluneen hakuajan kuluessa kolme henkilöä oli hakenut, valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto satamapäälliköksi kolleegiasessori O. Häggmanin. Vastanimitetty satamapäällikkö anoi sittemmin eroa virasta, perustellen anomustaan m. m. sillä, ettei hänen ollut onnistunut hankkia asuntoa kaupungista. Kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾ anomukseen, ja kehoitti sen ohessa satamahallitusta ryhtymään toimenpiteisiin viran uudelleen täyttämiseksi.

Liikennekonttorin viranpitäjät. Rahatoimikamari ilmoitti liikennekonttorin kamarilta anoneen sen suuntaista toimenpidettä, että yksi nuoremman kirjanpitäjän, yksi nuoremman kassanhoitajan, yksi vanhemman ja nuoremman konttorikirjurin sekä yksi avustavan vaakamestarin virka, joiden hoitaminen vallitsevana sota- ja pula-aikana oli uskottu sijaisille, uudelleen täytettäisiin vakinaisesti, mutta kamari ei ollut havainnut olevan syytä julistaa virkoja haettaviksi, ennenkuin kysymys satamahallinnon uudesti järjestämisestä oli ratkaistu. Edelleen oli rahatoimikamari määrännyt vanhemman konttorikirjurin H. Wallénin nuoremmaksi kirjuriksi, ylimääräiset konttorikirjurit L. de la Chapellen ja K. Candolinin v. t. vanhemmiksi konttorikirjureiksi, edellisen viran vakinaisen haltijan Wallénin sijaan ja jälkimmäisen neiti E. Sandströmin sijaan, joka oli määrätty ylim. kirjuriksi sekä ylimääräiset konttorikirjurit D. Federleyn ja B. Enckellin v. t. nuoremmiksi konttorikirjureiksi toisiin toimiin määrättyjen vakinaisten viranpitäjien Koninin ja Jernströmin sijaan, jotka v. t. liikennekamreeri oli määrännyt, edellisen ylim. kassanhoitajaksi ja jälkimmäisen ylim. kirjuriksi. Toimenpiteet kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾.

Revisionikonttorin viranpitäjät. Koska revisionikonttorin revisori J. Toiviainen kansanedustajan varamiehenä oli kutsuttu eduskuntaan, oli revisionikonttori esittänyt, että revisori Toiviainen, luovuttamalla kolmanneksen revisorinvirkaan liittyvistä palkkaeduista, saisi vapautusta muutamista tehtävistään konttorissa niinä aikoina, joina hän oli edustajatehtävissään, sekä että tällä hänen palkkansa säästöllä saisi konttoriin palkata ylimääräisen apulaisen. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁴⁾ esitykseen.

Revisionikonttorin revisorille V. Lapille myönnettiin ⁵⁾ hänen pyytämänsä ero tästä virasta, toukokuun 1 p:stä lukien. Samassa tilaisuudessa päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto maistraatille esittää toimenpiteisiin ryhtymistä viran uudelleen täyttämiseksi, minkä ohessa valantehnyt revisori J. H. Kurki-lahti määrättiin ⁵⁾ hoitamaan virkaa sen avonaisuusaikana. Kun sittemmin määrääjän kuluessa ei ollut ilmoittautunut hakijaa, joka täytti revisionikonttorin johtosäännössä vahvistetut pätevyys ehdot, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto jättää viran vakinaisesti täyttämättä, kunnes tekeillä oleva viranpitäjien pohjapalkkain järjestely oli loppuun suoritettu. Samalla määräsi ⁶⁾ valtuusto elintarvetoimikunnan kirjanpitäjän kamreeri A. Erflundin toistaiseksi sijaisena hoitamaan virkaa, nauttien korkeintaan syyskuun 1 p:ään 1923, sitä palkkiota, minkä elintarvetoimikunta oli hänelle taannut, minkä ohessa valtuusto määräsi, että kamreeri Erflundin palkkio, mikäli se oli puheenalaista revisorinvirkaa seuraavia palkkaetuja suurempi, oli suoritettava elintarvetoimikunnan käytettäviksi annetuista varoista.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 41 §. — ²⁾ S:n 21. 12. 21 §. — ³⁾ S:n 9. 3. 11 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 189 ja 253 sekä tätä kert. siv. 301. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 42 §. — ⁵⁾ S:n 11. 5. 37 §. — ⁶⁾ S:n 21. 9. 4 §.

V. t. revisori Kurkilahden oli kaupunginrevisori sittemmin vapauttanut hoitamasta avoinna olevaa revisionikonttorin revisorinvirkaa, heinäkuun 1 p:stä lukien, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾.

Oikeusavustajan virkaero. Oikeusavustaja G. Poppiukselle myönnettiin ²⁾ hänen anomansa virkaero tammikuun 1 p:stä 1922 lukien.

Raittiusvalvojain palkkaaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ hyväksyä raittiuslautakunnan toimenpiteen ottaa raittiusvalvojiksi herra O. Paanasen, ent. ylikonstaapelin J. E. Leivon ja sorvari T. V. Sohlmanin.

Rakennustarkastajanviran hoidattaminen. Maistraatin esityksestä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto, luopuen asiasta aikaisemmin tekemästään päätöksestä ⁵⁾, että rakennustarkastajan estyneenä ollessa rakennusvalvojan tai jonkun muun tähän määrätyn pätevän henkilön tuli hoitaa tämän virkaa.

Terveydenhoidontarkastaja U. Ahavan virkaero. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ lääketieteellisensiaatti U. Ahavalle hänen pyytämänsä eron terveydenhoidontarkastajanvirasta, huhtikuun 1 p:stä lukien.

Terveydenhoidontarkastajanviran hoidattaminen. Sittenkun terveydenhoidontarkastajanvirka on ollut haettavana ja sitä määrääjän kuluessa oli hakenut ainoastaan yksi pätevä henkilö, lääketieteellisensiaatti C. G. A. Schwanck, joka kuitenkin oli ilmoittanut aikovansa jäädä edelleen rannikkolaivaston lääkärin virkaan, päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto, että terveydenhoidontarkastajanvirka oli edelleen jätettävä avonaiseksi sekä määräsi ⁷⁾ lääketieteellisensiaatti Schwanckin toistaiseksi sijaisena hoitamaan virkaa 2,500 markan kuukausipalkkiosta, mikä palkkio, sikäli kuin se ylitti menosääntöön tätä virkaa varten merkityn määrän, oli suoritettava kaupungin virka- ja palvelusmiesten kalliinajanlisäysmäärärahasta.

Ammattientarkastajain vaali. Kaupunginvaltuuston päätettyä ⁸⁾ väliaikaisesti asetettavaksi kolme uutta ammattientarkastajaa oli terveydenhoitolautakunta julistanut virat haettaviksi. Kun kuitenkin tätä koskevaa kuulutusta ei ollut julkaistu Suomen Sosialidemokraatissa, päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto asiaa käsitellessään palauttaa sen terveydenhoitolautakuntaan, jonka tuli uudestaan julistaa virat haettaviksi, ollen niistä kuulutettava myöskin yllämainitussa lehdessä.

Miespuoliseksi ammattientarkastajaksi kaupunginvaltuusto sittemmin valitsi ¹⁰⁾ herra E. Heikkisen, naispuoliseksi tarkastajaksi rouva H. Hjeltin ja sairaanhoitajatar S. E. Laurénin, jota paitsi valtuusto ylitarkastajaksi puolsi naistarkastaja I. Grönbergiä.

Lihantarkastusaseman vanhemman tarkastuseläinlääkärinvirka. Kaupunginvaltuuston kehoituksesta ¹¹⁾ oli terveydenhoitolautakunta julistanut lihantarkastusaseman vanhemman tarkastuseläinlääkärin viran haettavaksi. Sitä ei kuitenkaan kukaan ollut hakenut, minkä vuoksi valtuusto lautakunnan esityksestä päätti ¹²⁾ määrätä eläinlääkäri H. Tallqvistin maaliskuun 1 p:stä lähtien toistaiseksi hoitamaan puheenalaista virkaa 2,000 markan kuukausipalkkiosta, mistä 650 markkaa oli suoritettava menosääntöön viran hoitamista varten merkitystä määrästä ja loput määrärahasta uusien virkain perustamista y. m. varten.

Sittemmin oli terveydenhoitolautakunta uudelleen julistanut useasti mainitun viran ja lihantarkastusaseman nuoremman tarkastuseläinlääkärin

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 4 §. — ²⁾ S:n 30. 11. 8 §. — ³⁾ S:n 26. 1. 59 §. — ⁴⁾ S:n 11. 5. 5 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 182. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 38 §. — ⁷⁾ S:n 11. 5. 15 § ja 25. 5. 15 §. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 186. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 23. 3. 10 §. — ¹⁰⁾ S:n 8. 6. 19 §. — ¹¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 189. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 21 §.

viran haettaviksi, jolloin kaksi henkilöä oli hakenut kumpaakin virkaa vaihtoehtoisesti. Hakijain esittämien suurten palkkavaatimusten johdosta palautettiin¹⁾ asia terveydenhoitolautakuntaan edelleen valmisteltavaksi.

Köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston viranpitäjät. Sittenkun'rahatoimikamari 1921 vuoden budjettiehdotuksessaan oli esittänyt erinäiset köyhäinhoidon hallituksen viranpitäjät siirrettäviksi köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon, oli kaupunginvaltuusto päättänyt kysymyksen jätettäväksi toistaiseksi ratkaisematta²⁾. Asiaa uudelleen käsitellessään hyväksyi³⁾ valtuusto esityksen ja valitsi, tammikuun 1 p:stä lukien, köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kamreeriksi kamreeri F. O. Rosendahlin, viraston kassanhoitajaksi kassanhoitaja A. Lindgrenin ja viraston avustavaksi kassanhoitajaksi avustavan kassanhoitajan J. Sjöblomin.

Köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kirjanpitäjäksi valitsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto mainitun viraston v. t. kirjanpitäjän E. Johanssonin.

Köyhäinhoitohallituksen lastenhoidontarkastajanvirka. Köyhäinhoitohallituksen esityksestä päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto, että ent. kuvernöörin I. Gordien kuoleman johdosta avonaiseksi tullutta hallituksen lastenhoidontarkastajanvirkaa ei toistaiseksi täytettäisi vaan hoidatettaisiin viransijaisella vuoden loppuun, minkä ohessa valtuusto sijaiseksi määräsi tarkastusapulaisen L. Sulinin, joka sai nauttia virkaan liittyvät palkkaedut.

Halkokonttorin johtajan virkaero. Halkokonttorin johtajalle, metsänhoitaja B. Sandströmille myönnettiin⁶⁾ anomansa ero virastaan, syyskuun 1 p:stä lukien, minkä ohessa halkokonttorin konttoripäällikkö S. A. Puranen määrättiin toistaiseksi hoitamaan johtajanvirkaa.

Korkeasaaren ja Seurasaaren intendentin vaali. Kaupunginvaltuuston päätettyä⁷⁾ Korkeasaaren ja Seurasaaren hoidon uskottavaksi erityiselle, rahatoimikamarin alaiselle ja kaupunginvaltuuston valitsemaalle intendentille, joka myöskin saisi tehtäväkseen muitten luonnonpuistojen hoidon, eritoten luonnonsuojelusta silmällä pitäen, valitsi⁸⁾ valtuusto puheenalaisen virkaan filosofianmaisteri R. Palmgrenin.

Myönnettyjä virkaloimia. Sosialilautakunnan sihteerille arkkitehti A. Toivoselle myönnettiin⁹⁾ osittaista virkavapautta 6 kuukaudeksi, tammikuun 1 p:stä lukien, ollen hän kuitenkin velvollinen edelleen valvomaan niitä rakennusyrityksiä, joille kaupunki oli myöntänyt avustuslainoja, sekä valmistelemaan rakennusteknilliset kysymykset. Samalla kaupunginvaltuusto päätti⁹⁾, että arkkitehti Toivosen sijaiseksi varsinaisia sihteerintehtäviä hoitamaan oli asetettava lainopillisesti sivistynyt henkilö, jonka palkkio oli oleva 2,000 markkaa kuukaudessa vakinaisen viranpitäjän saadessa loput sihteerinvirkaan liittyvästä palkkamäärästä perheenelatusapumaksuineen. Sittenmin myönsi¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto arkkitehti Toivoselle pitennettyä virkavapautta vuoden loppuun, oikeuttamalla hänet viimeainittuna aikana saamaan täydet palkkaetunsa.

Varatuomari V. I. Puustinen määrättiin¹¹⁾ vakinaisen viranpitäjän virkavapauden aikana hoitamaan sosialilautakunnan sihteerin virkaa.

Oikeusavustaja G. Poppiukselle, joka tammi- ja helmikuun oli nauttinut ohjesäännön mukaista virkavapautta sairauden tähden, myönnettiin¹²⁾ pitennettyä virkavapautta syyskuun 1 p:ään, minkä ohessa varatuomari C. M. Uggla määrättiin¹²⁾ mainittuna aikana hoitamaan oikeusavustajan apu-

¹⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 25 §. — ²⁾ Vrt. 1920 vuod. kert. siv. 190. — ³⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 41 §. — ⁴⁾ S:n 27. 4. 17 §. — ⁵⁾ S:n 19. 10. 14 §. — ⁶⁾ S:n 24. 8. 33 §. — ⁷⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 45. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 22 §. — ⁹⁾ S:n 9. 2. 35 § ja 13. 4. 43 §. — ¹⁰⁾ S:n 15. 6. 43 §. — ¹¹⁾ S:n 13. 4. 43 §. — ¹²⁾ S:n 9. 3. 30 § ja 27. 4. 18 §.

laisen virkaa, vakinaisen oikeusavustajan apulaisen W. Falckin johtosäännön mukaisesti hoitaessa oikeusavustajan virkaa. V. t. oikeusavustaja nautti kesälomaa kesäkuun 15 p:stä heinäkuun 15 p:ään, sijaisenaan varatuomari Uggla, ja v. t. oikeusavustajan apulainen heinäkuun 15 p:stä elokuun 15 p:ään, ja määräsi ¹⁾ oikeusapulautakunta hovioikeudenauskultantti V. Koistisen koko tuona aikana hoitamaan oikeusavustajan apulaisen virkaa. Sittemmin myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto vakinaiselle oikeusavustajalle G. Poppiukselle edelleen virkavapautta lokakuun 1 p:stä vuoden loppuun sekä määräsi ²⁾ varatuomarit W. Falckin ja C. M. Ugglan tuona aikana hoitamaan, edellisen oikeusavustajan ja jälkimmäisen oikeusavustajan apulaisen virkaa.

Kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ Marian sairaalan johtajalle professori J. Hagelstamille virkavapautta yhdeksi kuukaudeksi tieteellisten töiden harjoittamista varten ulkomailla, toukokuun 10 p:stä lukien, ja määräsi ³⁾ mainitun sairaalan alilääkärin I. Rosqvistin tänä aikana hoitamaan sairaalan johtajan ja ylilääkärin virkaa.

Kulkutautisairaalan johtajalle ja ylilääkärille M. Björksténille myönnettiin ⁴⁾ virkavapautta helmikuun 1 p:stä huhtikuun 15 p:ään oikeuttamalla hänet aikaisemminkin palaamaan virkaansa. Sairaalan johtajan ja ylilääkärin virkaa hoitamaan määrättiin ⁴⁾ sairaalan alilääkäri H. von Willebrand, alilääkärin virkaa sairaalan asistenttilääkäri E. R. Nystén, ja assistenttilääkärin virkaa hoitamaan lääketieteentohtori W. Kerppola.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen johtajalle O. Granlundille myönnettiin ⁵⁾ jatkettua virkavapautta ⁶⁾ kesäkuun loppuun saakka, jotta herra Granlund voisi avustaa elintarvetoimikunnan toiminnan loppuselvittelyssä.

Työväenopiston johtajan filosofiantohtori J. Qvistin anomuksen johdosta myönsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto hänelle virkavapautta lokakuun 1 p:n ja joulukuun 15 p:n väliseksi ajaksi, sillä ehdolla että filosofiantohtori Qvist itse palkkai sijaisensa, minkä ohessa valtuusto määräsi kansakoulunopettaja A. Janssonin virkavapauden aikana hoitamaan puheenalaista virkaa.

Aluelääkärin anomus saada asua alueensa ulkopuolella. Töölön aluelääkäri professori A. Wallgren, jonka ei ollut onnistunut hankkia itselleen asuinhuoneistoa omalta alueeltaan, annettiin ⁸⁾ lupa vuodeksi asumaan alueensa ulkopuolelle.

Ilmoitus viransijaisen määräämisestä raittiusvalvojalle. Raittiuslautakunnan ilmoitettua, tehdyn anomuksen johdosta myöntäneensä raittiusvalvoja T. V. Sohlmanille virkavapautta lokakuun 20 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi ja viransijaiseksi määränneensä herra K. A. Ebbin, päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto lautakunnan johtosäännön 5 §:n nojalla antaa otteen valtuuston pöytäkirjasta viransijaisen toimivallan todistukseksi.

Lupa kunnan viranpitäjille asua kaupungin ulkopuolella. Kaupunginvaltuusto oikeutti seuraavat kunnan viranpitäjät asumaan kaupungin ulkopuolella

rahatoimikonttorissa: nuoremman kaupunginkirjurin E. Jernströmin ja ekspeditööri R. Brandtin ¹⁰⁾;

sairaalan tilivirastossa: konekirjoittaja E. Forsströmin ¹⁰⁾;

suomenkielisissä kansakouluissa: kansakoulunopettaja Y. Lahtisen ¹¹⁾ ja kansakoulunopettaja K. A. Bäckmanin ¹²⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 36 §. — ²⁾ S:n 30. 11. 8 §. — ³⁾ S:n 13. 4. 56 §. — ⁴⁾ S:n 26. 1. 48 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 191. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 32 §. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 191. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 24 §. — ⁸⁾ S:n 19. 10. 30 §. — ⁹⁾ S:n 30. 11. 6 §. — ¹⁰⁾ S:n 23. 3. 16 §. — ¹¹⁾ S:n 9. 3. 25 §. — ¹²⁾ S:n 30. 11. 42 §.

ruotsinkielisissä kansakouluissa: kansakoulunopettaja J. E. Holmströmin; ¹⁾ kaasulaitoksessa: piirustaja R. Caireniuksen ²⁾; rakennuskonttorissa: rakennusmestari E. Wennerströmin³⁾).

Satamakonttorin uusi lippu. Rahatoimikamarilta oli satamakonttori anonut vahvistuksen hankkimista satamakonttorin uudelle lipulle, koska satamakonttorin aikaisempaa venäläisväristä valko-sini-punaista lippua ei enää voitu käyttää. Kamari, jonka mielestä satamakonttori ei tarvinnut virallisesti vahvistettua lippua, lähetti esityksen kaupunginvaltuustolle ehdottaen, että, jos satamakonttori ja sen alukset oli lipuilla erityisesti merkittävä, käytettäisiin tähän tarkoitukseen tavallista viirikettä.

Eväten rahatoimikamarin esityksen päätti ⁴⁾ valtuusto hankkia valtioneuvostolta vahvistuksen ehdotetulle satamakonttorin lipulle.

Revisionikonttorin kertomuksen painatus. Maistraattiin antamassaan kirjoituksessa valitti revisionikonttori, että konttorin vuosikertomusta, joka sisältyi liitteenä vuositilintarkastajain painettuun kertomukseen, ei ollut julkaistu kokonaisuudessaan, ja lähetti maistraatti mainitun kantelukirjan kaupunginvaltuustolle, huomauttaen, että revisionikonttorin kertomuksen pitäisi kokonaisuudessaan tulla kunnan eduskunnan tiedoksi.

Kun puheenalainen kertomus kuitenkin oli käsikirjoituksena ollut kaupunginvaltuuston kansliassa valtuutettujen nähtävänä, päätti ⁵⁾ valtuusto, ettei esitys aiheuttaisi muuta toimenpidettä, kuin että kaupunginreviisori oikeutettiin itse vastedes laatimaan revisionikonttorin kertomuksen selostus, ellei sen julkaisemista kokonaisuudessaan harkittu tarpeelliseksi.

Palotoimikunnan puheenjohtajaa koskeva kantelu. Maaherralle lähettämässään kirjoituksessa oli kaupunginreviisori G. Winter tehnyt valituksen siitä, ettei palotoimikunta kiinnittänyt riittävää huomiota palolaitoksen talouteen, ja esittänyt että pankinjohtaja A. Lundqvist eroitettaisiin puheenjohtajan toimesta ja hänen tilalleen asetettaisiin toinen, tätä tehtävää enemmän harrastava ja sopivampi henkilö. Maaherran vaadittua lausuntoa asiasta päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa valituksen johdosta hankkineensa palotoimikunnan lausunnon, josta kävi ilmi, ettei syytä muistutuksiin palotoimikunnan puheenjohtajaa vastaan puheenalaisessa suhteessa löytynyt, minkä vuoksi valtuusto esitti, ettei valituskirjelmä aiheuttaisi toimenpidettä.

Kantelu hätäapukomiteaa vastaan. Hätäapukomitean työtuissa työsken-televien naisten kantelukirja, jossa m. m. mainittiin, ettei komitea täyttänyt tehtäviään, ei maksanut työläisille kaupunginvaltuuston vahvistamia tuntipalkkoja ja piti työtupien palveluksessa joukon tarpeettomia ja epä-päteviä henkilöjä, lähetettiin ⁷⁾ komitean antamine vastineineen kaupunginvaltuuston hätäapukomitean toimintaa tarkastamaan asettamaan komiteaan ⁸⁾. Samassa tilaisuudessa kehoitettiin ⁷⁾ valmisteluvaliokuntaa tekemään ehdotus mainitun tarkastuskomitean ehkä tarpeelliseksi havaituksi uudistami-seksi.

Valmisteluvaliokunta ilmoitti sittemmin tarkastuskomitean ryhtyneen toimintaan ja lähitulevaisuudessa saavan tehtävänsä ⁹⁾ suoritetuksi, minkä johdosta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾, että muu toimenpide asiassa sai raueta.

Palkintoja uutteruudesta kieltolakirikosten ehkäisemisessä. Sittenkun Uudenmaan läänin maaherran käytettäväksi oli asetettu 30,000 markan määräraha jaettavaksi palkinnoiksi osoitetusta uutteruudesta alkoholipitois-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11. 5. 34 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 47 §. — ³⁾ S:n 23. 2. 38 §. — ⁴⁾ S:n 25. 5. 6 §. — ⁵⁾ S:n 23. 2. 1 §. — ⁶⁾ S:n 23. 2. 4 § ja 9. 3. 33 §. — ⁷⁾ S:n 13. 4. 25 §. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 207. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. siv. 109. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 8 §.

ten aineiden valmistusta, maahan tuontia, myyntiä, kuljetusta ja varastossa pitämistä koskevien lakien, asetusten ja määräysten rikkomuksien ilmaisamisessa ja ehkäisemisessä, oli maaherra vaalinut kaupunginvaltuustolta lausuntoa, mitkä henkilöt mahdollisesti olisi otettava huomioon näitä palkintoja jaettaessa, ja päätti¹⁾ valtuusto, hankittuaan poliisimestarin ja raittiuslautakunnan lausunnon, ilmoittaa raittiusvalvojain vasta 1920 vuoden lopussa aloittaneen toimintansa sekä että palkintoja kieltolakirikosten ehkäisemisestä tuskin voitiin antaa poliisilaitoksen virka- ja palvelusmiehille, koska poliisi lain ja asetusten mukaan on velvollinen rikoksia ehkäisemään ja niitä syytteen saattamaan. Poliisimestarin esityksestä ehdotti²⁾ valtuusto, että puheenalaisesta määrärahasta jaettaisiin kaikkiaan 2,000 markkaa erinäisille etsiville konstaapeleille, jotka tekemällään retkellä Helsingin pitäjään, missä spriikätköpaikka oli löydetty, olivat kärsineet aineellista vahinkoa, mikä arvioitiin mainituksi määräksi.

Kunnallisverojen kannalta. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että 1920 vuoden kunnallisverojen kannanta toimitettaisiin kolmessa erässä, ensimmäinen 1921 vuoden lokakuun jälkipuoliskolla, toinen saman vuoden joulukuun alussa, ja kolmas tammikuun lopulla vuonna 1922.

Halkokonttorin kuormaustyöt Lahdessa. Suomen kuljetustyöntekijäin liiton r. l. esityksen, että halkokonttori veloitettaisiin kuormaustöissään Lahdessa käyttämään sikäläisiä satamatyöläisiä eikä yksityisiä välitysläikkeitä, jätti³⁾ kaupunginvaltuusto huomioon ottamatta, koska kysymyksen mainittujen töiden järjestämisestä katsottiin kuuluvan yksinomaan halkokonttorille.

Kunnianosoitus kauppaneuvos J. Tallbergin haudalla. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan ilmoitettua ryhtyneensä toimenpiteisiin seppeleen laskemiseksi kauppaneuvos J. Tallberg-vainajan haudalle, päätti⁴⁾ valtuusto hyväksyä toimenpiteen.

N. s. aikapallon nostaminen tähtitieteellisessä observatoorissa. Laivapäällikköyhdistyksen anomukseen sen suuntaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä, että kahdentoistalyömä päivällä, samoin kuin aikaisemmin oli ollut laita, julkisesti osoitettaisiin nostamalla ja laskemalla n. s. aikapallo tähtitieteellisessä observatoorissa, kaupunginvaltuusto myöntyi⁵⁾, minkä ohessa valtuusto käyttövaroistaan osoitti 1,500 markkaa päätöksestä kuluvan vuoden jäljellä olevalta osalta aiheutuvien kustannusten suorittamiseen.

Työväenopiston valtioavun saamisen ehto. Kun Suomen koulutoimen yllähdittämisen kiertokirjeessä tammikuun 30 p:ltä 1914, joka nojautui senaatin 30 p:nä joulukuuta 1913 antamiin ohjeisiin, oli m. m. määräys, että niiden työväenopistojen johtokunnissa, joille voitiin myöntää valtioapua, oli oleva työläisväestön edustajia, mutta tämä väestön osa kuitenkin oli suhteellisesti edustettuna kaupunkien valtuustoissa ja, ainakin mikäli Helsingin kaupunkia koski, kunnallisissa johto- ja lautakunnissa, päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto kouluhallitukselle esittää, että yllämainittu ehto, joka oli määrätty silloisia kunnallisasetuksia silmälläpitäen, perusteettomana kumottaisiin.

Autoliikennettä koskevien järjestyssääntöjen muutos. Maistraatin pyydettyä lausuntoa poliisimestarin maistraatille tekemästä esityksestä, joka koski automobiili liikenteelle kaupungissa vahvistettujen järjestyssääntöjen

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 2 §. — ²⁾ S:n 7. 9. 17 §. — ³⁾ S:n 25. 5. 29 §. — ⁴⁾ S:n 25. 5. 36 §. — ⁵⁾ S:n 27. 4. 13 §. — ⁶⁾ S:n 21. 9. 16 §.

27 §:n muuttamista, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa voivansa pääasiassa yhtyä maistraatin tekemään muutosehdotukseen. Samalla esitti¹⁾ valtuusto, eikä puheenalaisen 27 §:n 2 kohdan edellinen osa olisi siirrettävä yleisistä järjestyssäännöistä ammattimaista automobiililiikennettä koskeviin järjestyssääntöihin viimemainittujen järjestyssääntöjen 16 §:n 1 kohdaksi.

Hyväksyen valtuuston viimeksi mainitun ehdotuksen maistraatti loka-kuun 8 p:nä vahvisti²⁾ ammattimaista automobiililiikennettä koskevain järjestyssääntöjen 16 §:n seuraavaksi:

»16 §. Jos ammattimaisen automobiililiikenteen harjoittaja on osottanut taitamatonta käytöstä tai ilmeistä niskoittelua taikka jos hän muutoin on osottautunut toimeen sopimattomaksi voi Maistraatti kieltää hänen määrääjäksi tai toistaiseksi harjoittamasta tätä ammattia.

Ammattimaisen automobiililiikenteen harjoittaja, joka on tuomittu törkeästä rikoksesta, olkoon menettänyt oikeutensa edelleen harjoittaa tätä ammattia.»

Maistraatin tekemän automobiililiikennettä Helsingin kaupungissa koskevien järjestyssääntöjen 27 §:n muutosehdotuksen maaherra tammikuun 30 p:nä 1922 vahvisti³⁾ seuraavaksi:

»27 §. Näiden järjestyssääntöjen rikkomisesta rangaistaan syyllinen, ellei rikkomuksesta ole yleisessä laissa taikka voimassa olevissa asetuksissa erityistä rangaistusta määrätty, enintään neljänsadan markan sakolla, ellei haidrahduksesta katsota varoituksen voivan riittää.

Jos ohjaaja on osottanut taitamatonta käytöstä tai ilmeistä niskoittelua taikka jos hän muutoin on osottautunut toimeen sopimattomaksi, esiintynyt ajotoimessa päihtyneenä, useampia kertoja tehnyt itsensä syypääksi voimassa olevien järjestyssääntöjen rikkomiseen tai saattanut itsensä tunnetuksi epä-säännöllisestä elämäntavasta, voi poliisimestari pidättää hänet toimen harjoittamisesta määrääjän tai toistaiseksi, jolloin häneltä on otettava hänen ohjaajalupatodistuksensa, ollen kuitenkin Maistraatilla valta sattuvissa tapauksissa tuomita automobiilinohjaajalle samallinen⁴⁾ seuraamus.»

Yllämainittua asiaa käsiteltäessä lausuttiin yleisenä käsityksenä, että sotilautoja niiden kulkiessa kaupungin kaduilla usein ohjattiin huolimattomasti ja luvatonta kulkunopeutta käyttäen. Kaupunginvaltuusto, joka yhtyi tähän käsitykseen, päätti⁴⁾ hankittuaan valmisteluvaliokuntansa lausunnon, maaherralle esittää toimenpiteisiin ryhtymistä puheenalaisen epäkohdan poistamiseksi.

Lausunto Malminkylän—Tapaninkylän yhdyskunnan järjestyssääntöehdotuksesta. Sittenkun maaherra oli vaatinut lausuntoa Helsingin pitäjän kunnanvaltuutettujen hyväksymästä ja maaherran vahvistettavaksi lähettämästä ehdotuksesta Malminkylän—Tapaninkylän taajaväkisen yhdyskunnan järjestyssäännöksi, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto yhtyä poliisimestarin asiasta antamaan lausuntoon ja senvuoksi ehdottaa, että ehdotuksessa olevan säännöksen yhdyskunnan asukkaan velvollisuudesta päällysmiehen tai poliisimiehen vaatimuksesta ilmoittaa nimi, ammatti ja asunto voisi poistaa, koska tämän määräyksen soveltaminen voisi käydä yleisölle hankalaksi ja säännös muutenkin oli katsottava tarpeettomaksi, kun poliisiviranomaisilla aina on oikeus kuulustelua varten pidättää epäilyttäviä henkilöjä. Mikäli tulee talonomistajain velvollisuuteen päällysmiehelle ilmoittaa taloon muuttaneiden

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 2 §. — ²⁾ Ks. kunnall. asetuskok. n:o 4 vuodelta 1921. —

³⁾ S:n n:o 2 vuodelta 1922. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 4 §. — ⁵⁾ S:n 23. 3. 4 §.

henkilöiden nimet, ammatit ja kotipaikat, olisi ilmoitusaika, joka järjestyssäännössä oli määrätty 4 vuorokaudeksi, heinäkuun 2 p:nä 1919 annetun ulkomaalaisten valtakuntaan tuloa ja siellä oleskelua koskevan asetuksen 27 §:n mukaisesti ulkomaalaisiin nähden rajoitettava 3 vuorokaudeksi. Edelleen ehdotettiin, että korkein sakko järjestyssäännön rikkomisesta korotettaisiin 50:sta 500 markkaan sekä että väkijuomain nauttimista koskevat määräykset voimassa olevaan kieltolakiin nähden poistettaisiin. Samoin yhtyi valtuusto erinäisiin poliisimestarin esittämiin ehdotuksiin erinäisten vähemmän tärkeitten yksityiskohtaisten säännösten muuttamisesta. Antamassaan lausunnossa päätti valtuusto puoltaa Helsingin pitäjän kunnanvaltuutettujen anomusta puheenalaisen järjestyssäännön vahvistamisesta yllämainituin muutoksia.

Lausunto Munkkiniemen yhdyskunnan erään osan rakennuskaavasta. Maaherralle vuonna 1918 antamassaan lausunnossa ¹⁾ Helsingin pitäjän Munkkiniemen taajaväkisen yhdyskunnan IV, V ja IX kaupunginosan rakennuskaava-ehdotuksesta oli kaupunginvaltuusto huomauttanut, ettei kaupungin puolelta ollut aihetta muistutuksiin IV ja V kaupunginosaan nähden, mutta että IX kaupunginosaan nähden erinäiset kirjelmässä tarkemmin mainitut uudistukset ja täydennykset olisivat välttämättömät. Tämän johdosta ja sittenkun yleisten rakennusten ylihallituskin oli tehnyt erinäisiä muistutuksia ehdotusta vastaan, mikäli IX kaupunginosaa koski, oli Munkkiniemen kunnanvaltuusto maaherran kehoituksesta laadittanut ja vahvistettavaksi lähettänyt tarkistetun ehdotuksen puheenalaisen IX kaupunginosan rakennuskaavaksi, minkä ehdotuksen johdosta pyydettiin kaupunginvaltuustolta lausuntoa.

Kuultuaan asiassa kaupungin asemakaava-arkkitehtia ja kaupungin yleisten töiden hallitusta, joitten mielestä ei ollut syytä muistutuksiin ehdotusta vastaan, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, joka ei voinut yhtyä äsken mainittujen viranomaisten mielipiteeseen, antamassaan lausunnossa ilmoittaa, että valtuusto, ollen yhtä mieltä yleisten rakennusten ylihallituksen kanssa, joka myöskin oli asiasta antanut lausuntonsa, havaitsi kortteleja n:o:ja 232—235 erottavat yhdysväylät liian kapeiksi, ne kun oli suunniteltu ainoastaan 5 metrin levisiksi, mutta tulisi niiden olla vähintään 6 metriä leveät. Edelleen huomautti valtuusto, että lyhyemmän liikenneväylän viereiset rakennusrajat eivät olleet toisistaan rakennusjärjestyksessä säädetyn 20 metrin välimatkan päässä.

Lausunto Brunakärin ja Nyåkerin liittämisestä kaupunkiin. Maaherran vaadittua lausuntoa sen johdosta että Huopalahden kunnanvaltuusto oli esittänyt, että heti ryhdyttäisiin toimenpiteisiin Brunakärin ja Nyåkerin alueiden liittämiseksi kaupunkiin, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto ehdottaa, ettei esitys toistaiseksi aiheuttaisi toimenpidettä, koska kaupunki ei vielä ollut tullut mainittujen alueiden omistajaksi.

Lausunto laaditusta ehdotuksesta Drumsön yhdyskunnan yleiseksi ohjesäännöksi. Sittenkun maaherra oli vaatinut lausuntoa laaditusta ehdotuksesta Huopalahden kunnassa sijaitsevan Drumsön yhdyskunnan yleiseksi ohjesäännöksi, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista ehdotuksen vahvistamista vastaan.

Drumsön yhdyskunnan rajat. Senaatin oikeutettua Helsingin kunnan m. m. järjestämään Drumsön yhdyskunnan taajaväkisistä yhdyskunnista annetun asetuksen mukaisesti olivat Huopalahden kunnanvaltuutetut maaherran

¹⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 3. — ²⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 10 §. — ³⁾ S:n 15. 6. 2 §. — ⁴⁾ S:n 7. 9. 3 §.

vahvistettavaksi lähettäneet Drumsön yhdyskunnan rajoja osoittavan asema-
piirroksen.

Piirustuksesta antamassaan lausunnossa oli Uudenmaan läänin maanmit-
tauskonttori huomauttanut, ettei se ollut hakemuksen mukainen, piirustus
kun ei käsittänyt kaikkia Drumsön kylään kuuluvia alueita, vaikka näin olisi
hakemuksen mukaan pitänyt olla laita. Muiltakin kohdin oli piirustus puutteel-
linen. Niinpä ei selvästi käynyt ilmi, mitkä alueet puheenalaisen yhdyskun-
taan kuuluivat. Sen ohessa olisi piirustuksessa ollut myöskin mainittava
yhdyskunnan rajanaapurit. Mainittuihin puutteellisuuksiin nähden oli läänin-
maanmittauskonttori vastustanut piirustuksen vahvistamista ja päätti¹⁾
kaupunginvaltuusto, jolta maaherra oli vaatinut lausuntoa, antamassaan
vastauksessa yhtyä lääninmaanmittauskonttorin lausuntoon.

Lausunto ehdotuksesta henkikirjoitusta koskeviksi asetuksiksi. Sittenkun
hallituksen ehdotusta uudeksi henkikirjoitusta koskevaksi asetukseksi laati-
maan asettama komitea oli täyttänyt tehtävänsä, jolloin komitea oli valmis-
tanut kaksi asetusehdotusta, joista toinen koski henkikirjoitusta maalais-
kunnissa, kauppaloissa ja maistraattia vailla olevissa kaupungeissa, toinen
henkikirjoitusta kaupungeissa, joissa on maistraatti, oli maaherra ehdotuk-
sista vaatinut lausuntoa maistraatilta, joka oli lähettänyt asian kaupungin-
valtuustolle.

Valtuusto katsoi olevan antaminen lausunto ainoastaan ehdotuksesta
asetukseksi henkikirjoituksesta kaupungissa, joissa on maistraatti. Tämän
mukaan tulisi henkikirjoittajan hoitaa jatkuvaa, kaupunginosain ja korttelien,
kiinteistöjen ja talouksien mukaan järjestettyä maistraatin vahvistaman
kaavan ja sen muutoin antamien ohjeiden mukaista henkikirjaa, johon mer-
kittäisiin kaikki henkilöt ynnä erinäisiä seikkaperäisiä tietoja heistä. Henki-
kirjaan, johon liittyisi aakkosellinen nimiluettelo, merkittäisiin kaikki henkilöi-
hin ja heidän asuntoihinsa nähden tapahtuneet muutokset. Henkikirja olisi
täten henkikirjoituksen perustuksena, ja, sittenkun sitä oli vuoden alussa
annettujen henkikirjoitusilmoitusten mukaisesti täydennetty ja oikaistu, laa-
dittaisiin henkilöluettelo sen perusteella. Kukin kaupunki olisi eri henkikirjoit-
uspiirinä, mutta voitaisiin olojen vaatiessa jakaa useampaan piiriin, joissa
kussakin olisi oma henkikirjoittajansa. Edelleen voitaisiin asettaa n. s. henki-
kirjoituskomisarioita johtamaan ja valvomaan henkikirjoitustyötä.

Ehdotuksesta oli kaupunginvaltuusto hankkinut verotusvalmistelukun-
nan ja rahatoimikamarin lausunnon. Verotusvalmistelukunta, jonka mielestä
voimassa oleva järjestelmä oli puutteellinen, puolsi ehdotusta käymättä sitä
yksityiskohtaisesti tarkastelemaan. Rahatoimikamarinkin mielestä ehdotus
pääasiassa vastasi tarkoitustaan. Tosin sen soveltaminen tuottaisi kaupun-
gille lisämenoja m. m. eräiden uusien virkain perustamisen johdosta, mutta
toiselta puolen kamarin mielestä uuden järjestelmän käytäntöön ottaminen
oli hyödyksi sekä kunnallisverotukselle että köyhäinhoidolle. Ehdotuksen
yksityiskohtiin nähden kamari huomautti, että sellaisten ulkomaalaisten jouk-
koon, joita ei ole henkilöluetteloon merkittävä, olisi paitsi vieraan vallan lähetys-
töön kuuluvia henkilöjä, luettava myöskin tšekäläisessä ulkomaalaisessa kon-
sulinvirastossa palvelevat henkilöt;

että asetukseen ehkä voitaisiin panna määräys, ettei oleskelu kotikunnan
ulkopuolella sotapalveluksen suoritusta varten aiheuta muutosta henki-
kirjoituspaikkaan;

¹⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 3 §.

että määräystä, jonka mukaan köyhäinhoitolainen sekä se, joka vaimoleen tai alaikäiselle lapselleen saa vakituista avustusta, henkikirjoitetaan siinä kunnassa, jolta avustus saadaan, olisi väärinkäytösten välttämiseksi täydennettävä siten, että sanat vakinainen avustus vaihdetaan sanaan avustus milloin tämä ei ole aivan tilapäistä laatua;

että säännökset kiinteistönomistajain velvollisuudesta antaa tietoja kiinteistöjen huoneistoista ja niiden vuokra-arvoista, poliisihoitoon y. m. tarkoituksiin kuuluvina, voitaisiin asetuksesta poistaa.

Kun usein sattuu, että kotikunnan ulkopuolella asuvat henkilöt saavat avustusta sen kunnan köyhäinhoitoviranomaisten toimesta, missä he asuvat, oli kamarin mielestä köyhäinhoitohallituksen henkikirjoittajalle annettavaan avustuksen saajain luetteloon merkittävä kaikkien köyhäinhoitohallitukselta avustusta saaneitten henkilöjen nimet, minkä ohessa luettelossa olisi mainittava oliko avustus maksettu, ja olisi henkikirjoittajan siinä kunnassa, missä avustuksen saaja asuu, ilmoitettava hänet henkikirjoitusta varten hänen kotikuntansa henkikirjoittajalle.

Koska määräys, että muutosta toiseen kiinteistöön on ilmoitus tehtävä, voi saavuttaa tarpeellista tehokkuutta ainoastaan siinä tapauksessa, että tämän ilmoituksen tekeminen pannaan sen kiinteistönomistajan velvollisuudeksi, mihin muutto tapahtuu, ja tällainen määräys oli ehdotuksessa, katsoi kamari, että ensinmainittu säännös voitiin poistaa.

Asiaa kaupunginvaltuuston kokouksessa käsiteltäessä yhtyi valtuuston enemmistö rahatoimikamarin lausuntoon, mikä sen vuoksi oli valtuuston lausuntona asiaa maistraatille lähetettävä¹⁾. Kun kuitenkin keskustelun aikana muitakin muistutuksia oli tehty sekä ehdotuksen asiallista että muodollista sisältöä vastaan, m. m. ettei erinäisiä asetuksen määräyksiä voitu antaa hallinnollista tietä, vaan tulisi niiden sisältyä eduskunnan toimesta syntyneeseen lakiin, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto liittää lausuntoonsa otteen kokouksessa pidetystä pöytäkirjasta.

Lausunto automobiililiikenteen järjestyssääntöjen 6 §:n muuttamisesta. Maistraatille tekemässään esityksessä oli poliisimestari huomauttanut, että autojen järjestysnumerot annettiin yhteen jaksoon määräämättömäksi ajaksi, mistä kuitenkin oli seurauksena, että keskuspoliisin pitämät luettelot varsin pian kävivät epäluotettaviksi, syystä että laiminlyötiin ilmoittaa auton myynnistä, vaihdosta tai luovutuksesta taikka omistajan asunnon muutosta, jota paitsi muilta paikkakunnilta olevat henkilöt, jotka usein tulivat Helsinkiin ja täällä olivat saaneet järjestysnumeron, vuosikautia olivat autojaan katsastuttamatta. Voimassa olevan ohjesäännön mukaan olisi yksityisen käyttämä moottoriajoneuvo katsastettava vähintään kerran vuodessa ja omistajan siitä näytettävä todistus vuosittain ennen kesäkuun 1 p:ää. Oli kuitenkin ollut vaikea saada asianomaisia autonomistajia noudattamaan tätä määräystä. Tuntomerkkien annon alkaessa 1918 vuoden kapinan päätyttyä varattiin yksityisautoille n:ot 1—500 ja ammattimaiseen liikenteeseen käytetyille autoille n:ot 501:stä ylöspäin. Vaikka yksityisille oli annettu 486 numeroa, minkä vuoksi uuden sarjan antamisen pitäisi alkaa 1921 vuoden alussa, oli yksityisten autojen todellinen lukumäärä ainoastaan n. 300. Uudistamalla tuntomerkit vuosittain voitaisiin tosiasiallisesti olemassa olevain autojen lukumäärä helposti todeta, jota paitsi näiden liikennekuntoisuutta voitaisiin helposti valvoa kun uusi katsastustodistus olisi näytettävä, ennenkuin uusi järjestysnumero annetaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 6 §.

ja viimeainitun yhteen nurkkaan, laattaan painetuin värillisin numeromerkein, pantaisiin vuosiluku. Tästä koituisi omistajille lisäkustannuksia ainoastaan numerolaatan hinta 40 markkaa. Edellämainittu koskisi myöskin moottori-pyöriä, joita oli luetteloituina 150, todellisen määrän ollessa ainoastaan puolet siitä.

Vastaisen moottoriajoneuvojen verotuksenkin vuoksi oli vuosittain uusiintuva järjestysnumerojen antaminen välttämätön. Tuntomerkin väriin nähden poliisimestari ehdotti, että poliisilaitos yksissä neuvoin maistraatin kanssa saisi antaa erityisiä määräyksiä. Merkkejä olisi annettava huhtikuussa, jonka kuluessa sekä vanhat että uudet numerot olisivat voimassa, mutta toukokuun 1 p:stä lähtien ainoastaan kuluvan vuoden numerot. Yllä esitetyn johdosta poliisimestari ehdotti, että automobiili liikenteen järjestyssääntöjen 6 § muutet-taisiin seuraavaksi:

»Tuntomerkkinä, joka Helsingin kaupungissa annetaan automobiilille, on kirjain A ynnä juokseva järjestysnumero.

Tuollainen merkki, jonka valmistamisen automobiilinomistaja kustantaa, on vuosittain huhtikuun kuluessa lunastettava poliisilaitoksesta sekä sijoitettava automobiiliin eteen ja taakse vähintään 50 sm koholle maanpinnasta sen värisenä, kuin erittäin määrätään, ollen siinä kirjain A oleva 12 sm korkui-nen ja 9 sm korkeat numerot kirjaimen alareunan tasalla. Kirjaimen kuva-leveyden tulee olla vähintään 15 mm ja numerojen 10 mm sekä numerojen välimatkan vähintään 25 mm.

Numerolaatan oikeanpuoliseen ylänurkkaan on vuosiluku, jolloin numero on voimassa, puristamalla painettava vähintään 4 sm korkein numeroin, jotka ovat saman väriset kuin järjestysnumero.»

Poliisilaitoksen autoja ja sairaankuljetusautomobiiliä koskevat tämän pykälän erityiset määräykset olisi tarpeettomina poistettava.

Vaadituksi lausunnoksi poliisimestarin yllämainitusta ehdotuksesta päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, saatuaan tietää Suomen automobiiliklubin mielipiteen, yhtyä siihen ja senvuoksi lausua, että, kun kulkulaitusministeriö oli laatinut ehdotuksen asetuksiksi autoliikenteestä maassa sekä autojen rekisteröimisestä ja numeroimisesta, olisi odotettava yleisen asetuksen voi-maan astumista, ennenkuin muutettiin määräyksiä autoliikenteestä kaupun-gissa sekä että poliisimestari kuitenkin oikeutettaisiin tarpeen vaatiessa jatka-maan automobiilien voimassa olevia numerosarjoja.

Lausunto ammattimaisen panttilainausliikkeen harjoittamista koskevan ase-tuksen muutosehdotuksesta. Sittenkun raha-asiainministeriö oli vaatinut lau-suntoa Aktiebolaget Helsingfors panttlänekontor-yhtiön ja Aktiebolaget Tavastehus panttlänekontor-yhtiön esityksen johdosta, joka tarkoitti sellaisen muutoksen aikaansaamista panttilainausliikkeen ammattimaisesta harjoitta-misesta annetun asetuksen 8 §:ään, että tuollaista liikettä harjoittavalle kun-nalle tai osakeyhtiön osakkaalle saisi jakaa niin suuren osingon, että se kor-keintaan 2 %:lla ylitti maamme suurten yksityispankkien panttilainauslaitok-sen tilivuoden päättyessä maksaman koron kuuden kuukauden irtisanomisen varassa oleville talletuksille, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista edellämainittuun esitykseen myöntymistä vastaan.

Uusien apteekkien perustaminen. Maistraatin vaadittua lausuntoa Suomen farmaseuttiliiton maaherralle tekemästä kolmen uuden apteekin perustamista tarkoittavasta esityksestä, joista apteekkeista yksi sijoitettaisiin Kaisaniemen-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 2 § ja 11. 5. 3 §. — ²⁾ S:n 15. 6. 1 §.

kadun läheisyyteen, yksi Hietalahden ja yksi Kaivopuiston seutuun, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto antamassaan lausunnossa ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista liiton anomusta vastaan, minkä ohessa valtuusto esitti, että yksi suunnitelluista apteekkeista sijoitettaisiin siihen osaan kaupunkia, jota pohjoisessa rajoittavat Tehtaan- ja Munkkisaarenkatu sekä idässä Huvilakatu. Tämän yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto huomauttaa, että Hermannin, missä lähitieneineen oli n. 13,000 asukasta, olisi apteekin tarpeessa, samoin Bölen kaupunginosa, missä oli n. 2,600 asukasta.

Lausuntojen antaminen ravintola- ja kahvilaliikkeen harjoittamisesta. Sen johdosta että ravintola- ja kahvilaliikkeen harjoittamisesta kesäkuun 3 p:nä 1921 annetussa asetuksessa säädettiin, että kaupunginvaltuuston lausunto on hankittava tuollaisen liikkeen harjoittamista koskevista hakemuksista, ehdotti valtuuston valmisteluvaliokunta, että asiat, jotka yllämainitun asetuksen mukaan lähetettiin kaupunginvaltuustolle lausunnon saamiseksi, annettaisiin valtuuston juovutusjuoma-asian valiokunnan valmisteltaviksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi²⁾ esitykseen.

Lausuntoja Suomen kansalaisuus-oikeudesta, elinkeino-oikeudesta y. m. Kaupunginvaltuusto puolsi 104 ja epäsi 51 tapauksessa Suomen kansalaisuus-hakemuksia³⁾; 10 tapauksessa ei kaupunginvaltuusto katsonut itsellään olevan syytä lausua mielipidettään mainitunlaatuista hakemuksista. Edellisistä tapauksista koski 52 Venäjän, 20 Ruotsin, 14 Viron, 8 Saksan, 3 Puolan, 2 Ukrainan ja 2 Tshekkoslovakian kansalaisia sekä 1 Tanskan, 1 Latvian ja 1 Kreikan kansalaisia.

27 tapauksessa, joista kuitenkin 10 tapauksessa ehdollisesti, kaupunginvaltuusto puolsi⁴⁾, ja 2 tapauksessa ehdotti evättäviksi, myöntymistä ulkomaalaisten kansalaisten anomuksiin saada kaupungissa harjoittaa elinkeinoa.

67 tapauksessa hyväksyi⁵⁾ ja 3 tapauksessa epäsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto tehtyjä anomuksia saada pitää kaupan alkoholipitoisia aineita.

Kaupunginvaltuuston juovutusjuoma-asian valmisteluvaliokunnan esityksestä oikeutti⁶⁾ valtuusto 1 toiminimen pitämään kaupan denaturoitua spriiä, sillä ehdolla että säilytyshuoneen katto ja seinät olivat tulenkestävästä aineesta, että enintään 250 litraa kerrallaan pidettiin varastossa ja että säilytysastia oli rautaa tai muuta metallia sekä että avointa tulta ei käytetty säilytyshuoneessa.

3 tapauksessa antoi⁷⁾ kaupunginvaltuusto puoltavan lausunnon rohdoskaupan harjoittamista koskevista hakemuksista.

5 tapauksessa puolsi⁸⁾ kaupunginvaltuusto myöntymistä hakemuksiin saada pitää kaupan vähemmän myrkyllisiä aineita.

2 tapauksessa puolsi⁹⁾ ja 1 tapauksessa ehdotti valtuusto evättäväksi¹⁰⁾ myöntymistä anomuksiin saada harjoittaa räjähdysaineitten kauppaa, minkä ohessa valtuusto 1 tapauksessa ehdotti evättäväksi¹¹⁾ anomuksen saada harjoittaa ampumatavarain kauppaa.

1 tapauksessa puolsi valtuusto myöntymistä¹²⁾ anomukseen saada harjoittaa kuorma-ajurinliikettä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 8. 6. 8 §. — ²⁾ S:n 5. 10. 7 §. — ³⁾ S:n 26. 1. 51 §; 23. 2. 33 §; 23. 3. 24 §; 27. 4. 35 §; 25. 5. 32 §; 15. 6. 32 §; 21. 9. 21 §; 19. 10. 33 § ja 14. 12. 38 §. — ⁴⁾ S:n 9. 2. 5 §; 23. 2. 5 §; 9. 3. 7 ja 9 §§; 23. 3. 2 §; 13. 4. 5 §; 11. 5. 1 ja 7 §§; 8. 6. 4 §; 24. 8. 9 §; 7. 9. 6 §; 21. 9. 1 §; 5. 10. 4 §; 16. 11. 4 § ja 14. 12. 10 §. — ⁵⁾ S:n 26. 1. 52 §; 13. 4. 31 §; 25. 5. 35 §; 15. 6. 41 §; 21. 9. 22 ja § 2. 11. 17 §. — ⁶⁾ S:n 13. 4. 31 §. — ⁷⁾ S:n 13. 4. 4 §; 8. 6. 5 § ja 16. 11. 3 §. — ⁸⁾ S:n 9. 2. 4 §; 9. 3. 1 §; 13. 4. 6 §; 24. 8. 6 § ja 5. 10. 6 §. — ⁹⁾ S:n 15. 6. 48 § ja 24. 8. 10 §. — ¹⁰⁾ S:n 13. 4. 9 §. — ¹¹⁾ S:n 14. 12. 11 §. — ¹²⁾ S:n 13. 4. 7 §.

Valitus vaaliasioissa. Maaherran hyväksytyä Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan valituksen koulujen johtokunnan jäsenten vaalia koskevassa asiassa, oli kaupunginvaltuusto tästä valittanut korkeimpaan hallinto-oikeuteen¹⁾, joka vahvisti maaherran päätöksen ja velvoitti valtuuston 160 markalla korvaamaan johtokunnan kulut asiassa. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ päätöksen merkittäväksi pöytäkirjaan ja puheenalaisen rahamäärän suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Satamahallituksen puheenjohtajan ja jäsenten vaali. Satamahallituksen varapuheenjohtajaksi valittiin³⁾ vuoden loppuosaksi ja vuodeksi 1922 pankinjohtaja G. Estlander ja hallituksen jäseniksi kirvesmies S. Hellsten, johtaja O. E. Jaatinen, puuseppä V. Långholm ja filosofiantohtori H. Ramsay. Sittenkun herra Estlander oli muuttanut paikkakunnalta ja vapautettu tästä tehtävästä, valitsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto hänen tilalleen jäseneksi ja varapuheenjohtajaksi vtn Lindforsin.

Vuositolintarkastajien vaali. Kunnallisvaalien keskuslautakunnan ilmoituksen mukaan⁵⁾ oli tammikuun 4 ja 6 p:nä toimitetussa vaalissa vuositolintarkastajiksi valittu opettaja B. Holmström, lakitieteenkandidaatti E. Pekkala, kamreeri E. Wegelius ja konttoristi T. Wilppula sekä varamiehiksi prokuristi A. Englund, kirjaltaja Hj. Nordman, kamreeri F. Säfström ja puuseppä A. Tuominen.

Tilintarkastajain vaali. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin vuoden 1921 tilien tarkastajiksi valitsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto kamreeri S. Ehrstedtin ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin.

Kansakoulujen johtokuntain jäsenten vaali. Sittenkun nuorempi hallintosihteeri K. Malin oli hakemuksestaan vapautettu⁷⁾ suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäsenyydestä, valitsi kaupunginvaltuusto jäseneksi hänen tilalleen elokuun 1 p:nä kauppakoulunjohtaja A. E. Lehdon.

Suomenkielisten kansakoulujen erovuoroisista jäsenistä valittiin⁸⁾ sittemmin elokuun 1 p:n 1921 ja elokuun 1 p:n 1924 väliseksi ajaksi uudelleen filosofianmaisteri A. E. Lehto, minkä ohessa johtokunnan uudeksi jäseneksi samaksi ajaksi valittiin⁸⁾ toimittaja R. Swentorzetski.

Ruotsinkielisten kansakoulujen jäseneksi valittiin⁹⁾ niinikään elokuun 1 p:n 1921 ja elokuun 1 p:n 1924 väliseksi ajaksi puuseppä M. V. Långholm. Lehtori E. Meinander, ollen erovuoroinen, valittiin⁹⁾ uudelleen.

Ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi¹⁰⁾ levyseppä V. W. Holmbergin, ompelijatar M. Paason, teollisuusneuvos P. Peron, viilari A. Vallan ja kunnallisneuvos V. von Wrightin.

Maanviljelyslautakunnan jäsenten vaali. Kaupunginvaltuuston päätettyä¹¹⁾ kaupungin maatilain ja metsäin hoidon annettavaksi tätä tarkoitusta varten asetetulle maanviljelyslautakunnalle, valittiin¹²⁾ lautakunnan jäseniksi ylim. professori E. Ehrnrooth, filosofianmaisteri K. J. Ellilä, insinööri W. O. Lille sekä johtajat P. Raittinen ja V. Tanner, puheenjohtajana ylim. professori Ehrnrooth ja varapuheenjohtajana johtaja Tanner.

Vaalilautakuntain puheenjohtajain vaali. Tehdystä anomuksesta kaupunginvaltuusto vapautti¹³⁾ seuraavat henkilöt allamainittujen äänestysalueitten kunnallisten vaalilautakuntain puheenjohtajantoimesta: liikemies E. A. Björklundin 10 äänestysalueen, toimittaja V. Huplin 28 äänestysalueen

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 206. — ²⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 2 §. — ³⁾ S:n 5. 10. 2 §. —

⁴⁾ S:n 16. 11. 1 §. — ⁵⁾ S:n 12. 1. 7 §. — ⁶⁾ S:n 11. 5. 8 §. — ⁷⁾ S:n 26. 1. 66 §. — ⁸⁾ S:n 27. 4. 7 §.

— ⁹⁾ S:n 11. 5. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 14. 12. 4 §. — ¹¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 55. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. 14.

12. 5 §. — ¹³⁾ S:n 30. 11. 20 §.

ja lakitieteenkandidaatti V. W. Tuomiojan 24 äänestysalueen vaalilautakunnan puheenjohtajantoimesta. Eroavien tilalle puheenjohtajiksi valittiin varatuomari E. Snellman 10 äänestysalueeseen, toimittaja P. Lönngrén 28 äänestysalueeseen ja toimittaja V. Kilpi 24 äänestysalueeseen.

Sitävastoin valtuusto epäsi¹⁾ 16 äänestysalueen kunnallisen vaalilautakunnan puheenjohtajan lakitieteenkandidaatti S. J. Pentin anomuksen saada vapautus puheenjohtajan toimesta.

Jäsenten vaali valiokuntiin ja komiteoihin. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ määrätä yhdeksän jäsentä budjettivaliokuntaan, johon valittiin²⁾ puheenjohtaja vt Frey sekä vtt von Frenckell, Halme, Harvia, Hellstén, Hjelmman, Lindfors, Ryömä ja Voionmaa.

Suomen kansalaisuushakemuksia tarkastavaan valiokuntaan valittiin³⁾ vtt Norrmén, Ryömä ja Tarjanne.

Menosääntöön yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamiseksi merkityn määrärahan jakamishdotusta laatimaan kaupunginvaltuusto asetti⁴⁾ valiokunnan, johon kuuluivat vtt Gebhard, Lehtonen, Meinander, Mikkola ja Norrmén.

Jäseniksi valiokuntaan, jonka on ratkaistava apurahan saantia kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta tarkoittavat hakemukset, kaupunginvaltuusto valitsi⁵⁾ vtt Erosen, Noposen, Rahikaisen, Seppälän ja Tabellen.

Jäseniksi kaupunginvaltuuston valiokuntaan, jonka tuli antaa lausunto siitä, missä määrin tilastokonttorin julkaisukustannuksia voitaisiin huojuistaa⁶⁾, valittiin⁷⁾ vtt Nylander, Widenius ja Voionmaa.

Kaupunginvaltuuston päätettyä⁸⁾ asettaa valiokunnan, jonka tuli antaa lausunto siitä missä määrin halkokonttorin toimintaa voitaisiin supistaa, valtuusto valitsi⁹⁾ mainitun valiokunnan jäseniksi vtt Hellsténin, Ramsayn ja Tarjanteen.

Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁰⁾ vtn Estlanderin anomukseen saada vapautus kaupungin satamahallinnon keskityskysymystä valmistelemaan asetetun valiokunnan jäsenyydestä ja valitsi jäseneksi hänen tilalleen vtn Ramsayn.

Lääketieteenlisensiaatti E. Suolahti, joka kaupunginvaltuutettuna oli valittu juovutusjuoma-asiaain valmisteluvaliokunnan jäseneksi, vapautettiin¹¹⁾ mainitusta tehtävästä, koska hänen valtuutetuntehtävänsä 1920 vuoden lopussa oli päätynyt; hänen tilalleen jäseneksi valittiin vt Noponen.

Terveystieteiden lautakunnan esityksestä päätti¹²⁾ kaupunginvaltuusto asettaa komitean laatimaan ehdotusta lihakaupan järjestämiseksi. Komitean jäseniksi valittiin¹²⁾ kaupungineläinlääkäri W. Ehrström, professori vapaaherra O. von Hellens, professorin rouva I. Voionmaa, vapaaherratar I. Yrjö-Koskinen ja kauppias O. W. Turakainen. Sittenkun vapaaherra von Hellens hakeemuksestaan oli vapautettu tästä tehtävästä, valittiin¹³⁾ hänen tilalleen jäseneksi kauppahallintarkastaja I. Lydman.

Komitean tehtävää laajennettiin¹⁴⁾ sittemmin siten, että komitean oli valmisteltava, paitsi lihan, myöskin muiden tärkeimpien elintarpeiden kaupan järjestämiskysymystä, sikäli kuin viimeainittu vaikutti lihakauppaan. Komitean anomukseen saada palkata oma sihteeri kaupunginvaltuusto myöntyi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 20 §. — ²⁾ S:n 12. 1. 5 §. — ³⁾ S:n 12. 1. 6 §. — ⁴⁾ S:n 26. 1. 12 §. — ⁵⁾ S:n 2. 11. 20 §. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 179. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 12. 1. 8 §. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 97. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 12. 1. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 26. 11. 67 §. — ¹¹⁾ S:n 13. 4. 34 §. — ¹²⁾ S:n 27. 4. 6 §. — ¹³⁾ S:n 11. 5. 12 §. — ¹⁴⁾ S:n 15. 1. 19 §.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ lähettää valmisteluvaliokuntaan kaksi vtt:n A. Aallon ja Mikkolan kunnanviranpitäjään kalliinajanlisäysten korottamista käsiteltäessä tekemää ehdotusta viranpitäjään ja työntekijään palkkain ehdollisen alentamisen perusteista. Sittenkun valmisteluvaliokunta kuitenkin oli ilmoittanut, ettei valiokunnan asiaa valmistelemaan asettama komitea ollut voinut päästä yksimielisyyteen mainituista perusteista, antoi²⁾ valtuusto asian valmisteltavaksi viisijäseniselle komitealle, johon valittiin vtt von Frenckell, Norrmén, A. Aalto ja Väisänen sekä palkkalautakunnan puheenjohtaja insinööri I. Killinen.

Peruutettu komitean tehtävä. Koska perustamalla³⁾ ammattiopetuslaitosten keskuslautakunta oli saatu keskuselin käsittelemään kunnallisia ammattiopetuskysymyksiä sekä kun eräät niistä kysymyksistä, jotka oli annettu ammattiopetuksen alalla tehtäviä uudistuksia valmistelemaan asetetun komitean⁴⁾ valmisteltaviksi, olivat siirtyneet kokonaan uuteen vaiheeseen, sittenkun huhtikuun 15 p:nä 1921 annettu oppivelvollisuuslaki oli julkaistu, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto vapauttaa puheenalaisen komitean tehtävästä ja antaa komitean tehtävän suorittamatta olleen osan ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnalle sekä, mikäli koski kansakoulujen jatko-opetusta, sen ohessa kansakoulujen johtokunnille.

Muuttuneiden olosuhteiden johdosta sekä kun eräs kunnallinen komitea⁶⁾ jo oli antanut mietinnön ja eräs valtioneuvoston komitea valmisteli kysymystä yhteiskunnallisen lastensuojelutoiminnan järjestämisestä, joka käsittäisi lastentarhatkin, päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto peruuttaa vuonna 1918 kysymystä kansanlastentarhain vastaisesta asemasta valmistelemaan asetetun komitean⁸⁾ tehtävän.

Vapautus johto- ja lautakuntain jäsenyydestä ja niiden täydentäminen. Tehdystä anomuksesta kaupunginvaltuusto vapautti⁹⁾ johtaja P. Raittisen rahatoimikamarin jäsenyydestä ja valitsi⁹⁾ jäseneksi hänen tilalleen sähkötekniikko V. V. Salovaaran.

Sen johdosta että holhouslautakunnan jäsen lakitieteenkandidaatti E. Pekkala valmistelusta valtiopetokseen oli tuomittu kuritushuonerangaistukseen, päätti¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto, kun hän siten oli estynyt hoitamasta tehtävänsä lautakunnassa, hänen tilalleen valita varatuomari T. Kurkelan.

Tehdystä anomuksesta kaupunginvaltuusto vapautti¹¹⁾ tohtorinrouva T. Hainarin raittiuslautakunnan jäsenyydestä ja valitsi hänen tilalleen jäseneksi lehtori Kl. U. Suomelan.

Kasvatustalautakunnan jäsenen ent. kuvernöörin I. Gordien kuoltua valitsi¹²⁾ kaupunginvaltuusto jäseneksi hänen tilalleen vtn Noposen.

Valmistavan poikain ammattikoulun johtokunnan puheenjohtaja insinööri A. Strömberg vapautettiin¹³⁾ pyynnöstään mainitun johtokunnan jäsenyydestä, minkä ohessa insinööri R. Mickwitz valittiin¹³⁾ jäseneksi hänen tilalleen.

Ent. senaattorin J. Castrénin tekemän anomuksen johdosta kaupunginvaltuusto vapautti¹⁴⁾ hänet kaupungin yleisten töiden hallituksen puheenjohtajatoimesta ja valitsi¹⁴⁾ puheenjohtajaksi hänen sijaansa yli-insinööri O. F. Nybergin.

1) Valt. pöytäk. 23. 3. 23 §. — 2) S:n 11. 5. 24 §; vrt. tätä kert. siv. 79. — 3) Ks. tätä kert. siv. 227. — 4) Ks. 1920 vuod. kert. siv. 183. — 5) Valt. pöytäk. 30. 11. 35 §. — 6) Ks. 1919 vuod. kert. siv. 164. — 7) Valt. pöytäk. 9. 3. 34 §. — 8) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 28. — 9) Valt. pöytäk. 11. 5. 11 §. — 10) S:n 23. 2. 26 §. — 11) S:n 9. 2. 39 §. — 12) S:n 5. 10. 21 §. — 13) S:n 11. 5. 10 § ja 25. 5. 27 §. — 14) S:n 13. 4. 32 §.

Vtt Oksanen ja Suominen olivat anoneet vapautusta kaupungin yleisten töiden hallituksen jäsenyydestä, perustellen tätä anomustaan sillä, että hallituksen suomenkielisten jäsenten oli vaikea seurata asiain käsittelyä hallituksessa, kun se pääasiassa toimitettiin ruotsinkielisten kirjelmäin pohjalla ja useimmat rakennuskonttorin virkamiehet lausunnoissaan käyttivät ruotsinkieltä. Lisäksi vielä oli hallituksen puheenjohtaja eräissä tapauksissa kieltäytynyt saattamasta heidän tiedokseen asiakirjain sisältöä suomeksi, vaikka he olivat sitä pyytäneet. Anomuksesta antamassaan lausunnossa kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti herrojen Oksasen ja Suomisen peruuttaneen hakemuksensa hallituksen ryhdyttyä erinäisiin, heidän hyväksymiinsä muutoksiin, mikäli asiain esittelyä ja käsittelyä koski, minkä vuoksi kaupunginvaltuusto ainoastaan päätti¹⁾ merkitä ilmoituksen tiedoksi.

Kaupunginvaltuusto myöntyi²⁾ insinööri B. Huberin anomukseen saada vapautus puhtaanapitohallituksen jäsenyydestä; jäseneksi hänen sijaansa valittiin insinööri A. Niiranen.

Johtaja B. Planting vapautettiin³⁾ anomuksestaan väliaikaisen maatala-valiokunnan puheenjohtajantoimesta, minkä ohessa puheenjohtajaksi hänen sijaansa valittiin ylim. professori E. Ehrnrooth.

Johtaja O. Kilpinen vapautettiin⁴⁾ anomuksestaan halkotoimikunnan jäsenyydestä, minkä ohessa jäseneksi hänen sijaansa valittiin johtaja Hj. Hultin.

Koska hätäapukomitea oli ilmoittanut, että komitean jäsenet I. Kantanen ja T. Heinonen olivat estyneet ottamasta osaa komitean töihin, valitsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto jäseniksi heidän tilalleen rouvat H. Öhbergin ja A. Aallon sekä, sittenkun rouva Öhberg oli havaittu toimivaksi hätäaputyöläisenä hätäapukomitean työtuvassa ja sen vuoksi vapautettu komitean jäsenyydestä, uudeksi jäseneksi hänen sijaansa herra O. Saaren.

Neiti E. Somersalo ilmoitti, ettei hän, mikäli koski hätäaputöiden uudestijärjestämistä liikemäisempien periaatteiden mukaisesti, voinut yhtyä hätäapukomitean enemmistön käsitykseen, minkä vuoksi hän pyysi vapautusta mainitun komitean jäsenyydestä, minkä anomuksen kaupunginvaltuusto kuitenkin epäsi⁶⁾.

Jäsenten vaali johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1922. Puheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaalissa kaupungin johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1922 valitsi⁷⁾ kaupunginvaltuusto:

rahatoimikamariin: jäseniksi johtaja A. Björkenheimin, johtaja K. Heinosen, insinööri G. Idströmin, pankinjohtaja A. Makkosen, johtaja T. Salmion ja taloudenhoitaja E. Tuomen;

palotoimikuntaan: jäseniksi rakennusmestari W. Ekmanin, mallipuuseppä K. L. Lydmanin, kamreeri A. Svirannan ja taloudenhoitaja E. Tuomen;

sairaalaylihallitukseen: jäseniksi professorit J. Hagelstamin ja E. K. Sandelinin, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin professori Sandelin ja varapuheenjohtajaksi lääketieteenlisensiaatti E. Suolahti;

köyhäinhoitohallitukseen: jäseniksi pastori S. Berglundin, tarkastaja I. Grönbergin, rouva E. Kajanderin ja aluelääkäri V. Leontjeffin, sementti-työntekijä P. Nevalaisen, kansakoulunopettaja A. Noposen, ent. senaattori M. Paasivuoren, rouva E. Peltolan, lääketieteenlisensiaatti A. Vartiovaaran ja viilaaja F. A. Åkermanin sekä varajäseniksi filosofianmaisteri E. Heikelin ja johtaja V. Juuselan; puheenjohtajaksi valittiin kapteeni W. Bergström;

¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 18 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 33 §. — ³⁾ S:n 11. 5. 13 §. — ⁴⁾ S:n 14. 12. 8 §. — ⁵⁾ S:n 27. 4. 25 §; 11. 5. 14 § ja 15. 6. 29 §. — ⁶⁾ S:n 15. 6. 50 §. — ⁷⁾ S:n 14. 12. 2 §.

kasvatuslautakuntaan: jäseniksi hallintosihteeri O. Möllerin, kansakoulunopettaja A. Noposen, lastentarhanjohtajatar I. Poppiuksen, professori M. Ruuthin, voimistelunopettajatar L. Salovaaran, tarkastaja M. Sillanpään ja rouva A. Suomisen;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi professori Th. Homénin ja mallipuuseppä M. W. Långholmin;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi rehtori B. Estlanderin, rouvat J. Kédon, M. Oksasen ja B. Pauligin sekä lääketieteenlisensiaatti A. Ruotsalaisen;

työväenopiston suomenkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi ylijohdaja E. Böökin, filosofiantohtori K. S. Laurilan, filosofianmaisteri R. Liukoksen, kansakoulunopettaja A. Noposen; toimittaja P. Paasosen, työnvälitysneuvoja T. Uskin ja ylim. professori V. Voionmaan;

työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi filosofianmaisteri Y. Heikelin, kirjaltaja K. F. Hellgrenin, valtioneuvos E. Krogiuksen, lehtori A. Mickwitzin, professori J. J. Sederholmin, ylioppilas K. F. Sundquistin ja viilaaja W. Zetterblomin;

kaupunginkirjaston johtokuntaan: jäseniksi toimittaja E. Aarnion, dosentti J. Ailion, filosofiantohtori A. H. Bergholmin, professori K. H. Bergrothin ja professori A. Wallenskiöldin;

Helsingin kaupungin museon johtokuntaan: jäseniksi dosentti J. Ailion, filosofiantohtori J. Rinteen ja yliarkkitehti M. Schjerfbeckin;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi yliarkkitehti H. Lindbergin, professori E. Melartinin, kirjaltaja V. Mikkolan, filosofiantohtori H. Ramsayn ja toimittaja R. Swentorzetskin;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi pankinjohtaja T. Grotenfeltin, insinööri M. Muoniovaaran, yli-insinööri O. F. Nybergin, sähkötyöntekijä O. Oksasen, vuorineuvos W. Sohlbergin, kirvesmies J. Suomisen ja työnvälitysneuvoja T. Uskin, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin yli-insinööri Nyberg ja varapuheenjohtajaksi vuorineuvos Sohlberg;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: jäseniksi insinööri J. Boreniuksen, professori A. L. Hjelmmanin, kirvesmies J. Kivilahden, sähköteknikko V. V. Salovaaran ja insinööri J. Stjernvallin, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin insinööri Stjernvall ja varapuheenjohtajaksi professori Hjelmman;

puhtaanapitohallitukseen: jäseniksi toimittaja A. Aallon, talonomistaja J. T. Isotuvan, kirvesmies H. Moision ja insinööri A. Niirasen;

oikeusaputoimiston johtokuntaan: jäseniksi professori W. Chydeniuksen, toimittajat K. Harvalan ja R. Itkosen, hallintosihteeri O. Möllerin ja lakitieteenkandidaatti S. J. Pentin;

holhouslautakuntaan: jäseneksi hallintoneuvos A. Rikbergin;

sosiaalilautakuntaan: jäseniksi johtaja Y. Harvian, ent. senaattori M. Paasivuoren, leipuri V. Salomaan, rouva H. Seppälän, johtaja Y. Similän, kirjanpitäjä B. Tabellen ja kunnallisneuvos V. von Wrightin;

työnvälitystoimiston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori S. Ivalon, uunintekijä A. Malmin, ent. senaattori M. Paasivuoren, kirjelijättelijä P. Rahikaisen ja rouva O. Tainion;

palkkalautakuntaan: jäseniksi pankinjohtaja H. Aminoffin, taloudenhoitaja A. Halmeen, maalari A. F. Lylyn, kirjanpitäjä B. Tabellen ja filosofianmaisteri K. A. Wideniuksen, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin filosofianmaisteri Widenius ja varapuheenjohtajaksi pankinjohtaja Aminoff;

urheilulautakuntaan: jäseniksi voimistelunopettajatar A. Collanin, insinööri E. von Frenckellin, verhoilija V. Lähteisen, matkapostiljooni K. U. Rinteen ja hammaslääkäri R. Stenbergin;

rattiuslautakuntaan: jäseniksi ylioppilas K. F. Kreanderin, toimittaja A. E. Leinon, teollisuusneuvos F. A. Paloheimon, lehtori Kl. U. Suomelan ja puuseppä J. Virtasen;

ensimmäiseen huoneenvuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi tuomari U. Castrénin ja varapuheenjohtajaksi varatuomari L. Gestrinin, sekä vuokra-kiinteistöä omistavista tai hoitavista henkilöistä, jäseniksi rakennusmestari O. E. Lundin ja rappaaja H. Markkasen, ja varajäseniksi rakennusmestari K. Himangan ja kauppias O. W. Turakaisen, sekä henkilöistä, jotka eivät omista eivätkä myöskään hoida vuokra-kiinteistöä tai sen osaa, jäseniksi maalari A. Airiston ja insinööri O. Terhin sekä varajäseniksi metallityöntekijä O. E. Saaren ja arkkitehti S. W. Savoniuksen;

toiseen huoneenvuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi varatuomari H. F. Lindemanin ja varapuheenjohtajaksi varatuomari A. Wikströmin sekä vuokra-kiinteistöä omistavista tai hoitavista henkilöistä, jäseniksi maalari-mestari A. Haanojan ja kirvesmies S. Hellstenin ja varajäseniksi tehtailija F. R. Hasselgrenin ja viilaaja J. K. Lehtosen, sekä henkilöistä, jotka eivät omista eivätkä hoida vuokra-kiinteistöä tai sen osaa, jäseniksi kirjaltaja K. F. Hellgrenin ja liikemies G. V. Karhumaan ja varajäseniksi työmies V. Rantasen ja kirjaltaja M. W. Renlundin;

kolmanteen huoneenvuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi varatuomari A. Tollanderin ja varapuheenjohtajaksi varatuomari E. Niemelän sekä vuokra-kiinteistöä omistavista tai hoitavista henkilöistä, jäseniksi yliopiston reistraattori K. Koskimiehen ja mallipuuseppä K. L. Lydmanin ja varajäseniksi rappaaja J. Hj. Harjanteen ja rakennusmestari J. Wainion sekä henkilöistä, jotka eivät omista eivätkä hoida vuokra-kiinteistöä tai sen osaa, jäseniksi puuseppä M. W. Långholmin ja insinööri N. Orellin sekä varajäseniksi ylijunailija K. Th. Boströmin ja kauppias K. Linnamaan;

kaupunginvaltuuston vaalilautakuntaan: jäseniksi toimittaja R. L. Erosen, insinööri E. von Frenckellin ja johtaja Y. Harvian sekä varajäseniksi piiri-sihtööri M. Ampujan ja lehtori E. Meinanderin;

verotuslautakuntaan elinkeinon- ja ammatinharjoittajista: jäseniksi leipuri H. Hj. Gröndahlin, liikemies G. Grönlundin, johtaja P. E. Hallblomin, kauppias K. E. Hanssonin, modisti O. Kivekkään, kultaseppä F. O. Lindroosin, uunintekijä A. Malmin, ravintoloitsija N. Noschiksen, kauppias H. Savolaisen, kauppias K. F. Töttermanin, maalari T. E. Wirtasen ja verhoilija E. Wäisäsen; palkan- ja eläkkeensaajista: jäseniksi viilaaja E. Bifeldtin, filosofianmaisteri A. Ekströmin, kamreeri E. E. Enebergin, rautatienvirkamies R. V. Engströmin, ent. esittelijäsihtööri Hj. Enwaldin, varatuomari B. von Fieandtin, maalari S. Koskisen, kirvesmies K. Lempisen, uunintekijä K. W. Lindholmin, vanhemman lehtorin E. O. Malmbergin, kenraalimajuri V. E. Schaumanin ja putkenlaskija J. A. Uotilan; kiinteistönomistajista: jäseniksi ent. protokollasihtööri G. W. Boijerin, rakennusmestari B. W. A. Ekmanin, tehtailija F. R. Hasselgrenin, asfalttityöntekijä J. A. Kanervan, konepuuseppä R. Lahden, talonomistaja T. Lindbergin, rakennusmestari J. E. Lindgrenin, rappaaja H. Markkasen, viilaaja O. J. Niemen, johtaja R. E. Nikanderin, kauppias A. Nymanin ja muurari O. Saarisen;

utkijalautakuntaan: jäseniksi C. F. Fagerholmin, lakitieteenkandidaatti K. Kailan, kirvesmies T. Karvosen, kirjaltaja A. H. Karvosenojan, johtaja

F. V. Roosin, johtaja B. Tallbergin, rouva H. Toivolan ja herra K. V. Virtasen;

hätäapukomiteaan: puheenjohtajaksi arkkitehti A. Nybergin, jäseniksi rouva E. Holmbergin, filosofianmaisteri A. Hällforsin, viilaaja K. P. Kalervon, johtaja A. H. Karvosen, valaja O. Saaren, rouva R. Sillanpään ja opettajatar E. Somersalon sekä varajäseniksi rouva K. Boismanin, luutnantti G. Fogelholmin, filosofiantohtori J. af Forselleksen, kirkkoherra K. V. Hurmerinnan, maalari J. Konttisen, metallityöntekijä H. Nevanderin ja rouva P. Saaren.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi valitsi¹⁾ kaupunginvaltuusto filosofiantohtori A. H. Bergholmin, konttoripäällikkö K. E. Grönlundin, kivityöntekijä V. J. Huuskosen, merikapteeni H. L. Laurentin, taloudenhoitaja K. W. Leinon, varastonhoitaja K. V. Saxellin, maalari O. W. Särön, tehtailija K. A. Wiggin ja rakennusmestari O. R. Vilamon.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi valittiin¹⁾ rakennusmestari H. A. Haahti, seppä B. Haarala, metsäneuvos E. J. Koskenmaa, agronomi A. S. Lindholm ja arkkitehti U. Åberg.

Kaupunginkassan inventtaajiksi kaupunginvaltuusto valitsi¹⁾ rakennusmestari K. J. Roustin ja lihakauppias O. W. Turakaisen sekä heidän varajäsenikseen pankinjohtaja W. Paerschin ja kassanhoitaja M. Sinisalon.

Teollisuuskoulun johtokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi¹⁾ johtaja S. Killisen, muurari A. E. Leinon, monttööri O. Räsänen ja johtaja G. Souranderin.

Erinäisten oppilaitosten johtokuntain jäsenten toimikauden pitentäminen. Kahdessa valmistavista ja yleisistä ammattikouluista maaliskuun 2 p:nä 1920 annetussa asetuksessa oli hallitus antanut tarkempia määräyksiä niihin ammattikouluihin nähden, jotka olivat oikeutettuja saamaan valtio-apua. Näissä asetuksissa määrättiin m. m., että koulujen johtokuntiin tulee kuulua, paitsi koulun voimassapitäjän valitsemaa puheenjohtajaa, vähintään neljä jäsentä, joista asianomaiset työnantajajärjestöt valitsevat puolet ja asianomaiset työntekijäjärjestöt toisen puolen. Kun vastamainittu määräys vaati muuttamaan kunnallisista ja kunnan avustamista ammattikouluista voimassa olevia määräyksiä, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, odotellessaan ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan tekeillä olevaa ehdotusta mainittujen opetuslaitosten uudeksi johtosäännöksi, jättää edustajain valitsemisen valmistavan poikain ammattikoulun, tyttöjen ammattikoulun, alempain käsityöläiskoulujen, kunnallisen yhdenpäivänkoulun ja taideteollisuuskeskuskoulun johtokuntiin toistaiseksi ja sen sijaan pitentää toimivien jäsenten toimikauden.

Edustajan vaali Viron hallituksen asettamaan komiteaan. Kaupunginvaltuusto valitsi³⁾ kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan jäseneksi komiteaan, joka Viron hallituksen toimesta oli asetettu muistopatsaan pystyttämistä varten Vanhan kirkon puistikoon haudattujen Viron vapaussodassa kaatuneitten suomalaisten haudalle.

Jäsenten vaali laissa määrättyihin lautakuntiin. Helmikuun 8 p:nä 1919 annetun asevelvollisuuslain mukaisesti kaupunginvaltuusto valitsi⁴⁾ kutsuntalautakunnan luottamusmiehiksi everstiluutnantti V. Holopaisen ja majuri A. Lindbergin.

Tulo- ja varallisuusverosta elokuun 3 p:nä 1920 annetun lain 6 luvun 37 §:n mukaan kuuluu verotuslautakuntaan vähintään 4 ja korkeintaan 8 jäsentä maaherran määräyksen mukaan, joista puheenjohtajan ja puolet jäse-

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 2 §. — ²⁾ S:n 14. 12. 9 §. — ³⁾ S:n 5. 10. 8 §. — ⁴⁾ S:n 26. 1. 5 §.

nistä sekä näiden varamiehet määrää maaherra viideksi vuodeksi, jota vastoin kaupunginvaltuusto valitsee muut jäsenet ja varamiehet vuodeksi kerrallaan. Maaherran vahvistettua Helsingin verotuslautakunnan jäsenten lukumäärän 8:ksi, valitsi¹⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan jäseniksi mainittuun lautakuntaan toimittaja E. Aarnion, johtaja P. E. Hallblomin, lehtori E. Malmbergin ja kelloseppä J. Valvion sekä varajäseniksi rakennusmestari W. Ekmanin, muurari H. Hautalan, uunityöntekijä K. G. Järvisen ja johtaja E. Sederholmin.

Jäsenen vaali ammattien edistämislaitoksen väliaikaiseen johtokuntaan. Suomen teollisuusvaltuuskunnan keskuskomitea lähetti suunniteltua ammattien edistämislaitosta koskevan asetusehdotuksen, jonka mukaan laitoksen johtokuntaan kuuluisi 9 kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittua jäsentä, joista kauppa- ja teollisuushallitus valitsisi 5, teollisuusvaltuuskunnan keskuskomitea 3 ja kaupunginvaltuusto 1 ja suorittaisi valtio laitoksen voimassapitokustannuksista $\frac{4}{5}$ ja kaupunki $\frac{1}{5}$. Samalla anoi keskuskomitea, että kaupunginvaltuusto heti valitsisi edustajan puheenalaisen laitoksen väliaikaiseen johtokuntaan.

Sittenkun kaupunginvaltuusto jäseneksi ammattien edistämislaitoksen väliaikaiseen johtokuntaan oli puolestaan valinnut vtn Hjelmmannin, päätti²⁾ valtuusto antamassaan vastauksessa, vaalista ilmoittaen, pidättää itselleen oikeuden vastedes antaa lausuntonsa avustuksen myöntämisestä laitoksen voimassapitioon.

Jäsenten vaali yksityisten laitosten y. m. johtokuntiin. Suomen liikemiesten kauppaopiston jäseneksi kaupunginvaltuusto valitsi³⁾ filosofiantohtori K. A. Paloheimon.

Erinäisten oppilaitosten vanhempain neuvoston vaali. Maaherran kehoituksesta valitsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto kolmivuotiskaudeksi 1921—24 seuraavien oppilaitosten vanhempainneuvostot:

Uusi yhteiskoulu, Kallion yhteiskoulu, Töölön yhteiskoulu, Maanviljelyslyseo, Svenska fortbildningsläroverket, Suomalainen jatko-opisto, Yliopistoon johtavat tyttökoulun jatkoluokat, Suomalainen tyttölyseo, Svenska flicklyceet, Suomalainen tyttökoulu, Svenska normallyceum, Suomalainen normaallyseo, Svenska lyceum, Suomalainen lyseo, Yksityisluokat, Nya svenska läroverket, Läroverket för gossar och flickor, Nya svenska samskolan, Svenska privata läroverket för flickor, Privata svenska flickskolan, Nya svenska flickskolan, Svenska samskolan, Suomalainen yhteiskoulu.

Lähettyäen maaherralle ilmoituksen vaalin tuloksesta huomautti valtuusto, sen johdosta että maaherran kirjelmässä oli mainittu myöskin Nya svenska flickskolan ja Koelyseo, että näitten koulujen vanhempainneuvostot jo vuonna 1919 oli valittu⁵⁾ kolmivuotiskaudeksi 1919—22.

Rouva E. Stoltille ja neiti L. Niemelle, jotka vuonna 1919 oli valittu⁵⁾ Nya Svenska flickskolan nimisen koulun vanhempainneuvoston jäseniksi, myönnettiin tehdystä hakemuksesta vapautus tästä tehtävästä, minkä jälkeen jäseniksi heidän sijaansa valittiin⁶⁾ hovioikeudenneuvos M. V. Björk ja lääketieteen- ja kirurgiantohtori Ö. Holsti.

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 7 §. — ²⁾ S:n 2. 11. 19 §. — ³⁾ S:n 5. 10. 26 §. — ⁴⁾ S:n 24. 8. 7 § ja 5. 10. 1 §. — ⁵⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 207. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 3 §.